

Obsah:

- Sylvie Pecháčková a Zdeňka Chocholoušková
Zpráva o činnosti západočeské pobočky České botanické společnosti při AV ČR za rok 2006 1
- Jaroslava Nesvadbová a Jaromír Sofron
Exkurze západočeské pobočky ČBS na Litický hrad u Plzně 1
- Lenka Pivoňková a Jaromír Sofron
Exkurze západočeské pobočky ČBS do Českého středohoří a na Českolipsko 2
- Ivona Matějková
Pobočková exkurze na Plánický hřeben do okolí Číhaně u Klatov 3
- Ivona Matějková
Botanická exkurze po naučné stezce Šipín u Konstantinových Lázní 4
- Radim Paulič
Zajímavější nálezy rostlinných druhů v západních Čechách 5
- Karel Čížek a Miloš Král
Doplňky ke Květeně České republiky 8
- Radim Paulič
Příspěvek k poznání plevelové vegetace polí a úhorů v území Sušicko-horažďovických vápenců 12
- Přemysl Tájek
Floristický průzkum Andělské Hory u Karlových Varů 13
- Jana Nová
Padesát let rezervací Lopata, Hádky a Zvoníčkovna 15
- Jiří Košnar, Radim Paulič a Ivona Matějková
Májová bryologicko-fanerogamologická exkurze do okolí Žichovic 16
- Karel Čížek a Miloš Král
Co roste v Klatovech v bývalých lomech u hřbitova? 19

Redakční rada: Svatopluk Holec
Jaroslava Nesvadbová
Sylvie Pecháčková
Jaromír Sofron

Technická spolupráce: Jan Riegert

Kresba na první straně obálky: Miloslav Vondráček

Calluna uveřejňuje:

Organizační zprávy

Zprávy z botanického života

Kratší články z floristiky, geobotaniky, ekologie a taxonomie, týkající se všech systematických skupin rostlin

Články o botanických zahradách

Práce z dějin botaniky

Recenze knih s botanickou tematikou

Personalia botaniků

Bibliografie

Rukopisy zasílejte na adresu:

Sylvie Pecháčková, Západočeské muzeum, Kopeckého sady 2, 301 36 Plzeň

e-mail: spechackova@zcm.cz, tel. 377 221 828.

Pokyny pro autory jsou uvedeny na 3. straně obálky

CALLUNA, časopis západočeských botaniků. – Vydává západočeská pobočka České botanické společnosti při AV ČR a Západočeské muzeum v Plzni.

Vychází nepravidelně. Pro členy a spolupracovníky západočeské pobočky České botanické společnosti zdarma. Náklad 120 výtisků. Toto číslo vyšlo v únoru 2007.

Zpráva o činnosti západočeské pobočky České botanické společnosti při AV ČR za rok 2006

Západočeská pobočka České botanické společnosti při AV ČR měla k 1. 12. 2006 103 členů, v průběhu roku byli přijati 3 noví členové: Eliška Vicharová, Zdeňka Řeřichová, Lucie Hrbková.

V roce 2006 se uskutečnily tyto akce:

Výroční členská schůze 4. 3. 2006: její součástí byla přednáška Doc. RNDr. F. Krahulce, CSc. Jestřábníky podrodu *Pilosella* na Šumavě. Přehled a srovnání s Krkonošemi. (26 účastníků).

Přednášky:

17. 3. 2006: RNDr. Iva Buřková: Revitalizace šumavských mokřadů. (22 účastníků).

7. 4. 2006: Ing. Lenka Pivoňková: Obrázky z Ekvádoru. (15 účastníků).

10. 11. 2006: Mgr. Ivana Kinská: Ochrana přírody v Německu - trocha teorie a botanická praxe. (13 účastníků).

8. 12. 2006: Posezení s diplomanty na katedře biologie. (18 účastníků).

Přednášky a výroční schůze se uskutečnily v budově Krajského centra vzdělávání a Jazykové školy Plzeň v Kopernikově ul. 26, přednášky podzimního cyklu na Katedře biologie Fakulty pedagogické v Plzni, v učebně č. 309, Chodské náměstí 1, Plzeň.

Exkurze:

11. 5. 2006: Jarní odpolední exkurze na zříceniny hradu Litice. Vedoucí exkurze: Jaromír Sofron a Jaroslava Nesvadbová. (9 účastníků). (viz Calluna 12/1: 1–2)

27.–28. 5. 2006: Exkurze do Českého středohoří a na Českolipsko. Vedoucí exkurze: Lenka Pivoňková. (19 účastníků). (viz Calluna 12/1: 2–3)

3. 6. 2006: Poznávací převážně botanická exkurze na Plánický hřeben, do okolí obcí Čihaň a Lukoviště. Vedoucí exkurze Ivona Matějková. (12 účastníků). (viz Calluna 12/1: 3–4)

17. 6. 2006: Floristická celodenní exkurze po naučné stezce Šipín u Konstantinových Lázní. Vedoucí exkurze Jiří Cais (15 účastníků). (viz Calluna 12/1: 4–5)

Zpracování materiálu z Floristického kurzu české botanické společnosti, který spolupřádala západočeská pobočka ČBS ve dne 6.–11. 7. 2003 v Rokycanech (viz Calluna 8/1: 13–25) se na podzim 2006 ujal Pavel Špryňar.

V Poradním sboru pro sbírkotvornou činnost Západočeského muzea v Plzni pracovali: Miloš Hostička, Jaroslava Nesvadbová, Sylvie Pecháčková, Václava Pešková, Lenka Pivoňková, Josef Smola a Jaromír Sofron.

Floristického kursu se zúčastnili 2 členové pobočky.

Ostatní:

24.–25. 11. 2006 se konala v Praze konference ČBS – Vodní a mokřadní rostliny - taxony, společenstva, vztahy; 4 účastníci.

Exkurze KBI FPE na Korsiku se zúčastnili 4 členové.

V roce 2006 bylo ve spolupráci ze Západočeským muzeem a Krajským centrem vzdělávání a Jazykovou školou Plzeň vydáno jedno číslo časopisu Calluna o 26 stranách.

Sylvie Pecháčková
předsedkyně pobočky

Zdeňka Chocholoušková
jedenatelka pobočky

Exkurze západočeské pobočky ČBS na Litický hrad u Plzně

Jaroslava Nesvadbová a Jaromír Sofron

Pahorek se zříceninou gotického hradu Litice s jeho valy a příkopy vypínající se na spilitové ostrožně nad řekou Radbuzou byl cílem první jarní botanické exkurze naší pobočky dne 11. 5. 2006. Exkurzi připravili a vedli autoři této zprávy. Zúčastnili se jí: Jan Bureš, Karel Čížek, Jiří Kalibán, Michaela Kalibánová, Ivana Kinská, Miloš Král, Ivona Matějková, Jaroslava Nesvadbová, Jiří Sladký a Jaromír Sofron.

Současný vegetační kryt temene pahorku v areálu zaniklého hradu je tvořen sečenými více méně xerothermními trávničky. Pozemek je ve správě Magistrátu města Plzně – Správy veřejného statku a nálety dřevin jsou pravidelně odstraňovány.

Druhá skladba vegetace areálu je podmíněna zvláště geologickým substrátem a ovlivněna dřívější pastvou ovcí (cf. NOVO-BILSKÝ et ROŽMBERSKÝ 1996: 4).

Seznam lokalit:

1. Litice – hrad, jihovýchodní úpatí pahorku nad silnicí
2. Litice – hrad, jihovýchodní svah pahorku pod zachovalou zdí
3. Litice – hrad, západní svah pahorku
4. Litice – hrad, severozápadní svah pahorku
5. Litice – hrad, severní svah příkopu u věže
6. Litice – hrad, dno severního příkopu
7. Litice – hrad, horní hrana severního valu
8. Litice – hrad, akátové porosty u přístupové cesty
9. Litice – hrad, východní stráž pod zbytky zdi
10. Litice – hrad, k západu orientovaný svah východního příkopu
11. Litice – hrad, jihovýchodní okraj platů u vysvětlující tabule
12. Litice – hrad, areál vlastní hradu
13. Litice – hrad, fragmenty zdi
14. Litice – hrad, východní platů

Seznam druhů a jejich lokalit:

Nomenklatura dle KUBÁT et al. (2002). Dokladové sběry uloženy v herbáři Západočeského muzea v Plzni (PL).

Acer platanoides 4, 13; *A. pseudoplatanus* 1, 7, 14; *Achillea millefolium* 1, 5, 9, 10; *Aegopodium podagraria* 7, 13; *Agri-
monia eupatoria* 9; *Agropyron repens* 5; *Agrostis capillaris* 10; *Alliaria petiolata* 13; *Allium* sp. 12; *Alopecurus pratensis* 13, 14; *Abyssum alyssoides* 12 (PL); *Anthriscus sylvestris* 1, 7, 14; *Anthyllis vulneraria* 6, 13; *Arabidopsis thaliana* 2, 9; *Arctium minus* 1; *Arenaria serpyllifolia* 13; *Arrhenatherum elatius* 1, 5; *Artemisia vulgaris* 7, 13, 14; *Asplenium ruta-muraria* 13; *Avenula pratensis* 10.

Ballota nigra 1, 13; *Barbarea vulgaris* 12; *Betula pendula* 3; *Brachypodium pinnatum* 2, 3, 5, 12, 13, 14; *Bryonia alba* 8.

Campanula persicifolia 2, 5, 9, 12, 13; *C. rapunculoides* 1, 7; *C. rotundifolia* 10; *Capsella bursa-pastoris* 5, 10, 13; *Cardaria draba* 5, 13; *Carex caryophyllea* 10 (PL); *C. muricata* agg. 12, 13 (PL); *Centaurea jacea* subsp. *jacea* 1, *C. stoebe* 5, 7, 12, 13; *Cerastium arvense* 5, 7, 9, 13; *C. holosteoides* 11, 13; *Chelidonium majus* 1, 9, 13; *Chenopodium album* agg. 1; *Ch. vulgare* 3; *Cichorium intybus* 14; *Cirsium acaule* 13; *C. arvense* 6; *Clinopodium vulgare* 14; *Convolvulus arvensis* 5, 9, 12; *Cornus sanguinea* 3, 13; *Corylus avellana* 14; *Crataegus* cf. *macrocarpa* 13; *Crataegus* sp. 3; *Cystopteris fragilis* 13.

Dactylis glomerata 1, 7, 14; *Daucus carota* 2, 9, 14; *Descurainia sophia* 6, 13; *Dryopteris filix-mas* 13.

Echium vulgare 12, 14; *Erodium cicutarium* 12; *Erophila verna* 1; *Euonymus europaea* 3, 12, 13, 14.

Falcaria vulgaris 7, 13; *Festuca ovina* 1, 2, 12, 13; *F. rubra* 1, 3, 14; *Fragaria viridis* 1, 3; *Fraxinus excelsior* 3.

Galium album 3, 7, 9; *G. aparine* 1, 13; *G. boreale* 10; *G. verum* 5; *Geranium pusillum* 1; *G. robertianum* 13; *Geum urbanum* 1, 14.

Heracleum sphondylium 7; *Hieracium lachenalii* 13; *H. pilosella* 12; *H. murorum* 13; *Holosteum umbellatum* 1 (PL), 2, 5, 8, 12, 13; *Hypericum perforatum* 1, 2, 3, 5.

Knautia arvensis 9, 12, 13, 14.

Lactuca serriola 12; *Lamium album* 1, 5, 14; *L. maculatum* 4, 12; *Ligustrum vulgare* 12, 13; *Lithospermum arvense* 1, 10; *Luzula campestris* 10; *Lychnis viscaria* 3, 9, 12.

Mahonia aquifolia 12; *Malus domestica* 13, 14; *Medicago sativa* 3, 5, 7, 9, 11; *Morus alba* 14; *Myosotis ramosissima* 9.

Onopordon acanthium 8.

Pimpinella saxifraga 1, 7, 9, 10; *Pinus sylvestris* 3; *Plantago lanceolata* 1; *P. major* 1; *P. media* 5, 12, 13; *Poa bulbosa* 12 (PL); *P. compressa* 13; *P. pratensis* 1, 2, 7, 9, 14; *Polygonum aviculare* 1, 14; *Potentilla argentea* 1, 10; *P. reptans* 1, 14; *P. tabernaemontani* 1, 2, 9, 12, 13; *Prunus avium* 1, 7; *P. spinosa* 3, 13; *Pyrus communis* 2, 13.

Quercus robur 13.

Ranunculus acris 1, 4; *R. auricomus* 12, 13, 14; *R. bulbosus* 3 (PL), 8, 13; *R. repens* 1, 3; *Rhamnus cathartica* 11; *Robinia pseudacacia* 1, 8; *Rosa canina* 3, 9; *Rubus idaeus* 13, 14; *Rumex acetosa* 6, 7, 11; *R. acetosella* 3; *R. cf. crispus* 13.

Salix caprea 13; *Salvia pratensis* 1, 7, 10, 12, 13; *Sambucus nigra* 1; *Sanguisorba minor* 2, 3, 12, 13; *Saponaria officinalis* 12; *Securigera varia* 1, 5, 9, 10, 13; *Sedum acre* 5, 12, 13; *S. cf. maximum* 5; *Silene nutans* 9; *Sorbus aucuparia* 13; *Stellaria holostea* 3; *Symphoricarpos albus* 1.

Taraxacum sect. *Ruderalia* 7, 13; *Thlaspi caerulescens* 10 (PL); *Thymus pulegioides* 5, 12, 13; *Tilia cordata* 7; *Trifolium pratense* 1; *T. repens* 1, 9, 14.

Ulmus glabra 3; *Urtica dioica* 1, 5, 13.

Verbascum cf. *nigrum* 12; *Veronica arvensis* 5, 8; *V. chamaedrys* 1, 7; *V. hederifolia* 5, 10; *V. prostrata* 1, 3 (PL), 9, 13; *V. teucrium* 2 (PL); *V. triphyllum* 5 (PL, det. M. Ducháček); *Vicia angustifolia* 3, 9; *V. cracca* 7, 13; *Viola arvensis* 10; *V. hirta* 1, 2, 9, 13; *V. cf. hirta x collina* 5 (PL), *V. odorata* 13; *V. riviniana* 13.

Literatura

KUBÁT et al. (eds.) (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.

NOVOBILSKÝ M. et ROŽMBERSKÝ P. (1996): Hrad Litice u Plzně. – 30 p., Plzeň, ed. Nadace české hrady.

Exkurze západočeské pobočky ČBS do Českého středohoří a na Českolipsko

Lenka Pivoňková a Jaromír Sofron

Díky finančnímu příspěvku, který zásluhou Jiřího Sladkého získala naše pobočka a který snížil naše vlastní náklady, jsme mohli podniknout zajímavou exkurzi mimo Plzeňský kraj do botanicky atraktivního území Českého středohoří a na Českolipsko, a to ve dnech 27. a 28. května 2006. Exkurze mikrobusem se zúčastnili nejen členové pobočky, ale i její přátelé a někteří rodinní příslušníci. Byli to: Eva Barešová, Petr Cimický, Daniela Hlinková, Lucie Chmelíková, Jiří Kalibán, Pavel Leischner, Helena Marková, Martina Hadravová, Ivona Matějková, Radka Nekolová, Radim Paulič, Lenka Pivoňková, Marie Sladká, Jiří Sladký sen., Jiří Sladký jun., Jaromír Sofron, Josef Škrábek sen., Josef Škrábek jun. a Eliška Vicherová.

Prvním cílem exkurze byl vrch Raná (457 m). Na jeho jižních stepních svazích, jen řídké porostlých křovinami, jsme mezi úpatím a národní přírodní rezervací, nacházející se ve vrcholové

partii, našli mj. následující druhy: *Anthericum liliago*, *Astragalus arenarius*, *A. danicus*, *A. excapus*, *Carex praecox*, *Cynoglossum officinale*, *Eryngium campestre*, *Koeleria pyramidata*, *Oxytropis pilosa*, *Salvia nemorosa*, *S. pratensis*, *Scabiosa ochroleuca*, *Stipa pennata*, *Tetragonolobus maritimus*, *Thymus pannonicus*, *T. praecox*, *Verbascum phoeniceum* a další. V NPR Raná navíc *Alyssum alyssoides*, *Artemisia campestris*, *Carex humilis*, *Muscari comosum*, *Pseudolysimachion spicatum*, *Rapistrum perenne*, *Reseda lutea*, *Seseli hippomarathrum* a další.

Jen krátce jsme se zastavili u pozoruhodného geologického útvaru, přírodní památky Kamenná slunce. Na jejích travnatých svazích rostly např. *Artemisia pontica*, *Astragalus austriacus*, *A. excapus*, *Erysimum crepidifolium*, *Euphorbia cyparissias*, *Koeleria pyramidata*, *Linum tenuifolium*, *Melica transsilvanica*, *Oxytropis pilosa*, *Salvia pratensis*, *Silene otites*.

Odpoledne jsme ještě vystoupili okružní naučnou stezkou na trachytový Boreč (446 m) se stejnojmennou přírodní rezervací. Na jeho svazích jsme v lesní části z dřevin zaznamenali: *Acer campestre*, *Acer platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Berberis vulgaris*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Cornus mas* (na jižním svahu), *Corylus avellana*, *Cotoneaster integerrimus*, *Crataegus monogyna*, *Fraxinus excelsior*, *Ligustrum vulgare*, *Lonicera xylosteum*, *Populus tremula*, *Prunus avium*, *P. spinosa*, *Quercus petraea*, *Q. robur*, *Ribes alpinum*, *R. uva-crispa*, *Sambucus nigra*, *Sorbus aria*, *S. aucuparia*, *S. torminalis*, *Tilia cordata*, *T. platyphyllos*, *Viburnum lantana*.

V bohatém bylinném patře rostly např. *Actaea spicata*, *Alliaria petiolata*, *Anemone nemorosa*, *Astragalus glycyphyllos*, *Clinopodium vulgare*, *Galium odoratum*, *G. sylvaticum*, *Lathyrus vernus*, *Lilium martagon*, *Melica picta*, *Mercurialis perennis*, *Polygonatum multiflorum*, *Pulmonaria obscura*, *Saxifraga decipiens*, *Silene nutans*, *Stellaria holostea*, *Vincetoxicum hirundinaria* a mnoho dalších. V opuštěném lomu na úbočí jsme zaznamenali *Ajuga genevensis*, *Genista tinctoria*, *Geranium sanguineum*, *Iris aphylla*, *Myosotis stenophylla*, *Sedum rupestre*, *Stachys recta*, *Trifolium alpestre*. Vrcholové ventaroly hostily jätrovku *Targionia hypophylla*.

V podvečer jsme ještě navštívili národní přírodní památku Bílé stráně, ležící na okraji Litoměřic. Zde jsme mj. našli *Bupleurum falcatum*, *Carex flacca*, *Clematis recta*, *Coronilla vaginalis*, *Dictamnus albus*, *Galium glaucum*, *Geranium sanguineum*, *Gymnadenia conopsea*, *Linum flavum*, *Ophrys insectifera*, *Polygala amarella*, *Ranunculus polyanthemus*, *Salvia pratensis*, *Sanguisorba minor*, *Scorzonera hispanica*, *Seseli hippomarathrum*, *Sesleria varia*, *Silene nutans*, *Stachys recta*, *Vicia tenuifolia*.

Ubytování nám poskytla turistická noclehárna Porta Bohemica ve Velkých Žernosekách. Místo večerní exkurze na Kalvárii jsme kvůli dešti poseděli v místní hospůdce.

Tu noc a následující ráno zde spadlo podle meteorologů 10 mm dešťových srážek, u nás na Plzeňsku desetkrát více!

A tak mozaiku mokřadních a mezofilních luk v přírodní památce Babinské louky u obce Čeřeniště jsme probrouzdali ještě za ranního mrholení. Překvapila nás jejich mimořádná pestrost. Z druhového bohatství této lokality si jmenujme alespoň *Avenula pubescens*, *Betonica officinalis*, *Bistorta major*, *Carex brizoides*, *C. flacca*, *C. pallescens*, *C. paniculata*, *C. tomentosa*, *C. umbrosa*, *Cirsium canum*, *C. oleraceum*, *Colchicum autumnale*, *Crepis paludosa*, *Cruciata laevipes*, *Dactylorhiza majalis*, *Filipendula ulmaria*, *F. vulgaris*, *Galium boreale*, *Hypericum maculatum*, *Laserpitium pruthenicum*, *Lathyrus linifolius*, *Lathyrus pratensis*, *Lilium martagon*, *Listera ovata*, *Luzula multiflora*, *Orchis mascula*, *Ornithogalum umbellatum*, *Phyteuma spicatum*, *Potentilla alba*, *Primula veris*, *Ranunculus acris*, *R. polyanthemus*, *Rhinanthus minor*, *Salix rosmarinifolia*, *Sanguisorba officinalis*, *Saxifraga granulata*, *Scorzonera humilis*, *Scrophularia nodosa*, *Symphytum officinale*, *Trollius altissimus*, *Valeriana dioica*, *Vicia sepium*.

Touto lokalitou jsme opustili České středohoří a přesunuli se do oblasti Českolipska. Zde jsme nejprve navštívili přírodní památku Provodínské kameny a vystoupili na čedičový vrch Spící panna (resp. Lysá skála – 419 m). Z dřevin při jeho úpatí jsme zjistili *Acer campestre*, *Betula pendula*, *Cornus sanguinea*, *Cotoneaster integerrimus*, *Euonymus europaea*, *Ligustrum vulgare*, *Prunus spinosa*, *Tilia cordata*, *Ulmus glabra*.

Bylinné patro v lese nebo v otevřené vrcholové části tvořily např. *Ajuga genevensis*, *Artemisia campestris*, *Astragalus glycyphyllos*, *Dianthus carthusianorum*, *Digitalis grandiflora*, *Dryopteris filix-mas*, *Festuca pallens*, *Galium glaucum*, *Lilium martagon*, *Lychnis viscaria*, *Potentilla argentea*, *Primula veris*, *Sedum acre*, *Stellaria holostea*, *Trifolium alpestre*, *Vincetoxicum hirsutiflorum*.

Nezklamaly nás ani klasické lokality východně od Jestřebí.

V přírodní rezervaci Sluneční dvůr s označenými jedinci popelivky sibiřské (*Ligularia sibirica*) se vyskytovaly i *Angelica sylvestris*, *Avenula pubescens*, *Carex acutiformis*, *C. riparia*, *Cirsium heterophyllum*, *Dryopteris carthusiana*, *Galium aparine*, *Lychnis flos-cuculi*, *Lysimachia vulgaris*, *Peucedanum palustre*, *Phragmites australis*, *Polygonatum multiflorum*, *Salix pentandra*, *Thalictrum aquilegifolium*. V kontaktní olšíně jsme se setkali např. s *Athyrium filix-femina*, *Iris pseudacorus*, *Maianthemum bifolium*, *Paris quadrifolia*, *Viburnum opulus* aj.

V suchém boru v přírodní památce Konvalinkový vrch jsme potvrdili silnější populaci *Ledum palustre*.

Botanický bonbónek nám přichystalo malé příkopové mechové slatině pod Konvalinkovým vrchem s následujícími druhy: *Carex davalliana*, *C. lepidocarpa*, *C. paniculata*, *Ceratophyllum demersum*, *Drosera rotundifolia*, *Eriophorum latifolium*, *Galium boreale*, *Parnassia palustris*, *Pinguicula vulgaris* subsp. *bohemica*.

Exkurze se vydařila. Každá navštívená lokalita byla zcela svérázná s odlišnými biotopy a druhy a byla pro nás opět dalším poučením.

Pobočková exkurze na Plánický hřeben do okolí Číhaně u Klatov

Ivona Matějková

V sobotu 3. 6. 2006 proběhla jednodenní převážně floristická exkurze na Plánický hřeben se zaměřením na nivní louky v oblasti pramenů řeky Bradlavy. Sešli jsme se před osmou hodinou ranní u autobusové zastávky v Číhani v počtu dvanácti účastníků: Jan Bureš, Petr Cimický, Petr Karlík, Ivana Kinská, Miloš Král, Ivona Matějková, Mirka Pecková se synem Ondřejem, Václava Pešková, Jan Rajčok, Josef Škrábek sen. a Josef Škrábek.

První botanickou zastávkou bylo koupaliště na západním okraji Číhaně, lemované krátkostébelnými trávníky, kde se vyskytovaly tyto druhy rostlin (nomenklatura viz KUBÁT et al., eds. 2002): *Achillea millefolium*, *Agrostis canina*, *Angelica sylvestris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Bellis perennis*, *Betula pendula*, *Calluna vulgaris*, *Carex caryophylla*, *C. hirta*, *C. nigra*, *C. panicea*, *C. pilulifera*, *Cerastium holosteoides*, *Cirsium palustre*, *Deschampsia cespitosa*, *Epilobium palustre*, *Equisetum arvense*, *Festuca rubra*, *Hieracium pilosella*, *Holcus lanatus*, *H. mollis*, *Hypochaeris radicata*, *Juncus effusus*, *J. filiformis*, *Lotus uliginosus*, *Lupinus polyphyllus*, *Luzula campestris*, *L. multiflora*, *Lychnis flos-cuculi*, *Lycopodium clavatum*, *Myosotis stricta*, *Nardus stricta*, *Pedicularis sylvatica*, *Pinus sylvestris*, *Plantago lanceolata*, *Polygala vulgaris*, *Populus tremula*, *Potentilla erecta*, *Quercus robur*, *Ranunculus repens*, *Rhinanthus minor*, *Rumex acetosa*, *Salix aurita*, *Scirpus sylvaticus*, *Senecio ovatus*, *Taraxacum sect. Ruderalia*, *Vaccinium myrtillus*, *Veronica chamaedrys*, *V. officinalis* a *Viola palustris*.

Pozn.: *Pedicularis sylvatica* tvořil na rozvolněných místech několik kolonií o ploše 1–2 m². Z mechorostů se na vlhkých místech roztroušeně vyskytoval druh *Aulacomnium palustre*.

U vodní nádrže jsme našli také chráněnou rosničku zelenou (*Hyla arborea*). Na přilehlém rumišti u cesty rostlo několik exemplářů *Telekia speciosa*.

Po opuštění koupaliště jsme vykoučili po úzké cestě vedoucí k obci Lukoviště. Cesta nejprve procházela mladou smrkovou monokulturou v místě bývalých pastevních drah, kde ve zbytcích přeživaly *Juniperus communis* a *Potentilla palustris*. Poté následovaly zkulturněné louky, kde jsme našli druhy: *Acetosella vulgaris*, *Alchemilla monticola*, *Arabidopsis thaliana*, *Campanula patula*, *Cerastium arvense*, *Erophila verna*, *Galium album*, *Gnaphalium sylvaticum*, *Hypericum perforatum*, *Hypochaeris radicata*, *Leontodon hispidus*, *Leucanthemum ircutianum*, *Linnaria vulgaris*, *Stellaria graminea*, *Trifolium dubium*, *Trisetum flavescens*, *Veronica serpyllifolia*.

Cesta nás dále dovedla k mírnému návrší s listnatým remízem ležícím ca 1 km jihozápadně od obce Číhaň. Tvořily jej *Betula pendula*, *Corylus avellana*, *Fagus sylvatica*, *Frangula alnus* a *Fraxinus excelsior*. V bohatě vyvinutém bylinném podrostu byly zjištěny: *Ajuga reptans*, *Asarum europaeum*, *Astragalus glycyphyllos*, *Galium aparine*, *Hieracium murorum*, *Luzula albida*, *Maianthemum bifolium*, *Poa nemoralis*, *Ranunculus acris*, *Sorbus aucuparia*, *Trifolium medium*, *Viola riviniana*.

Nalevo od remízu se rozkládá široká niva s květnatými a mokřadními loukami, která tvoří hlavní část registrovaného VKP „Zálužnice“. Prvním botanickým zastavením v této krajinářsky atraktivní nivě byla květnatá vlhká louka přiléhající ze severní strany k remízu, kde se vyskytovaly: *Agrostis capillaris*, *Alchemilla monticola*, *Alopecurus pratensis*, *Angelica sylvestris*, *Caltha palustris* subsp. *laeta*, *Carex canescens*, *C. echinata*, *C. nigra*, *C. ovalis*, *C. pallescens*, *C. panicea*, *Cirsium palustre*, *Cynosurus cristatus*, *Dactylis glomerata*, *Dactylorhiza majalis*, *Equisetum fluviatile*, *E. sylvaticum*, *Eriophorum angustifolium*, *Galium palustre*, *Helictotrichon pubescens*, *Hieracium lactucella*, *Juncus conglomeratus* x *J. effusus* (*J. x brueggeri*), *Lathyrus pratensis*, *Lysimachia vulgaris*, *Mentha arvensis*, *Myosotis laxiflora*, *M. nemorosa*, *Pedicularis sylvatica*, *Poa pratensis*, *P. trivialis*, *Prunella vulgaris*, *Rumex acetosa*, *Sanguisorba officinalis*, *Saxifraga granulata*, *Scorzonera humilis*, *Succisa pratensis*, *Trifolium spadiceum*, *Veronica arvensis*, *Vicia cracca*.

Z jižní strany navazovaly na louku ladovitě mokřadní porosty svazu *Calthion* s převládajícími *Filipendula ulmaria* a *Scirpus sylvaticus*, které vyplňovaly centrální část nivy s přirozeně meandrujícím pramenem Bradlavy. U smrkového lesa pak tyto porosty přecházely v prameniště s *Cardamine amara*, *Chrysosplenium alternifolium* a *Caltha palustris* subsp. *laeta*. Při procházení nivou směrem k západu jsme objevili botanicky cenné porosty svazu *Caricion fuscae* a *Molinion* s tímto druhovým složením: *Anemone nemorosa*, *Calamagrostis canescens*, *Carex nigra* (včetně formy *juncella*), *Cardamine pratensis*, *Carex x alsatica*, *C. brizoides*, *C. rostrata*, *C. umbrosa*, *Cirsium heterophyllum*, *Crepis paludosa*, *Epilobium palustre*, *Equisetum palustre*, *Galium aparine*, *G. uliginosum*, *Geum rivale*, *Filipendula ulmaria*, *Hypericum maculatum*, *Impatiens noli-tangere*, *Juncus conglomeratus*, *J. effusus*, *Lotus uliginosus*, *Lythrum salicaria*, *Menyanthes trifoliata*, *Molinia caerulea*, *Potentilla palustris*, *Ranunculus auricomus*, *Salix aurita*, *Salix rosmarinifolia*, *Scirpus sylvaticus*, *Selinum carvifolia*, *Stellaria alsine*, *Willemetia stipitata*. Nejvíce chráněných a vzácnějších druhů se nacházelo v rašelinné čočce uprostřed těchto porostů, společně s nárosty rašeliniček *Sphagnum palustre* a *S. squarrosum*. Velmi nás potěšil také nález houby kosmatky tvořící drobné oranžové plodničky na tlející bezkolencové stařině. Ke zpestření průzkumu přispěly i dva zoologické objevy v podobě ještěrky živorodé (*Lacerta vivipara*) a užovky obojkové (*Natrix natrix*).

Po prozkoumání nivy jsme přešli na výslunnou květnatou louku situovanou vpravo od cesty směřující do obce Lukoviště. Luční porosty měly blízko k as. *Trifolio-Festucetum rubrae* a rostly zde mj. *Briza media*, *Carex pilulifera*, *Carum carvi*, *Dianthus deltoides*, *Elytrigia repens*, *Festuca ovina*, *F. rubra*, *Fragaria vesca*, *Hieracium pilosella*, *Holcus mollis*, *Hypochaeris radicata*, *Jasione montana*, *Knautia arvensis*, *Leontodon hispidus*, *Leucanthemum ircutianum*, *Picea abies* juv., *Poa pratensis*, *Ranunculus bulbosus*, *Thymus pulegiodes*, *Trifolium pratense* a *Viola canina*.

V sousedním smrkovém lese západně od květnaté louky se vyskytovaly *Brachypodium pinnatum*, *Fagus sylvatica*, *Lapsana communis*, *Plantago major*, *Poa annua*, *Rumex obtusifolius*, *Vaccinium myrtillus* a *Veronica officinalis*. Za lesem upoutal naši pozornost rybník ležící ca 0,5 km severně od obce Lukoviště. Břehy rybníka porůstala *Alnus glutinosa* v doprovodu *Salix fragilis* a *Betula pendula*. V pobřežní vegetaci byly zaznamenány *Glyceria fluitans*, *Lemna minor* a *Silene dioica*. Na mezi nad severním okrajem rybníka rostla letitá třešeň ptačí (*Prunus avium*). (Pozn.: rybník je významný spíše ze zoologického než z botanického hlediska. Každoročně v něm dochází k masovému rozmnožování ropuchy obecné, proto má statut přechodně chráněné plochy).

Naše další kroky vedly na vlhké květnaté louky ležící západně od rybníka, kde nás zaujaly nálezy těchto druhů: *Anthoxanthum odoratum*, *Briza media*, *Carex pallescens*, *C. panicea*, *C. umbrosa*, *Centaurea jacea*, *Crepis mollis* subsp. *hieracioides*, *Cynosurus cristatus*, *Dactylorhiza majalis*, *Hypericum maculatum*, *Juncus articulatus*, *Molinia caerulea*, *Nardus stricta*, *Potentilla erecta*, *Rhinanthus minor*, *Saxifraga granulata* a *Scorzonera humilis*.

Po prozkoumání flóry výše zmíněných luk jsme zamířili zpět k obci Čihaň okružní cestou vedoucí při západním okraji smrkového lesa s ladovitou loučkou. Na loučce stál udržovaný trampský srub, u něhož jsme objevili jeden kvetoucí exemplář *Listera ovata*.

Poté jsme se ponořili do polopralesovité bažinaté olšiny s převládající *Alnus glutinosa* v doprovodu *Betula pendula* a *Sorbus aucuparia*. Keřové patro tvořily *Corylus avellana*, *Frangula alnus*, *Lonicera nigra*, *Prunus padus*, *Ribes nigrum*, *Sambucus nigra* a zmlazující stromové dřeviny *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior* a *Picea abies*. V bylinném patře zakrývajícím propadavou zeminu s rozloženou rašelinou převládaly kapradiny, především *Athyrium filix-femina* a *Dryopteris filix-mas*. Doprovodnými druhy byly *Avenella flexuosa*, *Cardamine amara*, *Carex acutiformis*, *C. brizoides*, *C. elongata*, *C. remota*, *C. rostrata*, *C. sylvatica*, *C. vesicaria*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Crepis paludosa*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Festuca gigantea*, *Galeobdolon montanum*, *Impatiens noli-tangere*, *Lonicera nigra*, *Luzula pilosa*, *Lysimachia nemorum*, *L. vulgaris*, *Maianthemum bifolium*, *Moehringia trinervia*, *Mycelis muralis*, *Oxalis acetosella*, *Paris quadrifolia*, *Ranunculus repens*, *Silene alba*, *S. dioica*, *Soldanella montana*, *Stachys sylvatica*, *Stellaria alsine*, *S. media*, *Valeriana dioica*. V dutině jedné ze vzrostlých olší se skrývalo hnízdo s mláďaty sýkory. Olšinou meandroval potok, který se u obce Čihaň stéká s vodotečí z VKP „Zálužnice“ a po soutoku vzniká říčka Bradlava. Podél potoka jsme došli zpět na cestu spojující obec Čihaň s obcí Lukoviště a vrátili se na výchozí místo naší trasy.

Polovina účastníků se rozjela do svých domovů a zbytek výpravy zamířil na další cennou mokřadní lokalitu, do nedalekého VKP „Jamy u Křížovic“. Toto území leží mezi obcemi Čihaň a Křížovice v nivě potoce Oborka, levobřežním přítoku Bradlavy. Při průzkumu se nám podařilo potvrdit většinu chráněných a vzácnějších druhů rostlin z předchozích let včetně *Carex davalliana*, *C. pulicaris*, *Potentilla palustris*, *Dactylorhiza majalis*, *Epipactis palustris*, *Menyanthes trifoliata* a *Salix rosmarinifolia*.

Nově byla po dlouhé době nalezena *Drosera rotundifolia*, a sice na slatiništi v centrální části VKP, které je udržováno pravidelným ručním kosením a odstraňováním biomasy. Zavítali jsme také do borového lesa na jižním okraji území s cílem nalézt prhu arniku (*Arnica montana*) uváděnou odsud v dřívějších desetiletích. Tento druh se nám sice nepodařilo potvrdit, v polozastíněné vlhčíně nás však čekalo milé překvapení v podobě plavně pučivě (*Lycopodium annotinum*).

Během exkurze jsme pořídili spoustu digitálních fotografií, o něž se rádi podělíme se všemi zájemci. Věřím, že výsledky z průzkumu podpoří ochranu obou navštívených cenných území a těším se na další společné botanické setkání u nás na Plánickém hřebeni.

Literatura

KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. (eds.) (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 929 p., Academia, Praha.

Botanická exkurze po naučné stezce Šípín u Konstantinových Lázní

Ivona Matějková

Dne 17. 6. 2006 se uskutečnila jednodenní výprava za poznáním flóry naučné stezky Šípín. Kolem osmé hodiny ranní se před nádražím v Konstantinových Lázních sešla skupina 15 účastníků, převážně členů Západočeské pobočky ČBS: Jolana Bradová, Jan Bureš, Jiří Cais, Petr Cimický, Jana Hrubá, Ivana Kinská, Miloš Král, Tomáš Kučera, Ivona Matějková, Sylvie Pecháčková s manželem Pavlem a dětmi Alžbětka a Bartolomějem, Lenka Pivoňková a Luboš Pivoňka.

Poté se účastníci exkurze pod vedením dr. Caise přemístili ve svých automobilech k Šípínskému hradišti, před budovu bývalé školy, kde jsme započali naši botanickou exkurzi vedoucí do údolí Úterského potoka. Nejprve jsme sestoupali s příkrého svahu po zeleně značené lesní pěšině k malé dřevěné kapli z roku 1892, u níž vytékal pramínek s pitnou a údajně léčivou vodou. U pěšiny vedoucí smíšeným lesem jsme potkali tyto druhy rostlin (nomenklatura viz KUBÁT et al., eds. 2002): *Acer pseudoplatanus*, *Alopecurus pratensis*, *Anthriscus sylvestris*, *Betula pendula*, *Fagus sylvatica*, *Galium album*, *Lamium album*, *Poa pratensis*, *Populus tremula*, *Ranunculus acris*, *Robinia pseudacacia* a *Rumex acetosa*. U kaple dále rostly: *Athyrium filix-femina*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Corylus avellana*, *Dryopteris filix-mas*, *Epilobium montanum*, *Fragaria vesca*, *Fraxinus excelsior*, *Geum urbanum*, *Hieracium x lachenalii*, *Hypericum hirsutum*, *Lupinus polyphyllus*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Plantago major*, *Poa annua*, *P. nemoralis*, *Quercus robur*, *Ranunculus repens*, *Rubus idaeus*, *Salix caprea*, *Urtica dioica*, *Valeriana officinalis* agg., *Veronica officinalis*, *V. serpyllifolia*.

Poté jsme šli na nedalekou silnici tvořící v příkrém svahu ostré serpentiny. V silničních příkopech a na okrajích okolních jehličnatých i smíšených lesů byly zjištěny tyto druhy: *Achillea millefolium*, *Alliaria petiolata*, *Alnus glutinosa*, *Arabis glabra*, *Arrhenatherum elatius*, *Avenella flexuosa*, *Brachypodium pinnatum*, *Carex muricata* agg., *Chaerophyllum temulum*, *Cirsium vulgare*, *Dactylis glomerata*, *Euphorbia cyparissias*, *Galium pumilum*, *Geranium robertianum*, *Ligustrum vulgare*, *Lotus corniculatus*, *Luzula luzuloides*, *Poa trivialis*, *Scrophularia nodosa*, *Trifolium pratense*. Postupně jsme sestoupali do údolí Úterského potoka s doprovodnými porosty *Alnus glutinosa*, *Fraxinus excelsior* a *Salix fragilis*. V podrostu se vyskytovaly *Equisetum arvense*, *Festuca pratensis*, *Juncus bufonius*, *Lathyrus pratensis*, *Matteuccia stru-*

thiopteris, *Petasites hybridus*, *Ulmus glabra* a *Vicia sepium*. Kmeny vzrostlých stromů hojně porůstala červenohnědá řasa *Trentepolia umbrina*.

Na silničním okraji nás zaujaly tři slanomilné druhy šířící se v důsledku zimního solení silnic: *Plantago major* subsp. *winteri*, *Puccinellia distans* a *Spergularia salina*.

Po silnici jsme došli k místu zvanému Dudákovský mlýn se zbytky vyhořelého stavení, kde rostly *Chenopodium glaucum* a *Cirsium oleraceum*. Odtud jsme pokračovali nivou Úterského potoka k přírodní památce „Pod Šipínem“ vyznačující se bohatými porosty *Matteuccia struthiopteris*. Z doprovodných druhů jsme našli *Cruciata laevipes*, *Festuca arundinacea*, *Lamium maculatum*, *Oxalis acetosella* a *Phalaris arundinacea*. Při průchodu alejí tvořenou vzrostlými jasaný jsme na jejich kmenech obdivovali vzácnější druh lišejníku *Usnea squamata*. Následoval soutok Úterského potoka s Hadovkou, kde se vyskytovaly *Aegopodium podagraria*, *Ficaria verna* subsp. *bulbifera*, *Lapsana communis*, *Lysimachia nemorum*, *Senecio ovatus*, *Stellaria holostea*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*.

Naše další cesta vedla podél potoka Hadovky. Procházeli jsme převážně smrkovými lesy, zpestřenými skalními výchozy a v nivě toku přecházejícími v olšiny. Během cesty jsme zaznamenali: *Acer platanoides*, *Alchemilla gracilis*, *Asplenium trichomanes*, *Astragalus glycyphyllos*, *Calamagrostis arundinacea*, *Campanula rapunculoides*, *Cardamine impatiens*, *C. pratensis*, *Carex brizoides*, *Chelidonium majus*, *Clinopodium vulgare*, *Cystopteris fragilis*, *Dryopteris dilatata*, *Elymus caninus*, *Epilobium angustifolium*, *Festuca rubra*, *Glechoma hederacea*, *Hepatica nobilis*, *Hylotelephium maximum*, *Impatiens parviflora*, *Lathyrus sylvestris*, *Lonicera xylosteum*, *Luzula pilosa*, *Lychnis viscaria*, *Maianthemum bifolium*, *Melica nutans*, *Mercurialis perennis*, *Moehringia trinervia*, *Mycelis muralis*, *Polypodium vulgare*, *Potentilla reptans*, *Quercus petraea*, *Sambucus racemosa*, *Senecio viscosus*, *Stachys sylvatica*, *Stellaria media*, *S. nemorum*, *Veronica chamaedrys*, *Vincetoxicum hirsutaria* a také játrovku *Bazzania trilobata*.

U Starého mostu, bývalého přechodu přes Hadovku ke hradu Gutštejn, byly na vlhkém stanovišti nalezeny *Deschampsia cespitosa*, *Filipendula ulmaria*, *Lycopus europaeus* a *Stellaria alsine*. Poté nás čekalo osvěžující brodění přes Hadovku, neboť jsme si nechtěli nechat ujít květeny hradní zříceniny Gutštejna a lávku nahrazující původní most odnesla velká voda.

Flóra Gutštejna a okolních skalnatých svahů byla poměrně pestrá: *Acinos arvensis*, *Aesculus hippocastanum*, *Agrostis capillaris*, *Ajuga genevensis*, *Arenaria serpyllifolia* agg., *Artemisia vulgaris*, *Asplenium septentrionale*, *A. trichomanes*, *Ballota nigra*, *Bromus hordeaceus*, *B. sterilis*, *Calamagrostis canescens*, *Capsella bursa-pastoris*, *Carex muricata* agg., *C. hirta*, *Carpinus betulus*, *Cerastium arvense*, *Cystopteris fragilis*, *Cytisus nigricans*, *Echium vulgare*, *Festuca ovina*, *Fragaria vesca*, *Frangula alnus*, *Galium album*, *Geranium dissectum*, *Grossularia uva-crispa*, *Geum urbanum*, *Heracleum sphondylium*, *Hieracium x laevigatum*, *H. pilosella*, *H. pratense*, *H. sabaudum*, *Hypericum perforatum*, *Juniperus communis* (2 exempláře na zřícenině věže), *Lactuca serriola*, *Leucanthemum ircutianum*, *Linaria vulgaris*, *Lithospermum arvense*, *Lolium perenne*, *Melica nutans*, *Myosotis arvensis*, *Plantago media*, *Poa angustifolia*, *P. pratensis*, *Polygonum arenastrum*, *Potentilla argentea*, *P. heptaphylla*, *P. tabernaemontani*, *Prunus cerasus*, *P. spinosa*, *Ranunculus bulbosus*, *Rumex acetosella*, *R. crispus*, *Pinus nigra* (několik urostlých stromů na nádvoří zříceniny), *Sagina procumbens*, *Sambucus nigra*, *Sanguisorba minor*, *Scleranthus perennis*, *Sedum acre*, *S. reflexum*, *S. saxatile*, *Senecio viscosus*, *Spergularia rubra*, *Tanacetum vulgare*, *Thymus pulegioides*, *Tragopogon pratense*, *Trifolium dubium*, *T. repens*, *Verbascum lychnitis*, *Veronica arvensis*, *Vicia cracca*, *V. tetrasperma*, *Viola arvensis*.

Abychom mohli pokračovat v prozkoumávání flóry po trase naučné stezky, zopakovali jsme si brodění přes Hadovku a vykročili vzhůru nezázivnými smrkovými a borovými monokulturami směrem k Šipínu. Ze zajímavějších druhů jsme potkali *Campanula patula*, *Carex ovalis*, *C. pallescens*, *C. pilulifera*, *Danthonia decumbens*, *Gnaphalium sylvaticum*, *Hypericum humifusum*, *Juncus bulbosus*, *Vaccinium myrtillus* a mech *Leucobryum glaucum*.

Lepší botanické vyžití nám přinesl výstup na skalní výchozy tzv. Bezeminského hradiště s romantickou vyhlídkou na panorama údolí Hadovky. Suché kostravové trávníky hostily zejména teplomilnou flóru: *Allium montanum*, *Asplenium septentrionale*, *Cornus sanguinea*, *Cotoneaster integerrimus*, *Filago arvensis*, *Juniperus communis*, *Larix decidua*, *Luzula campestris*, *Pyrethrum corymbosum*, *Trifolium alpestre*, *Valerianella locusta*, *Vincetoxicum hirsutaria*. Na druhé straně cesty se nacházely druhově chudé doubravy s dominantním *Quercus petraea* a podrostem *Poa nemoralis*. Z doprovodných druhů jsme našli *Alnus incana*, *Carex praecox*, *Symphoricarpos albus*, *Trifolium repens*.

V dalším úseku trasy jsme znovu sestoupili do nivy Úterského potoka vyplněné vzrostlou olšinou, v níž rostly: *Alnus glutinosa*, *Anemone nemorosa*, *Cirsium oleraceum*, *Festuca gigantea*, *Geranium palustre*, *Prunus padus*, *Pulmonaria obscura*, *Silene dioica*, *Symphytum officinale*. K přechodu potoka jsme využili padlý kmen letité vrby. V křovinách na příkré, jihozápadně orientované stráni pod Šipínem upoutaly naši pozornost *Abies alba*, *Hesperis matronalis*, *Humulus lupulus*, *Sisymbrium strictissimum* a také stará hrušeň (*Pyrus communis*). Poslední botanickou zastávkou byl navazující lipový háj s *Tilia platyphyllos*, *Aesculus hippocastanum* a *Populus tremula*, jehož podrost tvořila *Impatiens parviflora* s příměsí *Genista germanica*, *Reynoutria sachalinensis*, *Torilis japonica* a *Holodiscus discolor* (keř z čeledi *Rosaceae*, původem ze Severní Ameriky – viz HIEKE 1978).

Exkurzi jsme zakončili prohlídkou starého hřbitova a zrenovovaného kostela sv. Barbory na Šipíně. Rozloučení proběhlo v klidném prostředí sousední usedlosti, kde jsme byli příjemně překvapeni pohoštěním od manželů Caisových, kterým děkujeme za milou tečku za pěkným dnem.

Literatura

- HIEKE K. (1978): Praktická dendrologie. 2. díl. – 589 p., SZN Praha.
KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. (eds.) (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 929 p., Academia, Praha.

FLORISTIKA A FYTOCENOLOGIE

Zajímavější nálezy rostlinných druhů v západních Čechách

Radim Paulič

Při botanizování na různých lokalitách v západočeském regionu jsem často našel zajímavější druhy, jejichž některé lokality uvádím. Lokality nebyly, až na výjimky, konfrontovány s literaturou:

Allium oleraceum L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Horažďovice (6648c): opuštěný lom na J svahu návrší „Loreta“ při S okraji města, 460 m n. m., 4. 9. 2006.

Allium vineale L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Budětice (6747a): výslunné meze při J úpatí návrší Zelenov (kóta 551) SSZ od obce, 530 m n. m., 2006.

Anchusa officinalis L. – 37e. Volyňské Předšumaví, Dražovice (6747d): u rozcestí silnic 0,5 km JV od obce, 4. 7. 2004.

Antennaria dioica (L.) GAERTN. – 37b. Sušicko-horažďovické

- vápence, Rabí (6747b): světlý bor na vrcholu Líšné (kóta 580) Z od obce, roztroušeně, 21. 5. 2005.
- Anthemis tinctoria* L. – 36b. Horažďovicko, Třebomyslice (6648c): strmé JZ svahy návrší (kóta 478) nad železniční tratí 1,25 km V od obce, 23. 8. 2005; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Budětice (6747a): výslunné meze na J úpatí návrší Zelenov SSZ od obce, 20. 4. 2006.
- Anthericum ramosum* L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Nezamyslice (6747b): les na SV svahu vrcholové partie vrchu Kozníku SZ od obce, 4. 8. 2003.
- Blechnum spicant* (L.) ROTH – 88b. Šumavské pláně, Nová Hůrka u Prášil (6845d): v lese na ZSZ úpatí Hůreckého vrchu (kóta 1099,4) 0,7 km J od osady, 1. 7. 2004.
- Brachypodium sylvaticum* (HUDS.) P. B. – 88a. Královský hvozď, Železná Ruda (6845a): les na S břehu Černého jezera ca 6 km SZ od obce, ca 1010 m n. m., zavléčeno?, 27. 8. 2004 (rev. M. Štech).
- Bromus japonicus* THUNB. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Bojanovice u Rabí (6747b): při JV úpatí vrchu Plešovce SV od osady, 4. 9. 2006; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Rabí (6747b): velké rumiště při cestě ke kravínu na JV okraji obce, 21. 7. 2004.
- Carduus crispus* L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Sušice (6747c): paseka v lesíku na Žizkově vrchu (kóta 618,7) J od města, 4. 9. 2006.
- Carduus nutans* L. – 34. Plánický hřeben, Dvorec u Nepomuku (6547b): železniční stanice Nepomuk, v kolejišti, 23. 8. 2005.
- Carex disticha* HUDS. – 36b. Horažďovicko, Jetenovice (6648a): břeh rybníka Benátka JV od obce, 12. 5. 2006.
- Carex flacca* SCHREB. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Nezamyslice (6747b): les na SV svahu vrcholové partie vrchu Kozníku SZ od obce, 4. 8. 2003, 18. 6. 2005.
- Carex montana* L. – 37e. Volyňské Předšumaví, Mačice u Soběšic (6748c): vápencová vložka na J úpatí lesnatého vrchu Vojíkov JV od osady, 30. 8. 2005.
- Carex ornithopoda* WILLD. – 37c. Nezdické vápence, Nezdice (6847b): vápencový lom na JV svahu lesnatého návrší SSZ od obce, 635 m n. m., 8. 5. 2002, 5. 5. 2005.
- Carlina vulgaris* L. – 36b. Horažďovicko, Maňovice (6647b): travnaté balvanité pahorky 0,5 km JV od obce, 12. 5. 2006.
- Centaurea rhenana* BOR. – 36b. Horažďovicko, Třebomyslice (6648c): strmé JZ svahy návrší (kóta 478) nad železniční tratí 1,25 km V od obce, 23. 8. 2005.
- Centaureum erythraea* RAFN – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Stod (6344d): opuštěný pískový velkolom u silnice S od cihelny, SSZ od města, 13. 9. 2006.
- Cerastium glutinosum* FRIES. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Čimice (6747a): výslunné meze při okrajích lesa na V svahu návrší Bubečná (kóta 570,1) Z od obce, 12. 5. 2005.
- Cerastium semidecandrum* L. – 36b. Horažďovicko, Třebomyslice (6648c): písčité J úpatí lesa na vrchu Stolavci (kóta 506,8) JV od obce, 12. 5. 2006; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Žichovice (6747b): vápencový pahorek nad pravým břehem Otavy 100 m SZ od želez. stanice, 21. 5. 2005.
- Chondrilla juncea* L. – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Hradec u Stoda (6344d): skalnaté svahy nad levým břehem Touškovského potoka SZ od obce, 13. 9. 2006.
- Cirsium heterophyllum* (L.) HILL. – 37e. Volyňské Předšumaví, Damětice u Frymburku (6748c): paseka v lese na vrchu Želenov (kóta 663,6) J od osady, 8. 7. 2006.
- Cirsium* × *affine* TAUSCH – 88b. Šumavské pláně, Nová Hůrka u Prášil (6845d): okraj louky u turist. cesty k jezeru Laka blíže bývalé obce Hůrka ca 2 km J od osady, 1. 7. 2004.
- Comarum palustre* L. – 36b. Horažďovicko, Pačejov (6647b): rašelinný JV břeh rybníka Buxín, 520 m n. m., 12. 5. 2006.
- Cynoglossum officinale* L. – 36b. Horažďovicko, Komušín u Horažďovic (6648c): okraje malého lesíka na návrší při silnici 2,1 km J od osady, 7. 4. 2005.
- Epipactis helleborine* (L.) CRANTZ – 88a. Královský hvozď, Železná Ruda (6845a): lesy u cesty k Černému jezeru na S svazích Špičáku (kóta 1202) 5 km SZ od obce, 27. 8. 2004.
- Erigeron macrophyllus* HERBICH. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Hejná (6748a): výslunné stráňky při SZ úpatí Pučanky JJZ od obce, 9. 9. 2004 (rev. O. Šída).
- Erigeron serotinus* WEIHE – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Stod (6344d): opuštěný pískový velkolom u silnice S od cihelny, SSZ od města, 13. 9. 2006.
- Euphorbia esula* L. – 36a. Blatensko, Kasejovice (6548a): okraj pole u židovského hřbitova na návrší S od obce, 583 m n. m., 17. 5. 2006.
- Euphrasia stricta* J. F. LEHM. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Svaté Pole (6648c): při Z úpatí lesa na „Svatském vrchu“ (kóta 522) SSV od osady, 2. 9. 2005 (rev. M. Štech).
- Festuca brevipila* TRACEY – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Horažďovice (6648c): trávníky při silnici u rybníka „Žebráku“ blíže J okraje města, velmi hojně, 12. 5. 2006.
- Filago arvensis* L. – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Stod (6344d): opuštěný pískový velkolom u silnice S od cihelny, SSZ od města, 13. 9. 2006; 36b. Horažďovicko, Třebomyslice (6648c): písčité J úpatí lesa na vrchu Stolavci (kóta 506,8) JV od obce, 12. 5. 2006.
- Filago lutescens* JORD. – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Lisov (6344d): skalnaté svahy ca 150 m J od soutoku Miřovického a Touškovského potoka, 380 m n. m., desítky exemplářů, 13. 9. 2006 (ověření lokality O. Buška z r. 2000).
- Gagea arvensis* (PERS.) DUM. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Budětice (6747a): výslunné meze při JZ úpatí návrší Zelenov (kóta 551) SSZ od obce, 530 m n. m., 20. 4. 2006.
- Gagea pratensis* (PERS.) DUM. – 36b. Horažďovicko, Komušín u Horažďovic (6648c): okraje malého lesíka na návrší při silnici 2,1 km J od osady, 7. 4. 2005; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Dobršín (6747a): meze na JV svahu vrcholové části Minovky (kóta 555,7) ZJZ od obce, 550 m n. m., 20. 4. 2006.
- Galanthus nivalis* L. – 37a. Horní Pootaví, Hartmanice (6846a): louky na břehu potoka (pod silnicí) 1,5 km SSZ od obce, 623 m n. m., několik trsů, zplaněle
- Galeobdolon montanum* (PERS.) REICHENB. – 37e. Volyňské Předšumaví, Albrechtice u Sušice (6747c): křoviny u cesty SSV od osady, 25. 5. 2004.
- Galeopsis angustifolia* EHRH. – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Hradec u Stoda (6344d): kamenité droliny a sutě nad zatopeným lomem SZ od obce, 385 m n. m., 13. 9. 2006; 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Blovice (6447a): železniční nádraží, 23. 8. 2005; 34. Plánický hřeben, Dvorec u Nepomuku (6547b): železniční stanice Nepomuk, v kolejišti, 23. 8. 2005; 34. Plánický hřeben, Srby (6447d): železniční zastávka SZ od obce, 23. 8. 2005; 36b. Horažďovicko, Pačejov (6647b): železniční nádraží, velmi hojně, 23. 8. 2005.
- Gentiana ciliata* L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Velké Hydčice (6748a): meze při S úpatí lesa 0,3 km V od obce, 455 m n. m., vzácně, 2. 9. 2005.
- Gentianella amarella* (L.) BÖRNER – 37c. Nezdické vápence, Soběšice (6748c): SZ svahy lesnatého vápencového návrší (kóta 688) při V okraji obce, 655 m n. m., desítky exemplářů, 30. 8. 2005 (ověření lokality, kterou našel 17. 9. 1959 J. Moravec, doklad v PR).
- Geranium columbinum* L. – 37a. Horní Pootaví, Radešov u Rejštejny (6847a): skály nad silnicí S od osady, 27. 7. 2005.
- Herniaria glabra* L. – 36b. Horažďovicko, Babín u Horažďovic (6648c): písčité jižní okraje lesa „Babinský Háj“ (kóta 473,7) 1,2 km VJV od osady, 4. 9. 2006.

- Hieracium aurantiacum* L. – 88b. Šumavské pláně, Nová Hůrka u Prášil (6845d): louky při turist. cestě k jezeru Laka 1,5 km J od osady, 1. 7. 2004.
- Holosteum umbellatum* L. – 37a. Horní Pootaví, Radešov u Rejštejna (6847a): skály nad silnicí S od osady, 8. 5. 2002.
- Homogyne alpina* (L.) CASS. – 88b. Šumavské pláně, Nová Hůrka u Prášil (6845d): v lese na SZ úpatí Hůreckého vrchu (kóta 1099,4) 0,7 km J od osady, 1. 7. 2004.
- Iris sibirica* L. – 34. Plánický hřeben, Železný Újezd (6448a): louky na JV březích rybníka „V Úličkách“ JV od obce, 615 m n. m., 5. 5. 2006.
- Lilium bulbiferum* L. – 37c. Nezďické vápence, Soběšice (6748c): SZ svahy vápencového návrší (kóta 688) při V okraji obce, vzácně, 655 m n. m., 14. 7. 2005.
- Listera ovata* (L.) R. BR. – 36a. Blatensko, Kasejovice (6548a): židovský hřbitov na návrší S od obce, 585 m n. m., 17. 5. 2006.
- Luzula sylvatica* (HUDS.) GAUDIN – 88a. Královský hvozd, Železná Ruda (6845a): lesy u cesty k Černému jezeru na S svazích Špičáku (kóta 1202) 5 km SZ od obce, 27. 8. 2004.
- Maianthemum bifolium* (L.) SCHMIDT – 37e. Volyňské Předšumaví, Albrechtice u Sušice (6747c): křoviny u cesty SSV od osady, hojně, 25. 5. 2004.
- Malva moschata* L. – 37c. Nezďické vápence, Nezdice (6847b): pastviny na J svahu vápencového návrší SSZ od obce, hojně, VIII. 2004.
- Matteuccia struthiopteris* TOD. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Dobrušín (6747a): lužní lesík při potůčku (pod silnicí) 1,5 km V od obce, 18. 6. 2005.
- Medicago × varia* MARTYN – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Horažďovice (6648c): opuštěný lom na J svahu návrší „Loreta“ při S okraji města, 4. 9. 2006.
- Menyanthes trifoliata* L. – 36b. Horažďovicko, Pačejov (6647b): rašelinný JV břeh rybníka Buxín, 520 m n. m., 12. 5. 2006.
- Microrrhinum minus* (L.) FOURR. – 37a. Horní Pootaví, Kašperské Hory (6847a): zřícenina hradu Kašperk, 880 m n. m., 1. 7. 2004.
- Monotropa hypopitys* L. – 37e. Volyňské Předšumaví, Mačice u Soběšic (6748c): les na vrchu Vojíkov JV od osady, 30. 8. 2005.
- Myosotis ramosissima* SCHULT. – 36b. Horažďovicko, Třebomyslice (6648c): písčité J úpatí lesa na vrchu Stolavci (kóta 506,8) JV od obce, 12. 5. 2006.
- Origanum vulgare* L. – 37a. Horní Pootaví, Radešov u Rejštejna (6847a): skály nad silnicí S od osady, 27. 7. 2005.
- Paris quadrifolia* L. – 37e. Volyňské Předšumaví, Albrechtice u Sušice (6747c): malé křoviny u cesty SSV od osady, hojně, 25. 5. 2004.
- Polygala amarella* CRANTZ – 37c. Nezďické vápence, Strašín (6847b): louka nad silnicí nad „Panskou pilou“ na Z svazích vrchu „U Havlánů“ SZ od obce, 12. 7. 2005.
- Polygaloides chamaebuxus* (L.) O. SCHWARZ – 36b. Horažďovicko, Babín u Horažďovic (6648c): v J části lesa „Babínský Háj“ (kóta 473,7) VJV od osady, 4. 9. 2006.
- Primula elatior* (L.) HILL – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Dobrušín (6747a): křoviny nad potůčkem 0,6 km S od obce, 20. 4. 2006.
- Pyrola minor* L. – 88a. Královský hvozd, Železná Ruda (6845a): les při S břehu Černého jezera ca 6 km SZ od obce, 1010 m n. m., 27. 8. 2004.
- Ranunculus bulbosus* L. – 37e. Volyňské Předšumaví, Dražovice (6747d): sušší pastviny nad silnicí na V svazích pahorku (kóta 534,6) S od obce, 4. 7. 2004, 18. 6. 2006.
- Rhinanthus alectorolophus* (SCOP.) POLL. – 37c. Nezďické vápence, Soběšice (6748c): SZ svahy vápencového návrší (kóta 688) při V okraji obce, 14. 7. 2005; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Hejná (6748a): na S úpatí návrší „Holé vršky“ SV od obce, 3. 7. 2006.
- Rosa albiflora* OPIZ – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Boubín u Horažďovic (6748a): výslunné meze při JZ okraji lesa na vrchu Svitník (kóta 591) 1 km ZJZ od osady, 3. 7. 2006; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Hejná (6748a): na vrcholu a jižních svazích „Radvanky“ S od obce, dosti hojně, 12. 8. 2005.
- Rosa coriifolia* FRIES – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Čimice (6747b): strážka při polní cestě na Z okraji obce, 18. 6. 2005 (rev. V. Žíla).
- Rosa elliptica* TAUSCH – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Hradec u Stoda (6344d): skalnaté svahy nad levým břehem Touškovského potoka SZ od obce, pořídka, 13. 9. 2006; 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Hejná (6748a): v lese na SZ svahu Pučanky, 2. 9. 2005.
- Rosa rubiginosa* L. – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Hradec u Stoda (6344d): skalnaté svahy nad levým břehem Touškovského potoka SZ od obce, hojně, 13. 9. 2006.
- Rosa subcanina* (CHRIST) KELLER – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Nezamyslice (6747b): S břeh Panského-Nezamyslického rybníka Z od obce, 18. 6. 2005 (rev. V. Žíla).
- Rosa subcollina* (CHRIST) KELLER – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Horažďovice (6648c): opuštěný lom na J svahu návrší „Loreta“ při S okraji města, 460 m n. m., 4. 9. 2006.
- Rosa tomentosa* SM. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Čepice u Rábí (6747b): J úpatí J svahu vrchu Čepičné ZSZ od osady, 23. 7. 2005 (leg. R. Paulič et V. Grulich, CB).
- Rosa vosagiaca* DESP. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Sušice (6747c): pastviny na J svahu Žižkova vrchu (kóta 618,7) J od města, 600 m n. m., roztroušeně, 4. 9. 2006.
- Rubus bifrons* VEST – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Hradec u Stoda (6344d): les nad levým břehem Touškovského potoka SZ od obce, 13. 9. 2006.
- Sagittaria sagittifolia* L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Nezamyslice (6747b): Panský-nezamyslický rybník Z od obce, 18. 6. 2005.
- Salix rosmarinifolia* L. – 36b. Horažďovicko, Pačejov (6647b): rašelinný JV břeh rybníka Buxín, 520 m n. m., 12. 5. 2006.
- Sambucus ebulus* L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Dobrušín (6747a): jižní úpatí vrchu Svatu V od obce, 23. 7. 2005.
- Saxifraga tridactylites* L. – 36b. Horažďovicko, Horažďovice (6648c): železniční nádraží ve městě, tisíce rostlin, 12. 5. 2006; 37c. Nezďické vápence, Nezdice (6847b): opuštěný vápencový lom na JV svahu lesnatého návrší SSZ od obce, 635 m n. m., 8. 5. 2002.
- Schoenoplectus lacustris* (L.) PALLA – 37e. Volyňské Předšumaví, Kejnice (6748a): břeh rybníka u dvora Karlovce 1 km S od obce, 567 m n. m., 2. 9. 2005.
- Succisa pratensis* MOENCH – 36b. Horažďovicko, Maňovice (6647b): mokřiny v prohlubních pahorků s balvany 0,5 km JV od obce, 12. 5. 2006.
- Trifolium alpestre* L. – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Hradec u Stoda (6344d): les nad levým břehem Touškovského potoka SZ od obce, 13. 9. 2006.
- Trollius europaeus* L. – 34. Plánický hřeben, Železný Újezd (6448a): louky na JV březích rybníka „V Úličkách“ JV od obce, 615 m n. m., 5. 5. 2006.
- Veronica triloba* (OPIZ) WIESB. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Budětice (6747a): výslunné meze při J úpatí návrší Zelenov (kóta 551) SSZ od obce, 20. 4. 2006.
- Veronica verna* L. – 36b. Horažďovicko, Maňovice (6647b): travnaté balvanité pahorky 0,5 km JV od obce, 12. 5. 2006.
- Vicia tenuifolia* ROTH – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Hejná (6747b): při V okraji vrchu „Dlouhá hora“ JZ od obce,

1. 6. 2005; 37c. Nezdické vápence, Damič u Soběšic (6847b): křoviny při asfaltové cestě nad levým břehem potůčku VSV od osady, 640 m n. m., 12. 7. 2005.
- Vincetoxicum hirsutum* MEDIK. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Čimice (6747a): lesy na vrchu Křešňovici (kóta 596,1) SZ od obce, 30. 7. 2003.
- Viola hirta* L. – 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Buděčice (6747a): les 1,5 km JZ od kostela v obci, 20. 4. 2006.
- Vulpia myuros* (L.) GMELIN – 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, Lisov (6344d): na písku při S úpatí malého lesíka 0,45 km JJV od kaple v obci, vzácně, 13. 9. 2006.

Doplňky ke Květeně České republiky

Karel Čížek a Miloš Král

V Květeně České republiky chybějí u více druhů údaje z následujících fytochorionů: 26. Český les, 31a. Plzeňská pahorkatina vlastní, 33. Branžovský hvozď, 34. Plánický hřeben, 36b. Horažďovická pahorkatina – Horažďovicko, 37a. Šumavsko-novohradské podhůří – Horní Pootaví a 88a. Šumava – Královský hvozď. Na základě dlouhodobého výzkumu západních Čech doplňujeme tyto mezery. Na námi již publikované lokality, které nebyly v Květeně respektovány, pouze upozorňujeme odkazem – nerozepisujeme je.

Nomenklatura: HEJNÝ et SLAVÍK (1988, 1990, 1992), SLAVÍK (1995, 1997).

Svazek 1

6. *Ophioglossaceae*

Botrychium matricariifolium

33. – 6545a, Slatina u Chudenic: Bělýšovský les – jižní svah, leg. K. Čížek 28. 6. 1953 (PL).
- 36b. – 6747a, Zbynice u Sušice: u Dalovického rybníka, 1,5 km JV od obce, leg. K. Čížek 1964 (PL).

15. *Aspidiaceae*

Dryopteris expansa

26. – 6542d, Capartice: vrch Čerchov – vrcholová část, při modré turistické značce, not. K. Čížek et M. Král 20. 9. 2003, leg. K. Čížek.
34. – 6447c, Nepomuk: PP Buková Hora, vrch Kámen, pod skalami – sev. exp., leg. K. Čížek 29. 5. 2004 (PL).
34. – 6547c, Polánka: při lesní cestě od „fořtovny“ k obci Nehodív, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 1988.
34. – 6646b, Habartice: PR Jelení vrch, not. K. Čížek et M. Král 21. 6. 1998; Křížovice u Plánice: sepy u obce, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 2003, leg. K. Čížek (PL).
34. – 6646d, Čihaň: les „U luhu“, parcel. č. 1153, not. K. Čížek et M. Král 18. 6. 1989; Brod u Kolinice: les 1 km záp. od obce, not. K. Čížek et M. Král 22. 5. 1988, leg. K. Čížek (PL).
- 37a. – 6747c, Sušice: Městský park („Ostrov“), not. M. Král 19. 5. 2000.

17. *Polypodiaceae*

Polypodium interjectum

34. – 6547a, Prádlu u Nepomuku: vrch Na Skalici (k. 560,9), JV od obce, 1. 5. 2004.
34. – 6547c, Polánka: Kakov, skalky na kótě 648,6, 0,5 km Z od obce, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 1988, leg. K. Čížek 10. 4. 2004 (PL).

31. *Helleboraceae*

Consolida regalis

- 31a. – 6645b, Klatovy: na skrývce zeminy na místě býv. pole u hřbitova, not. K. Čížek 1980. ONDRÁK (1891): obecně rozšířený druh; MALOCH (1933): pole na svahu Hůrky u Klatov. V současnosti velmi vzácná.
33. – 6545a, Dolany u Klatov: Na Vorlíkách, leg. K. Čížek 22. 6. 1952, ČÍŽEK (1962).

32. *Ranunculaceae*

Ranunculus nemorosus

34. – 6547a, 6646a: ČÍŽEK et KRÁL (1974).

Batrachium circinatum

- 31a. – 6645b: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

34. – 6646d: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

Batrachium trichophyllum

34. – 6546c: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

- 36b. – 6747a: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

Thalictrum aquilegifolium

34. – 6745d, 6746a: SOFRON (1972); 6746a: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

34. – 6745b, Čachrov: hojně roztroušen při Ostružné, not. K. Čížek 1967;

Thalictrum lucidum

34. – 6647a: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

33. *Berberidaceae*

Berberis vulgaris

33. – 6545b, Švihov: vrch Tuhošť (k. 601,1), 2 km SZ od obce, ČÍŽEK (1962).

35. *Fumariaceae*

Corydalis intermedia (C. *fabacea*)

33. – 6545a, 6545c: ČÍŽEK et KRÁL (1999); 6545b: K. ČÍŽEK (1962).

34. – 6546d, Újezd u Plánice: les (převážně smrkový) mezi mlýnem U Řezáčů a silnicí Mlynářovice – Struhadlo, not. V. Čejka 1969, ověřil K. Čížek et M. Král 10. 4. 2004.

34. – 6746a, Javoří u Nemilkova: křovinatá mez na Z okraji obce, not. K. Čížek 26. 4. 1969, ČÍŽEK et KRÁL (1974); ověřeno 17. 4. 2004.

Corydalis cava

34. – 6447c, Nepomuk: PP Buková Hora – vrch Kámen (k. 577), pod skalkami, sev. exp., 5 km S od obce, not. K. Čížek 29. 5. 2004.

Svazek 2

42. *Fagaceae*

Quercus cerris

- 31a. – Klabava u Rokycan, železniční zastávka, leg. K. Čížek 2004.

34. – 6646c: ČÍŽEK (1975).

Quercus palustris

- 31a. – 6645b, Klatovy: ulice Voříškova, nově vysázená alej, not. K. Čížek 2000;

34. – 6745a, 6746a: ČÍŽEK et KRÁL (2006).

48. *Nyctaginaceae*

Oxybaphus nyctagineus

- 31a. – 6645b, Klatovy: v zahradě prvního autora u domu 289/II, 2001.

52. *Caryophyllaceae*

Stellaria holostea

34. – 6546b, Mlýnské Struhadlo: u rybníka 1,5 km sev. od kaple v obci, not. K. Čížek 20. 8. 1971.

34. – 6646a: ČÍŽEK et KRÁL (1974).

Lychnis coronaria

- 31a. – 6545d, Klatovy: lom u hřbitova, zplanělý; not. K. Čížek et M. Král 2002.

34. – 6546d, Němčice u Plánice: v obci, zplanělý, not. K. Čížek 31. 8. 2003.

Cerastium pumilum

34. – 6746a, Malonice: železniční zastávka, leg. K. Čížek 4. 6. 1978.

53. *Chenopodiaceae*

Chenopodium bonus-henricus

34. – 6547a, 6646a, 6646d: ČÍŽEK et KRÁL (2005); 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).

Chenopodium foliosum

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).
Chenopodium vulvaria
34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).
- 54. Amaranthaceae**
Amaranthus powellii
34. – 6646b, Plánice: v obci, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 2003; Křížovice u Plánice: leg. K. Čížek et M. Král 21. 8. 2003.
- 55. Polygonaceae**
Persicaria mitis
34. – 6446c, Luh u Měčina: luh při Zlatém potoce v SV části Holého vrchu, not. V. Skalický a kol. 24. 8. 1973, leg. K. Čížek.
34. – 6646c, Bernartice: příkop u polní cesty u obce, not. K. Čížek 25. 8. 1969.
- Persicaria tomentosa*
34. – 6646d, Čihaň: břeh rybníčku v obci, 11. 8. 1969, not. při exkurzi s V. Skalickým; později rybníček na návsi zavezen.
- Rubrivena polystachya*
27. – Pobežovice: u zámku, 25. 6. 2006, not. K. Čížek.
- 58. Hypericaceae**
Hypericum hirsutum
34. – 6446c, Luh u Měčina: při Zlatém potoce (SV část Holého vrchu) not. V. Skalický a kolektiv 24. 8. 1973.
34. – 6646a: ČÍŽEK (1968).
- 62. Cucurbitaceae**
Thladiantha dubia
- 31a. – 6645b, Klatovy: od r. 2000 u domu č. 289/II, not. K. Čížek et M. Král.
- 67. Vacciniaceae**
Vaccinium uliginosum
- Druh na Plánickém hřebenu nezvěstný.
ONDRÁK (1891) uvádí lokality:
34. – 6645d, Křištín: „u Křištína“;
34. – 6646a, Habartice: „u Habartic“; Čihaň: „na Bukovci“ (= vrch Bukovec 1,5 km SZ od obce).
- 68. Pyrolaceae**
Pyrola chlorantha
34. – 6547a, Klikařov: zalesněný vrch Hrádek (k. 519,6), SV od obce, leg. M. Král 1958, ČÍŽEK et KRÁL (1974) (lokality zanikla).
ONDRÁK (1891) uvádí lok.:
34. – 6645d, Křištín: „V lese od Oujezda (Újezdu) ku Křištínu“.
34. – 6646a, Čihaň: „Na Bukovci“.
Na všech uvedených lokalitách nebyl v současnosti druh nalezen.
- Moneses uniflora*
- V současné době druh na Plánickém hřebenu nenalezen. Publikované lokality z minulosti viz ČÍŽEK (2003):
34. – 6646a, Hoštice: les u obce, in ONDRÁK (1891).
34. – 6646a, Obytce: „V Obyteckém lese“, ibid.
34. – 6646b, Vítkovice: „U Vítkovic“, ibid.
34. – 6646c, Čihaň: „V smrkovém podle potoka u Čihaně“, MALOCH (1933).
34. – 6646d, Kolínek: VESELÝ in ROHLENA 1926.
36b. – 6647b, Břežany: břehy lesního potůčku na svazích Slavníku, VANĚČEK 1969.
88a. – 6745d: KRÁL 1967.
88a. – 6845a, Špičák na Šumavě: GÜTTLER in ROHLENA 1925; Železná Ruda: „Na hoře Panzer = Pancíř“, HORA in ČELAKOVSKÝ 1883; Železná Ruda: „Dešenicer See“ = Černé jezero, LINDACKER in ČELAKOVSKÝ 1867–1881.
- Svazek 3**
- 71. Brassicaceae**
Cardaminopsis arenosa
34. – 6546d, Radochovy u Žinkov: u rybníka Chudinka, 1,5 km JZ od obce, leg. K. Čížek 15. 4. 1990 (PL).
34. – 6646c: ČÍŽEK et KRÁL (1974).
34. – 6746a, Malonice: zastávka ČD, v kolejišti trati, leg. K. Čížek 22. 5. 1977.
Cardaminopsis halleri
34. – 6646c: ČÍŽEK et KRÁL (2002).
34. – 6746a: ČÍŽEK et KRÁL (1974).
34. – 6746b, Kolínek: v lemu lesa Rendlík, při silnici mezi Kolínem a Puchverkem, leg. K. Čížek 2003.
37a. – 6747c, Sušice: „Luh“, levý břeh Otavy, leg. K. Čížek 10. 5. 1968.
- Berteroa incana*
- 31a. – 6545d, Klatovy: lom u hřbitova, not. K. Čížek et M. Král 2002.
34. – 6646b: in ČÍŽEK et KRÁL (2004).
Thlaspi caerulescens
34. – 6546d: ČÍŽEK et KRÁL (2002).
Lepidium heterophyllum
- 88a. – 6745a, 6745c – ČÍŽEK 1998b.
- 73. Primulaceae**
Lysimachia punctata
34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004); Křížovice u Plánice: v obci, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 2003.
34. – 6646c, Chlístov: v obci, not. K. Čížek 13. 6. 2004.
34. – 6745a, Matějovice: v obci, 1,5 km sev. od železniční stanice Zelená Lhota, not. V. Čejka, K. Čížek et M. Král 15. 7. 1995.
Naumburgia thyrsoflora
- 31a. – 6545d, Klatovy: lom u hřbitova, not. K. Čížek et M. Král 2002; u rybníčku v lomu.
ONDRÁK (1891) tento druh uvádí ze 3 lokalit z blízkého okolí Klatov:
31a. – 6545d, Pihovice: „Na louce u rybníku Hřešil, v příkopě!“,
31a. – 6645b, Klatovy: „U rybníčku Špalkovského“ (při silnici do Sobětic).
31a. – 6645d, Činovec u Klatov: „U mlýna Činoveského“.
- 77. Euphorbiaceae**
Mercurialis annua
- 31a. – 6645b, Klatovy: plevel v zahradách, leg. K. Čížek 27. 7. 2000 (PL).
- 82. Crassulaceae**
Hylotelephium maximum
34. – 6546c, Myslovice, na stráni při potůčku, který teče pod vrchem „Nad Vezdovským“, směrem k Myslovicím, not. K. Čížek 2. 9. 1977.
34. – 6546d, Němčice u Plánice: při silnici z obce do Plánice, not. K. Čížek et M. Král 26. 8. 1972; Kvasetice u Plánice: lom, 1 km JJV od obce, not. K. Čížek 22. 8. 1970.
34. – 6547a, Klikařov: lesík SV od drah, not. M. Král 1970.
34. – 6547c, Polánka: při cestě z obce Polánka k hájovně U Kříže, leg. K. Čížek 6. 9. 2002; Nehodív: vápencový lom u obce, not. K. Čížek 6. 9. 2002; Pohoří u Lovčic: v obci a u silnice nad rybníčkem, not. K. Čížek et M. Král 1. 9. 1979; Štipoklasy: mez u obce, not. K. Čížek 29. 8. 1979.
34. – 6646a, Mochtín: na výchozu vápence mezi Mochtínem a Hošticemi, not. K. Čížek et V. Čejka; Obytce: při silnici do Habartic, vysoká stráž, jižní expozice, not. K. Čížek 2. 9. 1977.
34. – 6646b, Plánice: u býv. bramborárny, not. K. Čížek 1. 9. 1979; Nová Plánice: erlanové těleso, k. 584,2, not. K. Čížek 17. 5. 1970.
34. – 6646c, Bernartice: polní cesta se suchou zídou u obce, not. K. Čížek 25. 8. 1969; Bořkovy: Hůrka, not. K. Čížek 9. 8. 1973; Chlístov: suchá zídka při cestě 0,5 km SV od obce, not. K. Čížek 9. 8. 1973; Chlístov: pastvina u obce, not. K. Čížek et M. Král 18. 5. 1974.
34. – 6646d, Čihaň: lom 1 km SSZ od obce, leg. K. Čížek 1969; Lukoviště: u pole, not. K. Čížek et M. Král, 18. 6. 1989.
36b. – 6646b, Hnačov: lom a písčité strání u lomu (parcel. č. 74/4), not. K. Čížek et M. Král 14. 6. 1981.

Spathulata spuria

36b. – 6646d, Zavlekov: v obci a u „zříceniny“, not. V. Čejka, K. Čížek et M. Král 20. 6. 1992.

88a. – 6745c, Hamry: u chaty „Hamry“, blízko býv. papírny, not. K. Čížek et M. Král 10. 5. 1998.

Sedum acre

34. – 6547c, Štipoklasy u Plánice: stráž blíže rybníčku, not. K. Čížek et M. Král 1978.

34. – 6646c, Chlístov: suchá zídka v obci, not. K. Čížek 1973; Tržek u Chlístova: v obci, not. K. Čížek 13. 6. 2004.

34. – 6646d, Brod u Kolinec: stráž a suchá zídka na vých. okraji obce (parcel. č. 347) a remízek SV od obce, not. K. Čížek et M. Král 9. 5. 1982.

34. – 6547b, Maňovice u Nepomuku: blíže strážního domku ČD, not. K. Čížek et M. Král 1982.

Sedum hispanicum

31a. – 6545d, Vicenice: v obci, not. K. Čížek et M. Král 7. 4. 2002.

31a. – 6545d, Klatovy: hřbitov, not. M. Král 2000.

31a. – 6546c, Bolešiny u Klatov: ve vsi, not. M. Král 7. 6. 2004; Myslovice: ve vsi, not. M. Král 7. 6. 2004.

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).

34. – 6646c, Tržek u Chlístova: v obci, not. K. Čížek 13. 6. 2004.

34. – 6745a, Zelená Lhota – železniční stanice, not. K. Čížek 24. 6. 2004.

Sedum pallidum

31a. – 6545d, Klatovy: hřbitov, not. M. Král 2000.

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).

Petrosedum erectum

34. – 6646b, Křižovice: v obci, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 2003.

Petrosedum forsterianum

31a. – 6545d, Klatovy: hřbitov, not. M. Král 2000.

34. – 6646d, Plánice: při silnici na Kvasetice, not. M. Král 2001.

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).

Phedimus stoloniferus

31a. – 6545d, Klatovy: lom u hřbitova, not. M. Král 2000.

Aizopsis hybrida

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).

83. Saxifragaceae

Saxifraga granulata

36b. – 6647a, Žďár u Plánice: louka, parcel. č. 947/2, not. K. Čížek et M. Král 1980; Zborovy u Plánice, not. K. Čížek 1988; Loužná u Mysliva: draha u obce (PP V Morávkách), not. K. Čížek et M. Král 12. 6. 1977.

36b. – 6647b, Břežany: pahorek nad rybníčkem, 1,5 km SZ od obce, not. K. Čížek et M. Král 9. 8. 1980.

36b. – 6647d, Černíč u Nalžovských Hor: v obci, not. K. Čížek et M. Král 8. 6. 1986.

36b. – 6747b, Vlkonice: cesta a pastviny pod vrchem Džbán, not. K. Čížek et M. Král 8. 6. 1986.

85. Spiraeaceae

Spiraea salicifolia

31a. – 6546a: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

34. – 6645c, Opálka u Strážova: v lese mezi obcemi Opálka a Blata, not. K. Čížek et M. Král, 16. 9. 1989.

34. – 6646c: ČÍŽEK (1968).

34. – 6646d, Brod u Kolinec: lada, parcel. č. 432/1,5,6,7, 1,5 km V od obce, not. K. Čížek et M. Král 9. 5. 1982.

Spiraea douglasii HOOK

31a. – 6545b, Červené Poříčí – železniční zastávka: při trati.

87. Malaceae

Malus sylvestris

33. – 6545d, Dehtín – zastávka ČD: les 2 km JZ, JZ okraj lesa (úpatí kóty 496,7), leg. K. Čížek et M. Král 12. 10. 2003.

34. – 6546b, Žinkovy: lužní les na břehu Žinkovského rybníka, leg. K. Čížek et M. Král 7. 8. 1988.

Pyrus pyraeaster

31a. – 6545d, Dehtín – zastávka ČD: les 2 km JZ, JZ okraj lesa (úpatí kóty 496,7), leg. K. Čížek et M. Král 12. 10. 2003 a 3. 5. 2004.

34. – 6646c, Chlístov: sev. okraj obce, leg. K. Čížek 13. 6. 2004.

Sorbus intermedia

34. – 6746a: ČÍŽEK et KRÁL (2006)

Crataegus x calycina (C. *calciphyla* HRAB.–UHR.)

34. – 6647a: ČÍŽEK et KRÁL (1974).

Svazek 4

88. Rosaceae

Rosa pendulina

33. – 6545a, Slatina u Chudenic: Bělýšovský les, asi uprostřed lesní cesty od Sedmi pytláků k myslivně Bělýšov, leg. K. Čížek 1960; in ČÍŽEK (1962).

34. – 6547a, Žinkovy: při silnici ze Žinkov do Vojovic, v SZ části lesa „V zálesí“, not. M. Král.

34. – 6547c, Pohoří: Spálený les, při potoce Čertova studánka, 27. 7. 1982, not. K. Čížek et M. Král; Polánka: při potoce Kamenice, not. K. Čížek et M. Král 27. 7. 1982.

34. – 6646d, Čihaň: při potoce tekoucím od Čihaně k obci Vlčnov, not. V. Skalický a kol. 31. 8. 1974.

36b. – 6647d, Černíč u Nalžovských Hor: les blíže rybníka Jezinec asi 1 km vých. od obce, not. V. Čejka, K. Čížek et M. Král 8. 6. 1986.

Rosa tomentosa

34. – 6446c, Měčín: Holý vrch (k. 568,7), leg. K. Čížek 24. 8. 1973.

Sanguisorba minor

34. – 6446c, Měčín: Holý vrch, vrcholová část, not. V. Čejka et K. Čížek 7. 8. 1968.

34. – 6646c, Podolí: stráž nad lesní cestou v boru, 0,5 km JZ od obce, not. K. Čížek 12. 5. 1973.

Potentilla recta

31a. – 6645b, Klatovy: lom u hřbitova; zavlečena, not. K. Čížek a M. Král 2002 (cf. Květena 4: 304 – „kdysi snad zavlečena u Klatov“).

Geum rivale

34. – 6646c, 6646d: ČÍŽEK et KRÁL (2002).

37a. – 6847a, Annín u Sušice: břeh Račího potoka, 2 km V od obce, not. K. Čížek 23. 5. 1964.

90. Fabaceae

Vicia dumetorum

34. – 6646b: ČÍŽEK et KURZ 1970.

Lathyrus nissolia

31a. – 6345b, ČÍŽEK 1998a, (druh na lokalitě zjištěn i v r. 2004 – pozn. redakce).

31a. – 6645b, ČÍŽEK 1998a; ověřeno K. Čížek et M. Král, 16. 7. 2006.

Svazek 5

93. Onagraceae

Circaea lutetiana

33. – 6544c, Kdyně: hradisko Příkopy, 2 km SSV od náměstí ve Kdyni, not. K. Čížek 1967.

34. – 6547c: ČÍŽEK et KRÁL (1974).

Oenothera glazioviana

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).

Epilobium parviflorum

34. – 6446c, Luh u Měčina: při Zlatém potoce, not. V. Skalický a kolektiv 24. 8. 1973.

34. – 6546d, Petrovice u Měčina: u pole parcel. č. 1556, not. K. Čížek et M. Král 7. 8. 1988.

Epilobium obscurum

34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (1974);
34. – 6646c, 6647c: ČÍŽEK et KRÁL (2002).
- 95. Haloragaceae**
Myriophyllum spicatum
36b. – 6647c, Letovy u Nažovských Hor: rybník 0,5 km JZ od kóty 574,8, not. V. Skalický a kolektiv 11. 8. 1969, leg. K. Čížek, PL.
- 104. Linaceae**
Radiola linoides
34. – 6646a: ČÍŽEK et KRÁL (1974).
- 107. Geraniaceae**
Geranium columbinum
34. – 6546d, 6547c, 6646a: ČÍŽEK et KRÁL (1986).
Geranium palustre
34. – 6546d, 6547c, 6646a, 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (1986).
Geranium pratense
34. – 6546b, Petrovice u Měčina: příkop u silnice, vých. od obce, not. M. Král.
34. – 6547c, Nepomuk: při silnici na Soběsuky, not. M. Král 2001; Bližanovy: při cestě do Neuraz, not. M. Král 2001.
Geranium pusillum
34. – 6646b: ČÍŽEK et KRÁL (2004).
- 109. Balsaminaceae**
Impatiens glandulifera
34. – 6745a: ČÍŽEK et KRÁL (2002).
Impatiens parviflora
33. – 6545c, Řakom u Klatov: Velká Doubrava, u hradiště, záp. od obce, not. K. Čížek 2000.
34. – 6546d, Němčice u Plánice: při cestě do Petrovic, not. M. Král; alej při cestě z obce k bývalé hájovně Lázeň, not. K. Čížek 2003.
34. – 6547c, Soběsuky u Nepomuku: les „Soběsucká obec“, 1,5 km J od obce, not. M. Král 1980; Neurazy: hájovna U Kolny, not. K. Čížek et M. Král 11. 9. 1999; Polánka u Plánice: hájovna Obora a při silnici z Polánky do Pohorí, not. K. Čížek et M. Král 1988.
34. – 6646b, Křížovice u Plánice: v obci, not. K. Čížek et M. Král 21. 8. 2003.
34. – 6744c, Zelená Lhota: nádraží, not. K. Čížek et M. Král 1994.
37 b. – 6747a, Hrádek u Sušice: Zdouň, hřbitov u kostela sv. Vavřince, not. K. Čížek 1994.
- 114. Apiaceae**
Chaerophyllum aromaticum
31a. – 6545d, 6646a: ČÍŽEK et KRÁL (1993).
34. – 6546b, 6547a, 6547c: ČÍŽEK et KRÁL (1993).
36b. – 6647c, 6646d: ČÍŽEK et KRÁL (1993).
Aethusa cynapioides
34. – 6547c, Lovčice u Plánice: při lesní cestě značené červenou turist. značkou, která vede k PP Velký kámen, leg. K. Čížek 15. 7. 2004.
Turgenia latifolia
31a. – 6545b, bývalý Nový Mlýn u Švihova: u stavení (blízko břehu Úhlavy), not. V. Skalický a kolektiv 12. 6. 1971, leg. K. Čížek, PL.
Cicuta virosa
34. – 6546b: ČÍŽEK et KRÁL (2002).
Pimpinella saxifraga
33. – 6544c, Kdyně: Rýzemberk, u zříceniny hradu, not. K. Čížek 2. 6. 2002.
33. – 6545a, Chlumská u Chudenic: zalesněný vrch Krušec, v lese a v lemu lesa, not. K. Čížek et M. Král 4. 5. 2002.
33. – 6545c, Slatina u Chudenic: bývalý lom u silnice, 0,5 km V obce (na JZ úpatí Bělýšovského lesa), not. K. Čížek et M. Král 16. 9. 1995.
- 122. Viscaceae**
Viscum album subsp. *abietis*
34. – 6547d, Myslív: zalesněný vrch Vráž (k. 615,6), 3 km SV od obce, not. K. Čížek et M. Král 1982.
124. Caprifoliaceae
Lonicera xylosteum
34. – 6546d, 6547c, 6645d, 6646a, 6646c: ČÍŽEK et KRÁL (1974).
Symphoricarpos orbiculatus
V Květeně ČR 5: 492 se uvádí: „V Čechách pěstován po r. 1865; poprvé Hluboká.“
V Chudenicích byl vysazen již v r. 1842. Patřil mezi prvních 100 dřevin zde vysazených, které byly zakoupeny od zahradníka Jiřího Broula z bubenečského parku v Praze, jak uvádí DRHOVSKÝ (1992): 58 a 60; cf. ČÍŽEK (2002).
- 127. Valerianaceae**
Valerianella locusta
33. – 6545b, Švihov (distr. Klatovy): vrch Běleč, u zbořeného bunkru na již. svahu, in ČÍŽEK 1962.
34. – 6447c, Nepomuk: u bývalé hájovny Dubeč, 3,5 km SZ od obce, leg. K. Čížek 29. 5. 2004 (PL).
- 128. Dipsacaceae**
Virga pilosa
31a. – 6645b: ČÍŽEK (1998a).
Virga strigosa
31a. – 6545d: ČÍŽEK (1998a).
34. – 6546d, Němčice u Plánice: při silnici do Petrovic, 1 km sev. od obce, not. M. Král 3. 3. 2000.
Dipsacus laciniatus
31a. – 6545d: ČÍŽEK (1998a).
- 138. Boraginaceae**
Symphytum x uplandicum
34. – 6547c, Lovčice u Plánice: při lesní cestě značené červenou turist. značkou, která vede k PP Velký kámen, leg. K. Čížek 15. 7. 2004.

Literatura

- ČELAKOVSKÝ L. (1868–1883): Prodromus květeny české. I.–IV. – Arch. Přírod. Výzk. Čech, sect. 3a, 1–944, Praha.
ČÍŽEK K. (1962): Květena Branžovského hvozdu. – 57 p., ms. (Dipl. práce; depon. in: Knih. pedagog. fak. Plzeň).
ČÍŽEK K. (1968): Příspěvek k vegetačním poměrům Plánického vrchoviny I. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 3: 94–103.
ČÍŽEK K. (1976): Cizokrajné dřeviny v lesích Plánického hřebenu. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1976/1: 3–6.
ČÍŽEK K. (1998a): Udrží se pět nově zjištěných druhů zplanělých rostlin v Klatovské kotlině? – Calluna, Plzeň, 3/1: 4.
ČÍŽEK K. (1998b): Nové nálezy *Lepidium heterophyllum* BENTHAM na Šumavě v Královském hvozdu. – Calluna, Plzeň, 3/2: 4.
ČÍŽEK K. (2002): Příspěvek k historii vývoje parku v Chudenicích, okr. Klatovy. – Calluna, Plzeň, 7/1: 8.
ČÍŽEK K. (2003): Chráněné rostliny na Klatovsku. – ms. (depon. in: Krajský úřad Plzeň), p. 1–54.
ČÍŽEK K. et KRÁL M. (1974): Příspěvek ke květeně Plánického hřebene a přilehlého území III. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 9: 95–114.
ČÍŽEK K. et KRÁL M. (1986): Flóra Klidové oblasti Plánický hřeben. – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír., 57: 1–28.
ČÍŽEK K. et KRÁL M. (1993): Příspěvek k rozšíření rostlin z čeledi *Apiaceae* na Klatovsku. – Erica, Plzeň, 2: 7–14.
ČÍŽEK K. et KRÁL M. (1999): Příspěvek k rozšíření jarních efemerů a efemeroidů v okrese Klatovy. – Erica, Plzeň, 8: 75–83.
ČÍŽEK K. et KRÁL M. (2002): Příspěvek ke květeně Plánického hřebene a přilehlého území. IV. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 37: 163–170.
ČÍŽEK K. et KRÁL M. (2004): Zavlečené rostliny v Plánici. – Calluna, Plzeň, 9/1: 11.

- ČÍŽEK K. et KRÁL M. (2005): Pěstované a zavlečené rostliny na Plánickém hřebenu a v kontaktních územích. – *Calluna*, Plzeň, 10/1: 4–10.
- ČÍŽEK K. et KRÁL M. (2006): Cizokrajné dřeviny na Plánickém hřebenu a v kontaktním Horažďovicu a Plzeňské pahorkatině vlastní. – *Calluna*, Plzeň, 11/1: 16–18.
- ČÍŽEK K. et KURZ K. (1970): Příspěvek ke květeně Plánického hřebene a přilehlého území II. – *Zpr. Čs. Bot. Společ.*, Praha, 5: 10–25.
- DRHOVSKÝ K. (1992): Zámecký park a krajina. – in MALÁT V. et FROYDA M.: *Chudonice (archeologie, dějiny, současnost)*, Praha (Public 21 TV).
- HEJNÝ S. et SLAVÍK B. (eds.) (1988): *Květena České socialistické republiky. 1.* – Academia Praha, 557 p.
- HEJNÝ S. et SLAVÍK B. (eds.) (1990): *Květena České republiky. 2.* – Academia, Praha, 540 p.
- HEJNÝ S. et SLAVÍK B. (eds.) (1992): *Květena České republiky. 3.* – Academia, Praha, 542 p.
- KRÁL M. (1967): Příspěvek ke květeně Železnorudska. – *Zpr. Čs. Bot. Společ.*, Praha, 2: 35–56.
- MALOCH F. (1933): *Květena klatovského okresu. Útvorné a společenstevní pojednání.* – *Sborn. Histor. Mus.*, Plzeň, 1933: 114–160.
- ONDRÁK V. (1891): *Rostliny semenné v okolí král. města Klatov samorostlé i obecně pěstované. Část I. Rostliny dvou-děložné.* – *Progr. c. k. st. Reál. Vyš. Gymn.*, Klatovy 1890 – 1891: 3–32.
- ROHLENA J. (1925): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech V. – *Čas. Nár. Mus.*, Praha, sect. natur., 99: 92–101, 129–139.
- ROHLENA J. (1926): Příspěvky k floristickému výzkumu Čech VI. – *Čas. Nár. Mus.*, Praha, sect. natur. 100: 139–158.
- SLAVÍK B. (ed.) (1995): *Květena České republiky. 4.* – Academia, Praha, 529 p.
- SLAVÍK B. (ed.) (1997): *Květena České republiky. 5.* – Academia, Praha, 568 p.
- SOFRON J. (1972): Charakteristika vegetace údolí Ostružné mezi Javornou a Čachrovem. – *Zprav. Chrán. Kraj. Obl. Šumava, České Budějovice – Plzeň*, 13: 12–15.
- VANĚČEK J. (1969): *Květena Horažďovicka.* – *KSSPPOP Plzeň*, 272 p.

Příspěvek k poznání plevelové vegetace polí a úhorů v území Sušicko-horažďovických vápenců

Radim Paulič

Od roku 2002 často botanizují v oblasti Sušicko-horažďovických vápenců. Toto území je již značně prozkoumané zdejším vynikajícím floristou J. Vaněčkem, avšak i tak se zde dají najít nové lokality vzácných druhů rostlin, či rostliny dosud z oblasti neudávané. Plevelová vegetace zdejších vápenců je oproti minulosti značně ochuzená, dříve udávané druhy, jako je např. *Agrostemma githago*, *Ajuga chamaepitys*, *Adonis aestivalis*, *Caucalis platycarpus*, *Nigella arvensis*, *Veronica opaca* (cf. VANĚČEK et CHÁN 1963; VANĚČEK 1969) jsou dnes v území velmi vzácné či vyhynuly úplně. Naopak některé druhy, především jarní, jako je mj. *Gagea villosa* (dnes roste nejčastěji na pastvinách a výslunných mezech: SV od Sušice, ZJZ od Dobříšna, SSZ od Budčtic, SZ od Rabí; vzácně na okrajích polí VJV od Horažďovic) nebo *Veronica triloba* jsou často přehlížené a budou zřejmě více rozšířené. Zbytky teplomilných plevelových společenstev s dnes již vzácnými druhy se nacházejí v širším okolí Svatého Pole, Hejné, Rabí a Žichovic.

Všechny níže uvedené lokality leží ve fytogeografickém podokresu Sušicko-horažďovické vápence (cf. SKALICKÝ 1988), uvádím u nich kvadrant, datum navštívení a seznam zaznamenaných druhů, lokality jsou řazeny od západu k východu. Lokality

jsou popisovány podle Turistických map 1 : 50 000, kóty a některé názvy vrchů jsou doplněny podle Základní mapy ČR 1 : 25 000. Nomenklatura taxonů je sjednocena podle KUBÁT et al. (2002):

Horažďovice (6648c): pole a jeho okraj na J až Z svahu vápencového návrší (kóta 449) s opuštěným lomem, nad silnicí, VJV od města, 1. 7. 2003, 6. 4. 2005, 12. 5. 2006 – *Anchusa officinalis*, *Apera spica-venti*, *Centaurea cyanus*, *Euphorbia helioscopia*, *Fumaria officinalis*, *Gagea pratensis*, *G. villosa*, *Lycopsis arvensis*, *Neslia paniculata*, *Veronica hederifolia* s. str.

Horažďovice (6648c): okraje pole při zeleně značené turistické stezce na Prácheň ZJZ od města, 29. 5. 2004, 16. 4. 2005 – *Centaurea cyanus*, *Papaver argemone*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. triphyllus*.

Svaté Pole (6648c): okraje pole při J úpatí lesnatého návrší (kóta 531) 0,2 km JZ od osady, 20. 9. 2003 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Caucalis platycarpus*, *Centaurea cyanus*, *Filago arvensis*, *Sonchus arvensis*.

Svaté Pole (6648c): obilné pole nad Svatou Annou na SSV svahu „Svatského vrchu“ (kóta 522) SSV od osady, 12. 5. 2006 – *Aphanes arvensis*, *Arabidopsis thaliana*, *Capsella bursa-pastoris*, *Cirsium arvense*, *Erodium cicutarium*, *Euphorbia helioscopia*, *Lamium amplexicaule*, *L. purpureum*, *Myosotis arvensis*, *Neslia paniculata*, *Thlaspi arvense*, *Tripleurospermum inodorum*, *Veronica arvensis*, *V. hederifolia* s. str., *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triloba*, *Viola arvensis*.

Boubín u Horažďovic (6648c): pole JV od návrší Hůrka 0,75 km VSV od kaple v osadě, 20. 9. 2003 – *Anagallis arvensis*, *Atriplex patula*, *Centaurea cyanus*, *Cerinthe minor*, *Valerianella dentata*.

Boubín u Horažďovic (6648c): okraje pole na J svahu vápencového návrší Hůrka (kóta 506,5) SV od osady, 16. 4. 2005, 27. 7. 2005 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Apera spica-venti*, *Aphanes arvensis*, *Camelina microcarpa*, *Scleranthus annuus*, *Valerianella dentata*, *Veronica triloba*.

Boubín u Horažďovic (6648a): pole na JZ svahu lesnatého návrší (kóta 545) v lesním komplexu „Moučanky“ 1,2 km SZ od osady, písčité půda, 3. 7. 2006 – *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Apera spica-venti*, *Aphanes arvensis*, *Arenaria serpyllifolia* agg., *Gnaphalium uliginosum*, *Lycopsis arvensis*, *Scleranthus annuus*, *Spergula arvensis*, *Valerianella dentata*, *Vicia angustifolia*, *V. tetrasperma*, *Viola arvensis*.

Boubín u Horažďovic (6748a): pole a nově založená rybníková na V svahu vrchu Svitníku (kóta 591) ZJZ od osady, 16. 4. 2005, 12. 8. 2005 – *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Apera spica-venti*, *Aphanes arvensis*, *Arabidopsis thaliana*, *Atriplex patula*, *Capsella bursa-pastoris*, *Centaurea cyanus*, *Cirsium arvense*, *Consolidia regalis*, *Erodium cicutarium*, *Euphorbia exigua*, *E. helioscopia*, *Gagea pratensis*, *Galeopsis bifida*, *G. ladanium*, *Galium spurium*, *Geranium columbinum*, *G. pusillum*, *Lamium amplexicaule*, *L. purpureum*, *Lathyrus tuberosus*, *Lycopsis arvensis*, *Malva moschata*, *M. neglecta*, *Myosotis arvensis*, *Scleranthus annuus*, *Setaria viridis*, *Sherardia arvensis*, *Silene noctiflora*, *Sonchus arvensis*, *Stellaria media*, *Thlaspi arvense*, *Valerianella dentata*, *Veronica arvensis*, *V. hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triloba*, *V. triphyllus*, *Vicia sativa*, *Viola arvensis*.

Boubín u Horažďovic (6748a): obilné pole na Z svahu vrchu Svitníku (kóta 591) 1,1 km ZJZ od osady, 3. 7. 2006 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Apera spica-venti*, *Aphanes arvensis*, *Arenaria serpyllifolia* agg., *Centaurea cyanus*, *Cirsium arvense*, *Euphorbia helioscopia*, *Fallopia convolvulus*, *Fumaria officinalis*, *Galeopsis bifida*, *Geranium pusillum*, *Lamium amplexicaule*, *L. purpureum*, *Lathyrus tuberosus*, *Lithospermum arvense*, *Myosotis arvensis*, *Neslia paniculata*, *Sherardia arvensis*, *Silene latifolia* subsp. *alba*, *Thlaspi arvense*, *Tripleurospermum inodorum*, *Valerianella dentata*, *Veronica polita*, *Viola arvensis*.

Velké Hydčice (6848c): okraj obilného pole na S svahu návrší zv. „Hydčicko“ s opuštěným vápencovým lomem V od obce, 12. 8. 2005, 3. 7. 2006 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Amaranthus retroflexus*, *Anagallis arvensis*, *Aphanes arvensis*, *Consolida regalis*, *Euphorbia helioscopia*, *Galium spurium*, *Lithospermum arvense*, *Mentha arvensis*, *Odontites vernus* subsp. *vernus*, *Rhinanthus alectorolophus*, *Sherardia arvensis*, *Silene noctiflora*.

Velké Hydčice (6748a): pole na Z úpatí „Radvanky“ JV od obce, 450–455 m n. m., 9. 9. 2004, 16. 4. 2005, 12. 8. 2005 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Anagallis arvensis*, *Cerintho minor*, *Consolida regalis*, *Euphorbia exigua*, *Geranium pusillum*, *Lithospermum arvense*, *Melampyrum arvense*, *Ranunculus arvensis*, *Setaria viridis*, *Sherardia arvensis*, *Silene noctiflora*, *Valerianella dentata*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. sublobata*, *V. triloba*, *Viola arvensis*.

Velké Hydčice (6747b): okraje pole za vápenkou při polní cestě 0,9 km JZ od obce, 4. 8. 2003, 15. 6. 2004 – *Anagallis arvensis*, *Centaurea cyanus*, *Fumaria officinalis*, *Lithospermum arvense*, *Papaver rhoeas*, *Thlaspi arvense*, *Veronica arvensis*, *V. persica*, *Viola arvensis*.

Hejtná (6748a): obilné pole na J svazích mezi lesem na vrchu „Radvanka“ a lesem na návrší „Holé vršky“ 0,3 km SV od obce, 26. 5. 2004, 16. 4. 2005, 12. 8. 2005 – *Adonis aestivalis*, *Anagallis arvensis*, *Apera spica-venti*, *Aphanes arvensis*, *Atriplex patula*, *Camelina microcarpa*, *Caucalis platycarpus*, *Centaurea cyanus*, *Fumaria officinalis*, *Galeopsis ladanum*, *Galium spurium*, *Geranium pusillum*, *Lamium amplexicaule*, *Lithospermum arvense*, *Lycopsis arvensis*, *Mentha arvensis*, *Neslia paniculata*, *Odontites vernus* subsp. *vernus*, *Papaver argemone*, *Ranunculus arvensis*, *Sherardia arvensis*, *Silene noctiflora*, *Sonchus arvensis*, *Thlaspi arvense*, *Tripleurospermum inodorum*, *Valerianella dentata*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triloba*, *V. triphyllus*, *Viola arvensis*.

Hejtná (6748a): okraje obilného pole při silnici 0,2 km SZ od obce, 3. 7. 2006 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Anagallis arvensis*, *Apera spica-venti*, *Euphorbia exigua*, *E. helioscopia*, *Galium spurium*, *Geranium dissectum*, *Matricaria discoidea*, *Microrrhinum minus*, *Myosotis arvensis*, *Odontites vernus* subsp. *vernus*, *Papaver dubium*, *P. rhoeas*, *Poa annua*, *Ranunculus arvensis*, *Sherardia arvensis*, *Thlaspi arvense*, *Tripleurospermum inodorum*, *Valerianella dentata*, *Veronica polita*, *Viola arvensis*.

Hejtná (6747b): úhor pod V úpatím lesnatého vrchu „Dlouhá hora“ (kóta 584) 1 km JZ od obce, 1. 6. 2005 – *Aphanes arvensis*, *Capsella bursa-pastoris*, *Cerastium glomeratum*, *Geranium columbinum*, *Sherardia arvensis*, *Veronica arvensis*.

Hejtná (6747b): pole mezi JV okrajem lesa na vrchu „Žďánov“ a S úpatím vrchu Kozniku ca 1,4 km JZ od obce, 1. 6. 2005 – *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Aphanes arvensis*, *Arabidopsis thaliana*, *Erodium cicutarium*, *Erophila verna*, *Euphorbia helioscopia*, *Filago arvensis*, *Fumaria officinalis*, *Lamium amplexicaule*, *Lamium purpureum*, *Lycopsis arvensis*, *Microrrhinum minus*, *Neslia paniculata*, *Papaver argemone*, *P. rhoeas*, *Sherardia arvensis*, *Thlaspi arvense*, *Valerianella dentata*, *Veronica arvensis*, *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *Viola arvensis*.

Hliněný Újezdec (6647d): okraje řepkového pole při SZ úpatí vrchu Plešovice (kóta 542) JZ od obce, 18. 6. 2005 – *Anagallis arvensis*, *Anthemis arvensis*, *Lithospermum arvense*, *Microrrhinum minus*, *Myosotis arvensis*, *Neslia paniculata*, *Papaver rhoeas*, *Sherardia arvensis*, *Thlaspi arvense*.

Rabí (6747b): úhor pod Z svahem borového lesíka na návrší SZ od Spravedlnosti (kóta 563,4) 0,9 km SZ od obce, 12. 7. 2005, 23. 7. 2005 – *Ajuga chamaepitys*, *Caucalis platycarpus*, *Chenopodium* cf. *pedunculare*, *Erodium cicutarium*, *Euphorbia exigua*, *Galeopsis angustifolia*, *Galium spurium*, *Chenopodium hybridum*, *Microrrhinum minus*, *Neslia paniculata*, *Papaver*

rhoeas, *Phacelia tanacetifolia*, *Setaria viridis*, *Silene noctiflora*, *Valerianella dentata*, *Veronica polita*, *Viola arvensis*.

Rabí (6747b): pole a jeho okraje pod S svahem malého borového lesíka na návrší SZ od vrchu Spravedlnosti (kóta 563,4) 1 km SZ od obce, 21. 7. 2004 – *Aethusa cynapium* var. *agrestis*, *Anagallis arvensis*, *Neslia paniculata*, *Odontites vernus* subsp. *vernus*, *Papaver dubium*, *Rhinanthus alectorolophus*, *Sherardia arvensis*, *Thlaspi arvense*, *Valerianella dentata*.

Rabí (6747b): okraje obilného pole u polní cesty k vrchu „Všech Svátých“ JZ od obce, 1. 5. 2006 – *Arabidopsis thaliana*, *Euphorbia helioscopia*, *Geranium columbinum*, *Lamium purpureum*, *Lithospermum arvense*, *Stellaria media*, *Thlaspi arvense*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triloba*, *Viola arvensis*.

Žichovice (6747b): okraj pole při J úpatí návrší Kuneš (kóta 506,1) VSV od obce, 15. 6. 2004 – *Bromus mollis*, *B. sterilis*, *Centaurea cyanus*, *Consolida regalis*, *Filago arvensis*, *Lycopsis arvensis*, *Melampyrum arvense*, *Neslia paniculata*, *Thlaspi arvense*, *Veronica persica*.

Žichovice (6747b): pole nad kapličkou při silnici 0,3 km V od obce, 9. 9. 2004 – *Centaurea cyanus*, *Lycopsis arvensis*, *Silene noctiflora*.

Žichovice (6747b): okraje pole na J až JZ svahu vrchu „Kočí břeh“ (kóta 566) JZ od obce, 7. 7. 2004, 12. 5. 2005 – *Apera spica-venti*, *Centaurea cyanus*, *Rhinanthus alectorolophus*, *Thlaspi arvense*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*.

Čimice (6747b): pole při V okrajích lesnatého návrší JZ od vrchu Křešňovce ca 0,8 km ZSZ od obce, 7. 7. 2004 – *Anagallis arvensis*, *Centaurea cyanus*, *Filago arvensis*, *Fumaria officinalis*, *Lithospermum arvense*, *Lycopsis arvensis*, *Melampyrum arvense*, *Neslia paniculata*, *Spergula arvensis*, *Thlaspi arvense*, *Valerianella dentata*.

Budětice (6747a): okraj pole na J svahu Plouhové (kóta 564) SZ od obce, 20. 4. 2006 – *Anthemis arvensis*, *Consolida regalis*, *Erodium cicutarium*, *Myosotis arvensis*, *Veronica polita*, *V. sublobata*, *V. triphyllus*, *Viola arvensis*.

Budětice (6747a): pole mezi návršími Zelenov (kóta 551) a Plouhová (kóta 564) SZ od obce, 20. 4. 2006 – *Arabidopsis thaliana*, *Erodium cicutarium*, *Myosotis arvensis*, *Tripleurospermum inodorum*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triphyllus*.

Lipová Lhota (6747a): úhor pod J svahem lesnatého návrší 0,75 km V od osady, 20. 4. 2006 – *Anthemis arvensis*, *Aphanes arvensis*, *Arabidopsis thaliana*, *Erodium cicutarium*, *Lamium purpureum*, *Thlaspi arvense*, *Veronica hederifolia* s. str., *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triphyllus*, *Viola arvensis*.

Literatura

KUBÁT K. et al. [eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.

SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. – In: HEJTNÝ S. et SLAVÍK B. [eds.], Květena České socialistické republiky, 1: 103–121, Praha.

VANĚČEK J. (1969): Květena Horažďovicka. – 272 p., Plzeň.

VANĚČEK J. et CHÁN V. (1963): Význačné rostlinné druhy sušicko-horažďovických vápenců. – Preslia, Praha, 35: 162–178.

Floristický průzkum Andělské Hory u Karlových Varů

Přemysl Tájek

Andělská Hora je bezesporu jedním z přírodovědně nejzajímavějších území CHKO Slavkovský les. Výrazný vrch s majestátní zříceninou gotického hradu najdeme asi 5,5 km JV od Karlových Varů. Nejvyšší bod kopce dosahuje nadmořské výšky

717 m; rozloha 2,75 ha – ve skutečnosti je však plocha území, vzhledem k velké svažitosti terénu, o něco větší.

Fytogeograficky náleží Andělská Hora již do okresu 29. Doupovské vrchy. Z geologického hlediska jde o vypreparovaný třetihorní sopouch tvořený trachytem nebo trachyandezitem. Území je z větší části nelesní, velmi výslunné a výhřevné, a tak zde roste řada teplomilnějších druhů, které jsou ve Slavkovském lese i sousedních Tepelských vrších vzácné (např. *Koeleria pyramidata*, *Primula veris*, *Carex caryophylla*, *Echinops sphaerocephalus*, *Festuca pallens*, *Thlaspi perfoliatum*, *Sambucus ebulus* aj.). Zdejší vegetace je tak pro botanika uvyklého na převážně mokřadní vegetaci Slavkovského lesa čirou exotikou.

Z území je udáván výskyt dvou významných druhů cévnatých rostlin – *Geranium divaricatum* (SLAVÍK 1997) a *Woodsia ilvensis* (CHRTEK 1980). Výskyt *Geranium divaricatum* se mi ve zkoumaném území nepodařilo ověřit. Zato mohu potvrdit výskyt *Woodsia ilvensis*, která byla v území naposledy spatřena pravděpodobně v polovině 50. let – CHRTEK (1980) zmiňuje herbářový doklad Klášterského z roku 1952 uložený v botanickém oddělení Národního muzea v Praze. V současné době populace *Woodsia ilvensis* na Andělské Hoře čítá pět vitálních trsů.

Z dalších významných druhů se v území vyskytuje *Jovibarba globifera* (velice hojně, především na J a V orientovaných skalách), *Lilium martagon* (desítky jedinců), *Jasione montana* (roztroušeně, především na V svazích), *Polygonatum odoratum* (velice hojně, především na hraně V svahu), *Polygonatum verticillatum* (vzácně v lesní části území), *Rosa pendulina* (několik trsů na SV úpatí), *Ribes alpinum* (roztroušeně, hlavně v lesní části území), *Verbascum chaixii* ssp. *austriacum* (3 exempláře na zbytcích hradeb na V hraně kopce, sběr dokladového materiálu neproveden), *Verbascum nigrum* (hojně na V svazích), *Lonicera nigra* a *Lonicera xylosteum* (roztroušeně v lesní části území).

Území se již delší dobu potýká s invazí šefíku (*Syringa vulgaris*). Účelem průzkumu bylo proto nejen zde ověřit některé dřívě uváděné vzácné druhy rostlin, ale také navrhnout na lokalitě vhodná managementová opatření.

Předkládaný materiál je výsledkem sedmi návštěv území v letech 2005 a 2006. Vegetace byla snímkována 30. června 2006. Celkem bylo na lokalitě zjištěno 219 druhů cévnatých rostlin, z toho šest druhů zařazených do Červeného seznamu (HOLUB et PROCHÁZKA 2000) – *Woodsia ilvensis* (C2), *Jovibarba globifera* (C3), *Verbascum chaixii* ssp. *austriacum* (C4), *Lilium martagon* (C4), *Primula veris* (C4) a *Festuca pallens* (C4). České i latinské názvosloví cévnatých rostlin je uvedeno podle Klíče ke květeně ČR (KUBÁT et al. 2002).

Seznam zjištěných druhů cévnatých rostlin:

Acer platanoides, *Acer pseudoplatanus*, *Acinos arvensis*, *Actaea spicata*, *Aegopodium podagraria*, *Aesculus hippocastanum*, *Agrostis capillaris*, *Achillea millefolium*, *Alchemilla* sp., *Allium* cf. *oleraceum*, *Anthemis tinctoria*, *Anthoxanthum odoratum*, *Anthriscus sylvestris*, *Arabidopsis thaliana*, *Arabis glabra*, *Arabis hirsuta*, *Arctium* cf. *minus*, *Arenaria serpyllifolia*, *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia absinthium*, *Artemisia vulgaris*, *Asplenium ruta-muraria*, *Asplenium septentrionale*, *Asplenium trichomanes*, *Astragalus glycyphyllos*, *Atriplex* sp., *Avenella flexuosa*, *Avenula pubescens*,

Bellis perennis, *Betula pendula*, *Bromus sterilis*,

Calamagrostis arundinacea, *Calluna vulgaris*, *Campanula patula*, *Campanula persicifolia*, *Campanula rapunculoides*, *Campanula rotundifolia*, *Campanula trachelium*, *Capsella bursa-pastoris*, *Cardamine impatiens*, *Carduus acanthoides*, *Carduus nutans*, *Carex caryophylla*, *Carex muricata* agg., *Carum carvi*, *Cerastium arvense*, *Cerastium cf. tomentosum*, *Cerastium holosteioides*, *Cirsium acanthoides*, *Cirsium arvense*, *Convallaria majalis*, *Convolvulus arvensis*, *Corylus avellana*, *Crataegus laevigata*, *Crataegus laevis*, *Crepis biennis*, *Cruciata laevipes*, *Calystegia sepium*, *Chelidonium majus*, *Cystopteris fragilis*,

Dactylis glomerata, *Dianthus deltooides*, *Digitalis grandiflora*, *Digitalis purpurea*, *Dryopteris dilatata*, *Dryopteris filix-mas*,

Echinops sphaerocephalus, *Echium vulgare*, *Elytrigia repens*, *Epilobium angustifolium*, *Epilobium hirsutum*, *Epilobium montanum*, *Erophila verna*, *Euphorbia cyparissias*,

Fagus sylvatica, *Festuca gigantea*, *Festuca ovina*, *Festuca pallens*, *Festuca rubra*, *Festuca rupicola*, *Fragaria vesca*, *Fraxinus excelsior*,

Galeobdolon luteum, *Galeopsis bifida*, *Galeopsis pubescens*, *Galium album*, *Galium aparine*, *Galium pumilum*, *Galium saxatile*, *Galium × pomeranicum*, *Genista germanica*, *Geranium columbinum*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Gymnocarpium dryopteris*,

Hedera helix, *Heracleum sphondylium*, *Hesperis matronalis*, *Hieracium laevigatum*, *Hieracium lachenalii*, *Hieracium murorum*, *Hieracium racemosum*, *Hieracium* subg. *pilosella*, *Hylotelephium jullianum*, *Hylotelephium maximum*, *Hypericum perforatum*,

Impatiens parviflora,

Jasione montana, *Jovibarba globifera*,

Knautia arvensis, *Koeleria pyramidata*,

Lapsana communis, *Lathyrus pratensis*, *Lemna minor*, *Leucanthemum irtutianum*, *Lilium martagon*, *Linaria vulgaris*, *Lolium perenne*, *Lonicera nigra*, *Lonicera xylosteum*, *Lotus corniculatus*, *Luzula campestris*, *Luzula luzuloides*, *Lychnis viscaria*, *Lysimachia nummularia*,

Maianthemum bifolium, *Malus domestica*, *Matricaria discoidea*, *Melica nutans*, *Mercurialis perennis*, *Milium effusum*, *Moehringia trinervia*, *Mycelis muralis*, *Myosotis sylvatica*,

Oxalis acetosella,

Pastinaca sativa, *Philadelphus coronarius*, *Picea abies*, *Pimpinella saxifraga*, *Pinus sylvestris*, *Plantago lanceolata*, *Plantago major*, *Plantago media*, *Poa annua*, *Poa compressa*, *Poa nemoralis*, *Poa pratensis*, *Polygonatum odoratum*, *Polygonatum verticillatum*, *Polygonum aviculare* agg., *Polypodium vulgare*, *Populus tremula*, *Potentilla anserina*, *Potentilla argentea*, *Potentilla tabernaemontani*, *Primula veris*, *Prunus avium*, *Prunus padus*, *Prunus spinosa*, *Pulmonaria obscura*,

Quercus robur;

Ranunculus repens, *Ranunculus acris*, *Ranunculus nemorosus*, *Rhinanthus major*, *Ribes alpinum*, *Ribes uva-crispa*, *Rosa canina*, *Rosa pendulina*, *Rubus idaeus*, *Rumex acetosa*, *Rumex acetosella*, *Rumex obtusifolius*,

Salix caprea, *Sambucus ebulus*, *Sambucus racemosa*, *Sanguisorba minor*, *Saxifraga granulata*, *Scleranthus perennis*, *Scrophularia nodosa*, *Sedum acre*, *Sedum rupestre*, *Senecio jacobaea*, *Senecio ovatus*, *Silene nutans*, *Silene vulgaris*, *Sorbus aucuparia*, *Stellaria media*, *Symphoricarpos albus*, *Syringa vulgaris*,

Taraxacum sect. *Ruderalia*, *Thlaspi perfoliatum*, *Thymus pulegioides*, *Tilia platyphyllos*, *Trifolium aureum*, *Trifolium campestre*, *Trifolium medium*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Tussilago farfara*,

Ulmus glabra, *Urtica dioica*,

Vaccinium myrtillus, *Valeriana officinalis*, *Verbascum chaixii* ssp. *austriacum*, *Verbascum lychnitis* ssp. *lychnitis*, *Verbascum nigrum*, *Verbascum thapsus*, *Veronica hederifolia*, *Veronica chamaedrys*, *Vicia cracca*, *Vicia hirsuta*, *Vicia sepium*, *Viola arvensis*, *Viola canina*, *Viola odorata*, *Viola reichenbachiana*, *Viola riviniana*,

Woodsia ilvensis.

Vzhledem k obtížné fixaci ploch a náročnému pohybu po skalnatých plotnách byla vegetace území snímkována jen v omezené míře a předkládané fytoecnologické snímky tak slouží spíše k dokreslení charakteru vegetace výslunných svahů. Snímkována byla pouze nelesní stanoviště.

Vegetace byla snímkována standardním způsobem (BRAUN-BLANQUET 1964). Pro hodnocení dominance/abundance byla použita rozšířená devíticenná stupnice (BARKMAN et al. 1964):

r – druh se ve snímku vyskytuje ojediněle, s nepatrnou pokryvností

+ – pokryvnost druhu je menší než 1 % nebo hojný druh s malou pokryvností

1 – pokryvnost 1 až 5 %

2m – pokryvnost kolem 5 %

2a – pokryvnost 6 až 15 %

2b – pokryvnost 16 až 25 %

3 – pokryvnost 26 až 50 %

4 – pokryvnost 51 až 75 %

5 – pokryvnost 76 až 100 %

Snímek 1. Andělská Hora, východní svah, 60° SV, 10 m² (2,5 × 4m), 30. 6. 2006, E₃: 7 %, E₁: 80 %, E₀: 35 %.

E₃: *Betula pendula* 2a,

E₁: *Calluna vulgaris* 3, *Convallaria majalis* 2b, *Avenella flexuosa* 2m, *Trifolium medium* 2m, *Acer pseudoplatanus* juv. 1, *Festuca ovina* 1, *Agrostis capillaris* +, *Anthoxanthum odoratum* +, *Calamagrostis arundinacea* +, *Galium album* +, *Koeleria pyramidata* +, *Lilium martagon* +, *Polygonatum odoratum* +, *Rosa* sp. +, *Vaccinium myrtillus* 2a, *Euphorbia cyparissias* r, *Hieracium laevigatum* r, *Poa pratensis* r, *Rhinanthus major* r, *Rubus idaeus* r, *Vicia cracca* r,

E₀: *Pleurozium schreberi* 3, *Plagiomnium affine* +, *Dicranum scoparium* +.

Snímek 2. Andělská Hora, východní svah, 60° V, 12,5 m² (2,5 × 5 m), 30. 6. 2006, E₁: 30 %, E₀: 18 %.

E₁: *Hypericum perforatum* 2a, *Lychnis viscaria* 2m, *Plantago lanceolata* 2m, *Potentilla tabernaemontani* 2m, *Euphorbia cyparissias* 1, *Festuca ovina* 1, *Thymus pulegioides* 1, *Acinos arvensis* +, *Asplenium septentrionale* +, *Echium vulgare* +, *Geranium columbinum* +, *Hieracium* subg. *pilosella* +, *Jovibarba globifera* +, *Knautia arvensis* +, *Polygonatum odoratum* +, *Potentilla argentea* +, *Rhinanthus major* +, *Rumex acetosella* +, *Scleranthus perennis* +, *Sedum rupestre* +, *Silene vulgaris* +, *Verbascum nigrum* +, *Anthemis tinctoria* r, *Erophila verna* r, *Jasione montana* r, *Sanguisorba minor* r,

E₀: *Cladonia* sp. 2a, *Dicranum scoparium* 1, *Polytrichum juniperinum* +, *Hypnum cupressiforme* +, *Hedwigia ciliata* +.

Snímek 3. Andělská Hora, východní svah, 60° V, 12 m² (3 × 4m), 30. 6. 2006, E₃: 10 %, E₁: 70 %, E₀: 5 %.

E₃: *Prunus avium* 2a, *Acer platanoides* +, *Fraxinus excelsior* +

E₁: *Polygonatum odoratum* 3, *Primula veris* 2a, *Digitalis grandiflora* 2m, *Festuca pallens* 2m, *Galium album* 1, *Trifolium medium* 1, *Agrostis capillaris* +, *Achillea millefolium* +, *Carex muricata* +, *Crataegus* sp. +, *Euphorbia cyparissias* +, *Galium aparine* +, *Galium pumilum* +, *Geranium columbinum* +, *Hypericum perforatum* +, *Lathyrus pratensis* +, *Leucanthemum ircutiannum* +, *Lychnis viscaria* +, *Poa pratensis* +, *Rumex acetosella* +, *Thymus pulegioides* +, *Vicia cracca* +, *Campanula persicifolia* r, *Epilobium montanum* r, *Genista germanica* r, *Myosotis sylvatica* r, *Rosa* cf. *canina* r, *Verbascum nigrum* r,

E₀: *Hypnum cupressiforme* 1, *Polytrichum juniperinum* 1, *Pohlia nutans* 1, *Brachythecium velutinum* +.

Floristický průzkum Andělské Hory po více než 50 letech potvrdil výskyt vzácné kapradinky skalní (*Woodsia ilvensis*) a ukázal na vysokou druhovou pestrost cévnatých rostlin tohoto území. Velice zachovalá jsou především nelesní výslunná stanoviště na východních a jižních svazích kopce (viz fytoecologické snímky). Na části těchto stanovišť bylo v minulosti prováděno vyřezávání invazního šefíku (*Syringa vulgaris*), který však nebyl

dostatečně potlačen. Likvidace šefíku tak bude muset být v nejbližších letech obnovena. V území lze očekávat rovněž výskyt zajímavějších druhů bezobratlých živočichů.

Poděkování

Za určení některých druhů mechorostů srdečně děkuji Radce Mudrové. Za pomoc s determinací některých (zpravidla již zcela uschlých) rostlin děkuji Jiřímu Brabcovi a Anně Bucharové. Za obětavé jištění na laně v horkých červencových odpoledních děkuji Milošovi Holubovi.

Literatura

BARKMAN J. J., DOING H. et SEGALI S. (1964): Kritische Bemerkungen und Vorschläge zur quantitativen Vegetationsanalyse. – Acta Bot. Neerl., Amsterdam, 13: 394–419.

BRAUN-BLANQUET J. (1964): Pflanzensoziologie. Grundzüge der Vegetationskunde, 3. Aufl. – 865 p., Springer-Verlag, Wien & New York.

HOLUB J. et PROCHÁZKA F. (2000): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – Preslia, Praha, 72: 187–230, Praha.

CHRTEK J. (1980): Rozšíření druhů rodu *Woodsia* v českých zemích. – Čas. Nár. Muz., Sect. Natur., Praha, 149: 70–79.

KUBÁT K., HROUDA L., CHTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. [eds.] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.

SLAVÍK B. [ed.] (1997): Květena České republiky 5. – 568 p., Academia, Praha.

Padesát let rezervací Lopata, Hádky a Zvoníčkovna

Jana Nová

Nejdřív je nutné uvést nadpis na pravou míru. Nynější přírodní rezervace Lopata u Šňáhlavic byla prohlášena chráněným územím již roku 1933. Roku 1956 došlo k přehlášení lokality na státní přírodní rezervaci a zvětšila se její výměra; další rozšíření chráněného území se připravuje v brzké době jižním směrem ke Kornatickému potoku z důvodu ochrany brouka páchníka hnědého (*Osmoderma eremita* SCOPOLI, 1763). Další dvě botanicky zajímavé lokality v blízkosti Kornatic, Hádky a Zvoníčkovna, byly taktéž roku 1956 prohlášeny státními přírodními rezervacemi. Od počátku 90. let minulého století však mají Hádky nově status přírodní památky, a tak skutečně kulaté výročí své existence jako rezervace oslavila letos pouze Zvoníčkovna (ŽÁN et al. 1981 a, b; ČEČIL et al. 1982; L. Pivoňková, in litt. 2006.)

V sezónách 2004 a 2005 jsem na těchto třech lokalitách zkoumala flóru a vegetaci cévnatých rostlin. Podařilo se mi nalézt některé druhy, které odtud dosud nebyly hlášeny, a potvrdit výskyt několika druhů, které zde byly nalezeny naposledy před stoletím. Sebrané exempláře jsou uloženy v herbáriích Masarykovy univerzity v Brně a Západočeského muzea v Plzni, nomenklatura se řídí prací Klíč ke květeně České republiky (KUBÁT et al. 2002).

Přírodní rezervace Lopata – nově nalezené druhy: *Ajuga genevensis*, *Arctium nemorosum*, *Bromus hordeaceus* subsp. *hordeaceus*, *Campanula rapunculoides*, *Carex sylvatica*, *Conium maculatum*, *Deschampsia cespitosa*, *Dryopteris carthusiana*, *D. dilatata*, *Festuca ovina*, *Galeopsis bifida*, *Impatiens parviflora*, *Medicago lupulina*, *Phleum pratense*, *Pimpinella saxifraga*, *Plantago lanceolata*, *P. major*, *Poa compressa*, *P. pratensis*, *Polygonum aviculare*, *Prunus avium*, *Ranunculus repens*, *Rosa canina*, *Rumex obtusifolius*, *Securigera varia*, *Senecio viscosus*, *Stellaria media*, *Trifolium arvense*, *T. campestre*, *Tussilago farfara*, *Veronica officinalis*, *Viola suavis*. Druhy neznámé od r. 1913 (MALOCH 1913), resp. 1885–6 (HANUŠ 1885, 1886), a nyní znovu nalezené: *Asplenium trichomanes*, *Silene vulgaris*, *Vicia tetrasperma*.

Přírodní památka Hádky – nově nalezené druhy: *Alchemilla* sp., *Alliaria petiolata*, *Arrhenatherum elatius*, *Bromus benekenii*, *Cardamine impatiens*, *C. pratensis*, *Carex digitata*, *C. ovalis*, *C. pilulifera*, *C. praecox*, *C. remota*, *C. sylvatica*, *C. umbrosa*, *Cystopteris fragilis*, *Dryopteris dilatata*, *Festuca gigantea*, *F. rubra*, *Gymnocarpium dryopteris*, *Hieracium lachenalii*, *Lapsana communis*, *Lysimachia nummularia*, *Mercurialis perennis*, *Persicaria hydropiper*, *Phalaris arundinacea*, *Poa annua*, *Primula elatior*, *Ranunculus acris*, *Rubus fruticosus* agg., *Sambucus racemosa*, *Stachys sylvatica*, *Stellaria alsine*, *Verbascum thapsus*, *Vicia hirsuta*, *V. tetrasperma*. Druh *Salix caprea* udáván naposledy F. Malochem (MALOCH 1913), nyní potvrzen.

Přírodní rezervace Zvoničkovna – nově nalezené druhy: *Angelica sylvestris*, *Callitriche* sp., *Centaurea jacea*, *Circaea lutetiana*, *Dryopteris carthusiana*, *Epilobium angustifolium*, *Epipactis helleborine*, *Festuca gigantea*, *Galeopsis pubescens*, *Galium aparine*, *G. boreale*, *Geranium robertianum*, *Juncus articulatus*, *J. conglomeratus*, *Lycopus europaeus*, *Mentha aquatica*, *Nardus stricta*, *Pimpinella saxifraga*, *Platanthera chlorantha*, *Prunus spinosa*, *Ranunculus nemorosus*, *Rhamnus cathartica*, *Rumex acetosella*, *R. obtusifolius*, *R. sanguineus*, *Salix cinerea*, *Selinum carvifolia*, *Sparganium* sp., *Stellaria graminea*, *Trifolium spadicum*, *Veronica officinalis*, *V. serpyllifolia*, *Vicia tetrasperma*.

Za pomoc při determinaci sebraného materiálu a cenné rady bych ráda poděkovala pracovníkům botanického oddělení Západočeského muzea v Plzni a Ústavu botaniky a zoologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity; zvláštní dík patří paní mgr. Jaroslavě Nesvadbové a vedoucímu mé bakalářské práce, ing. Jiřimu Danihelkovi, PhD.

Literatura

- ČEČIL F., NESVADBOVÁ J., KRAFT J., SOKOLOVÁ L. et ŽÁN M. (1982): Státní přírodní rezervace Lopata. Inventarizační průzkum proveden v období 1982. – 69 p., 21 map., 10 photo, ms. [Depon. in: Západočeské muzeum v Plzni, oddělení botaniky.]
- HANUŠ J. (1885): Soustavný přehled a stanoviska rostlin cévnatých v okolí Plzně samostatných a obecně pěstovaných. Část I. – Zpr. stát. vyš. reál. gymn. Plzeň, 1884–1885: 1–49.
- HANUŠ J. (1886): Soustavný přehled a stanoviska rostlin cévnatých v okolí Plzně samostatných a obecně pěstovaných. Část II. – Zpr. stát. vyš. reál. gymn. Plzeň, 1885–1886: 3–51.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. (eds.) (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.
- MALOCH F. (1913): Květena v Plzeňsku. – 316 p., Okresní i obecní zastupitelstvo, Plzeň.
- ŽÁN M., ČEČIL F., ČERVENÁ A., HŮRKA L., KOČANDRLOVÁ E., NESVADBOVÁ J., SOKOLOVÁ L. et GRYS J. (1981): Státní přírodní rezervace Zvoničkovna. Inventarizační průzkum provedený v letech 1979–1981. – 60 p., 24 map., 8 photo, ms. [Depon. in: Krajský úřad Plzeňského kraje, Plzeň].
- ŽÁN M., ČERVENÁ A., HŮRKA L., KOČANDRLOVÁ E., NESVADBOVÁ J., SOKOLOVÁ L. et GRYS J. (1981): Státní přírodní rezervace Hádky. Inventarizační průzkum proveden v období 1978–1981. – 59 p., 24 map., 11 photo, ms. [Depon. in: Západočeské muzeum v Plzni, oddělení botaniky.]

Májová bryologicko-fanerogamologická exkurze do okolí Žichovic

Jiří Košnar, Radim Paulič a Ivona Matějková

Na prvního máje roku 2006 pořádala Biologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích jednodenní bryologickou exkurzi do oblasti Sušicko-horažďovických vápenců.

Sraz účastníků proběhl v půl desáté ráno na železniční stanici v Žichovicích, odkud jsme pod vedením Jiřího Košnara vyrazili do intravilánu obce za prvními bryologickými objevy. Z uskutečněné výpravy nakonec vzešel nejen přehled všech zjištěných mechorostů, ale i soupis všech nalezených cévnatých druhů rostlin, jehož autorem je člen Západočeské pobočky ČBS Radim Paulič.

Trasa vedla od obce Žichovice k hradu Rabí, odtud přes vápencový lom v kopci Líšná do přírodní rezervace Čepičná, kde jsme navštívili i přílehlý vápencový lom nedaleko obce Čepice. Přes tuto obec pak následoval náš zpáteční návrat do Žichovic.

Bryologické objevy

Na počátku exkurze byly při cestě ze Žichovic směrem k Rabí demonstrovány zejména běžné druhy bazofilních epilittických mechorostů jako např. vrchoplodé mechy *Tortula muralis*, *Grimmia pulvinata*, *Bryoerythrophyllum recurvirostrum*, *Bryum argenteum* aj. Tyto mechy, které ve značném množství porůstaly zdi v okolí cesty, zaujaly účastníky exkurze natolik, že během první hodiny se podařilo urazit pouze asi necelý kilometr od nádraží. Avšak už na tomto samém začátku plánované trasy se podařil první zajímavý nález. U železničního viaduktu v Žichovicích jsme narazili na polštářky vzácné děrkavky *Grimmia anodon*. Tento druh, hodnocený jako silně ohrožený (KUČERA et VÁŇA 2005), je charakteristický tobolkami ponořenými mezi obalné listy a chybějícími zuby obústí. Jde o novou, v pořadí druhou lokalitu tohoto mechu v jižních Čechách, druh byl dále v regionu recentně sbírán u Onšovic u Čkyně (podrobnosti viz KOŠNAR 2006). Na olších v okolí mostu přes Otavu jsme zaznamenali některé epifytické druhy – např. mechy *Pylaisia polyantha*, *Ulota* cf. *bruchii* nebo zástupci r. *Orthotrichum*.

Zhruba kolem poledne jsme dorazili na první cíl exkurze, kterým byla zřícenina hradu Rabí. Na exponovaných vápencových skalkách u silnice pod hradem byly k vidění druhy suchých bázických skal – mj. *Schistidium brunnescens*, *Orthotrichum cupulatum*, *O. anomalum*, *Ditrichum flexicaule* a *Tortula muralis*, na travnatých místech skalek přistupovaly *Thuidium abietinum* a *Rhytidium rugosum*. Přímo na hradním zdivu Rabí měla růst další vzácná děrkavka, tentokrát kriticky ohrožený druh *Grimmia crinita*. Tento velmi vzácný mech zde má jednu ze dvou recentních lokalit v ČR (podrobnosti viz HOLÁ et ŠTECHOVÁ 2006). Na hradě jej poprvé objevil Pilous (PILOUS 1961), v roce 1999 jej zde ověřil J. Kučera. Bohužel, výskyt *G. crinita* se během naší exkurze nepodařilo ověřit – zřejmě proto, že jsme nenavštívili vnitřní nádvoří hradu, kde má údajně růst nejvíce. Přesto se ale návštěva zříceniny vyplatila, na skalkách pod hradem a na zdech zříceniny jsme zaznamenali několik dalších běžných mechů jako například *Homalothecium sericeum*, *H. lutescens* nebo drobnější *Encalypta streptocarpa*, *Tortula acaulon*, *T. lanceola* a *T. protobryoides*. Především se ale podařilo objevit další zajímavý druh mechu, na stinném zdivu zamřížovaného sklepení rostla drobná vrchoplodá *Barbula commutata*. Tento mech byl teprve nedávno vylišený na druhové úrovni (FRAHM et AHMED 2004) a možná díky tomu je také přehlížený. Tímto nálezem má na Rabí první recentní lokalitu v ČR, z našeho území byl v minulosti sbírán pouze ve středních Čechách a Moravském krase (KUČERA ed.).

Při cestě z hradu směrem na Čepičnou se druhová skladba zaznamenaných mechorostů už dosti opakovala, nově byly zaznamenány snad jen mechy *Rhytidadelphus triquetrus*, *Thuidium philibertii* nebo *Hylocomium splendens*, v lesních porostech ojediněle i *Polytrichastrum formosum*. Oživení přinesla návštěva opuštěného vápencového lomu u kóty Líšná, kde byla demonstrována lupenitka *Pterygoneurum ovatum*.

Vlastní rezervace Čepičná, představující oficiálně hlavní cíl exkurze, nabídlá poněkud odlišné druhy stinnějších skalních a lesních biotopů. Na vápencových balvanech a výchozech

převažovaly bokoploché mechy – jmenovitě např. r. *Anomodon* (*A. attenuatus*, *A. viticulosus*, *A. longifolius*), *Homomallium incurvatum*, *Plagiomnium cuspidatum*, *Brachythecium glareosum* a *B. velutinum*. Z běžných lesních druhů mechů byly demonstrovány *Herzogiella seligeri*, *Pohlia nutans* nebo *Dicranella heteromalla*. Ve větším množství byly také pozorovány játrovky – epilitické *Porella platyphylla*, *Metzgeria furcata*, *Plagiochila porelloides*, nebo epixylický *Chiloscyphus profundus*. Přestože je mechové patro rezervace poměrně bohaté, nepodařilo se objevit žádný vyložené vzácný druh; za zmínku stojí snad jen nález bokoplochého kalcifitního epilitu *Homalothecium philippianum*. Na samotný závěr exkurze jsme ještě navštívili opuštěný lom poblíž Čepice, kde na bázičné zemi rostlo např. *Racomitrium canescens*, *Thuidium abietinum*, *Pleurozium schreberi*, *Rhytidium rugosum*, *Tortella inclinata* a *Barbula convoluta*.

Přehled druhů dle jednotlivých lokalit shrnuje tabulka.

Floristické objevy

Pozn.: nomenklatura cévnatých rostlin viz KUBÁT et al., eds. (2002).

Železniční stanice Žichovice, okraj kolejí: *Eragrostis minor*, *Erophila verna*, *Festuca* cf. *brevipila*, *Saxifraga tridactylites* (velmi hojně);

Žichovice, intravilán obce: *Lamium album*, *Lepidium rudemale*, *Senecio vulgaris*, *Sisymbrium officinale*, *Viola odorata* f. *albiflora*;

Žichovice, zdi železničního podjezdu na severním okraji obce: *Asplenium ruta-muraria*;

Žichovice, pravé břehy Otavy severně od obce: *Corydalis fabacea*, *Ficaria verna*, *Gagea lutea*, *Petasites hybridus*, *Salix fragilis*;

Žichovice, tůň pod silnicí mezi dvěma koryty řeky Otavy blíže silničního můstku severně od obce: *Adoxa moschatellina*, *Alliaria petiolata*, *Berula erecta* (ověření z r. 2005), *Caltha palustris*, *Cardamine amara*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Filipendula ulmaria*, *Glechoma hederacea*, *Lamium maculatum*, *Lathraea squamaria*, *Lemna minor*, *Primula elatior*, *Silene dioica*, *Stellaria holostea*, *S. nemorum*, *Symphytum officinale*;

Rabí, tůň pod silnicí na jižním úpatí návrší s hradem: *Carex paniculata* (několik bultů);

Rabí, vápencové skalky při okrajích borového lesíku na jižním úpatí návrší s hradem: *Acinos arvensis*, *Anthyllis vulneraria*, *Asplenium ruta-muraria*, *Asplenium trichomanes*, *Erysimum odoratum*, *Euphorbia cyparissias*, *Holosteum umbellatum*, *Koeleria pyramidata*, *Phleum phleoides*, *Potentilla tabernaemontani*, *Ranunculus bulbosus*, *Sanguisorba minor*, *Teucrium botrys*, *Tunica prolifera*, *Verbascum thapsus*;

Rabí, borový lesík na jižním svahu návrší s hradem: *Ajuga genevensis*, *Brachypodium pinnatum*, *Carex digitata*, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*, *Hieracium murorum*, *Securigera varia*, *Silene nutans*, *Viola hirta*;

Rabí, vápencové skály pod zdmi zříceniny hradu: *Arabidopsis thaliana*, *Asplenium trichomanes*, *Campanula rotundifolia*, *Cardaminopsis arenosa*, *Erodium cicutarium*, *Erophila verna*, *E.* cf. *spathulata*, *Erysimum odoratum*, *Holosteum umbellatum*, *Hylotelephium julianum*, *Jovibarba globifera* subsp. *globifera*, *Libanotis pyrenaica*, *Potentilla tabernaemontani*, *Sanguisorba minor*, *Saxifraga tridactylites* (roztroušeně), *Sedum acre*, *S. album*, *Silene vulgaris*, *Taraxacum* cf. *parnassicum*, *Teucrium botrys*, *Thlaspi perfoliatum*, *Trifolium montanum*, *Valeriana officinalis*, *Valerianella locusta*, *Verbascum lychnitis*, *Veronica arvensis*, *V. sublobata*, *V. teucrium*, *Viola odorata* f. *albiflora*, *V. × scabra*;

Rabí, zdi hradu: *Alyssum alyssoides*, *Acinos arvensis*, *Anchusa officinalis*, *Asplenium ruta-muraria*, *Cystopteris fragilis*, *Echium vulgare*, *Erysimum odoratum*, *Microrrhinum minus*, *Sedum album*, *Veronica polita*;

Rabí, okraj obilného pole u polní cesty k vrchu „Všech Svatých“ jihozápadně od obce: *Arabidopsis thaliana*, *Centaurea cyanus*, *Euphorbia helioscopia*, *Geranium columbinum*, *Lamium purpureum*, *Lithospermum arvense*, *Stellaria media*, *Thlaspi arvense*, *Veronica hederifolia*, *V. persica*, *V. polita*, *V. sublobata*, *V. triloba* (vzácně), *Viola arvensis*;

Rabí, meze při polní cestě k vrchu „Všech Svatých“ jihozápadně od obce: *Agrimonia eupatoria*, *Allium vineale*, *Anchusa officinalis*, *Euphorbia cyparissias*, *Falcaria vulgaris*, *Prunus spinosa*;

Rabí, horní okraje vápencového lomu na vrchu „Všech Svatých“ jihozápadně od obce: *Allium oleraceum*, *Cardaminopsis arenosa*, *Carex caryophylla*, *Epipactis atrorubens*, *Inula conyza*, *Koeleria pyramidata*, *Linaria vulgaris*, *Prunus spinosa*, *Senecio jacobaea*, *Verbascum thapsus*, *Vincetoxicum hirundinaria*;

Rabí, skalnatá místa v lese na vrchu „Všech Svatých“ jihozápadně od obce: *Asplenium trichomanes*, *Erysimum odoratum*, *Jovibarba globifera* subsp. *globifera*, *Sedum acre*.

Rabí, les na vrchu „Všech Svatých“ jihozápadně od obce: *Agrimonia eupatoria*, *Achillea millefolium*, *Antennaria dioica* (vzácně), *Anthyllis vulneraria*, *Asarum europaeum*, *Brachypodium pinnatum*, *Campanula persicifolia*, *Carlina vulgaris*, *Centaurea scabiosa*, *Clinopodium vulgare*, *Cruciata laevipes*, *Digitalis grandiflora*, *Fragaria vesca*, *Fragaria viridis*, *Hedera helix*, *Helianthemum ovatum*, *Hepatica nobilis*, *Hieracium lachenalii*, *H. murorum*, *Hypericum perforatum*, *Juniperus communis*, *Mercurialis perennis*, *Pinus nigra*, *Plantago media*, *Platanthera* cf. *bifolia*, *Potentilla tabernaemontani*, *Ribes uva-crispa*, *Sanguisorba minor*, *Silene nutans*, *Sorbus aucuparia*, *Thymus pulegioides*, *Verbascum lychnitis*, *Veronica chamaedrys*, *Viola collina*, *V. hirta*, *Viscum album* subsp. *austriacum*;

Rabí, břehy potoka v údolí mezi vrchy Chanovcem a Líšnou 0,8 km ZJZ od obce: *Adoxa moschatellina*, *Asarum europaeum*, *Caltha palustris*, *Ficaria verna* subsp. *bulbifera*, *Chaerophyllum aromaticum*, *Lamium maculatum*, *Pulmonaria obscura*, *Stellaria holostea*;

Čepice u Rabí, skalky v lese na severním svahu Chanovce severovýchodně od osady: *Asplenium trichomanes*;

Čepice u Rabí, les na vrchu Chanovci severovýchodně od osady: *Abies alba*, *Acer platanoides*, *Anemone nemorosa*, *Asarum europaeum*, *Astragalus glycyphyllos*, *Bromus benekenii*, *Calamagrostis arundinacea*, *Campanula persicifolia*, *C. rapunculoides*, *Cardamine impatiens*, *Carex digitata*, *C. montana*, *Clinopodium vulgare*, *Convallaria majalis*, *Cornus sanguinea*, *Corylus avellana*, *Daphne mezereum*, *Fagus sylvatica*, *Fragaria vesca*, *Galium odoratum*, *G. rotundifolium*, *G. sylvaticum*, *Geranium robertianum*, *Hedera helix*, *Hepatica nobilis*, *Hieracium murorum*, *Juniperus communis*, *Lathyrus vernus*, *Lilium martagon*, *Luzula pilosa*, *Maianthemum bifolium*, *Mercurialis perennis*, *Mycelis muralis*, *Myosotis sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Paris quadrifolia*, *Picea abies*, *Pinus nigra*, *P. sylvestris*, *Poa nemoralis*, *Polygala chamaebuxus*, *Prunus avium*, *Pulmonaria obscura*, *Pyrethrum corymbosum*, *Ranunculus nemorosus*, *Rhamnus cathartica*, *Ribes uva-crispa*, *Sanicula europaea*, *Senecio ovatus*, *Silene nutans*, *Sorbus aucuparia*, *Vicia sepium*, *V. sylvatica*, *Viola collina*, *V. hirta*, *V. reichenbachiana*, *Viscum album* subsp. *austriacum*;

Čepice u Rabí, teplomilné trávníky při jihovýchodním okraji vrchu Chanovce severovýchodně od osady: *Agrimonia eupatoria*, *Anthyllis vulneraria*, *Carlina vulgaris*, *Centaurea scabiosa*, *Erysimum odoratum*, *Euphorbia cyparissias*, *Hypericum perforatum*, *Inula conyzae*, *Juniperus communis*, *Phleum phleoides*, *Potentilla tabernaemontani*, *Sanguisorba minor*, *Senecio jacobaea*, *Thymus pulegioides*;

Čepice u Rabí, dno bývalého vápencového lomu na jihovýchodním úpatí Čepičné ZSZ od osady: *Daucus carota*, *Echium vulgare*, *Epipactis atrorubens*, *Erigeron acris* s. s., *Erophila*

Přehled zjištěných druhů mechorostů	Žichovice	Rábí	mezi Rábím a PR Čepičná	lom J kóty Lišná	PR Čepičná	lom u PR Čepičná
<i>Amblystegium serpens</i>	+		+			
<i>Anomodon attenuatus</i>					+	
<i>Anomodon longifolius</i>					+	
<i>Anomodon viticulosus</i>	+	+				
<i>Barbula commutata</i>		H				
<i>Barbula convoluta</i>						+
<i>Barbula unguiculata</i>		+		+		
<i>Brachythecium glareosum</i>		+			+	
<i>Brachythecium oedipodium</i>					+	
<i>Brachythecium rutabulum</i>	+					
<i>Brachythecium velutinum</i>					+	
<i>Bryoerythrophyllum recurvirostrum</i>	+	H				+
<i>Bryum argenteum</i>	+					
<i>Bryum sp.</i>	H					
<i>Calliergonella cuspidata</i>	+					
<i>Cirriphyllum tommasinii</i>					H	
<i>Dicranum scoparium</i>					+	
<i>Dicranella heteromalla</i>					+	
<i>Dicranum scoparium</i>		+				
<i>Ditrichum flexicaule</i>		+		+		+
<i>Encalypta streptocarpa</i>		+			+	+
<i>Encalypta vulgaris</i>		+		+		
<i>Grimmia anodon</i>	H					
<i>Grimmia pulvinata</i>	+	+	+	+		
<i>Herzogiella seligeri</i>					+	
<i>Homalothecium lutescens</i>		+	+			+
<i>Homalothecium philippeanum</i>					H	
<i>Homalothecium sericeum</i>		+				
<i>Homomallium incurvatum</i>					+	
<i>Hylocomium splendens</i>			+		+	+
<i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>cupressiforme</i>	+	+	+		+	+
<i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>lacunosum</i>		+				+
<i>Chiloscyphus coadunatus</i>	+		+			
<i>Chiloscyphus profundus</i>					+	
<i>Leucodon sciuroides</i>		+				
<i>Metzgeria furcata</i>					+	
<i>Neckera complanata</i>					+	
<i>Orthotrichum anomalum</i>	+	+	+	+		+
<i>Orthotrichum cupulatum</i> var. <i>cupulatum</i>		+				
<i>Plagiochila porelloides</i>					+	
<i>Plagiomnium affine</i>			+			
<i>Plagiomnium cuspidatum</i>	+		+			
<i>Plagiomnium undulatum</i>	+		+		+	
<i>Pleurozium schreberi</i>		+	+		+	+
<i>Pohlia nutans</i>					+	
<i>Polytrichastrum formosum</i>			+		+	
<i>Porella platyphylla</i>		+			+	
<i>Pseudocrossidium hornschuchianum</i>		H				
<i>Pseudoleskeella catenulata</i>		+				
<i>Pseudoleskeella nervosa</i>					+	
<i>Pterygoneurum ovatum</i>				+		
<i>Pylaisia polyantha</i>	+					
<i>Racomitrium canescens</i>						H
<i>Radula cf. complanata</i>	+					
<i>Radula sp.</i>					+	
<i>Rhynchostegium murale</i>						+
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	+		+			+
<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>			+			+
<i>Rhytidium rugosum</i>		+		+		+
<i>Scleropodium purum</i>				+		+
<i>Schistidium brunnescens</i>		+				
<i>Schistidium crassipilum</i>	H	+	+	+	+	
<i>Syntrichia ruralis</i>	+	+				
<i>Thuidium abietinum</i>		+	+			+
<i>Thuidium philibertii</i>			H			
<i>Tortella inclinata</i>						+
<i>Tortella tortuosa</i>		+			+	
<i>Tortula acaulon</i>		+				
<i>Tortula lanceola</i>		+				
<i>Tortula muralis</i> var. <i>aestiva</i>	+	H				
<i>Tortula muralis</i> var. <i>muralis</i>	+	H	+			+
<i>Tortula protobryoides</i>		+				
<i>Ulota cf. bruchii</i>	+					+

H - druhy dokladované herbářovou položkou

verna, *Goodyera repens* (v náletu dřevin pod stěnou lomu), *Salix purpurea*, *Tussilago farfara*;

Čepice u Rabí, les na jihovýchodním svahu Čepičné ZSZ od osady: *Carex digitata*, *C. montana*, *Galium sylvaticum*, *Hepatica nobilis*, *Lathyrus vernus*, *Mercurialis perennis*, *Orthilia secunda*, *Pyrethrum corymbosum*, *Viola hirta*, *V. riviniana*;

Čepice u Rabí, horní okraje bývalého vápencového lomu na jihovýchodním úpatí Čepičné ZSZ od osady: *Achillea millefolium*, *Agrimonia eupatoria*, *Alyssum alyssoides*, *Anthemis tinctoria*, *Berberis vulgaris*, *Brachypodium pinnatum*, *Bupleurum falcatum*, *Cardaminopsis arenosa*, *Carlina vulgaris*, *Centaurea scabiosa*, *Clinopodium vulgare*, *Cornus sanguinea*, *Erysimum odoratum*, *Euphorbia cyparissias*, *Helianthemum grandiflorum* subsp. *obscurum*, *Inula conyzae*, *Juniperus communis*, *Koeleria pyramidata*, *Pimpinella saxifraga*, *Phleum phleoides*, *Polygala chamaebuxus*, *Populus tremula*, *Potentilla tabernaemontani*, *Prunus spinosa*, *Ranunculus bulbosus*, *Rosa rubiginosa*, *Sanguisorba minor*, *Sedum sexangulare*, *Silene nutans*, *Stachys recta*, *Teucrium botrys*, *Trifolium medium*, *Verbascum lychnitis*, *Vicia cf. tenuifolia*, *Viola hirta*;

Čepice u Rabí, pravé břehy Otavy na západním okraji osady: *Adoxa moschatellina*, *Lamium maculatum*, *Petasites hybridus*, *Stellaria holostea*.

Literatura

- FRAHM J.-P. et AHMED J. (2004): *Barbula sardoa* (SCHIMP.) J.-P. FRAHM, a new name for *Barbula convoluta* HEDW. var. *commutata* (JUR.) HUSN. – Journal of Bryology, 26: 39–45.
- HOLÁ E. et ŠTECHOVÁ T. (2006): *Grimmia crinita*. – In: KUČERA J. (ed.), Zajímavé bryofloristické nálezy VII., Bryonora, 37: 34.
- KOŠNAR J. (2006): *Grimmia anodon*. – In: KUČERA J. (ed.), Zajímavé bryofloristické nálezy VII., Bryonora, 37: 33–34.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. et ŠTĚPÁNEK J. (eds.) (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 929 p., Academia, Praha.
- KUČERA J. et VÁŇA J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005). – Příroda, Praha, 23: 1–104.
- KUČERA J. (ed.): Mechorosty České republiky - on-line klíče, popisy a ilustrace. <http://botanika.bf.jcu.cz/bryoweb/klic>.
- PILOUS Z. (1961): Fragmenta bryologica. – Preslia, Praha, 33: 41–50.

Co roste v Klatovech v bývalých lomech u hřbitova?

Karel Čížek a Miloš Král

Žulový lom byl otevřen na začátku 20. století. Patřil městu. V roce 1910 se zde těžila žula i pro základy všech budov klatovské nemocnice. V lomech u hřbitova se žula, přesněji granodiorit klatovského typu, přestal těžit ve čtyřicátých letech 20. století. Na dně těchto lomů vznikly poté dva rybníčky. Kromě rostlin, které do nich zanesli ptáci, sem byly později, nejvíce v sedmdesátých letech 20. stol., přeneseny i další rostliny. Největší zásluhu na této introdukci a reintrodukci, převážně bahenních rostlin, mají členové klatovské pobočky Svazu ochránců přírody (Tis). Jehličnaté stromy a většinu listnatých stromů zde sázely Technické služby města Klatov. Z poslední výsadby, která se uskutečnila v roce 2006, je nejpozoruhodnější *Populus simonii*. Některé rostliny, např. *Oreosedum album*, *Phedimus stoloniferus* a *Spathulata spuria* se pravděpodobně rozšířily ze hřbitova. Jiné, jako např. *Galanthus nivalis*, *Muscari racemosum*, *M. armeniacum*, *Convallaria latifolia*, *Ornithogalum umbellatum*, *Tulipa x gesneriana* se do lomu asi dostaly z přilehlých zahrádek.

V současné době má celá lokalita parkovou úpravu (včetně la-

viček) a plocha na horním plató je několikrát za vegetační sezónu sekána motorovou sekačkou. Co přinese toto nové obhospodařování, ukáže další sledování lokality.

V následujícím přehledu jsou zaznamenány rostliny rostoucí:

1. na skalách,
2. na dolním i horním plató
3. v rybníčcích a na jejich břehu

ad 1. *Acetosella multifida* (L.) Á. LÖVE subsp. *vulgaris* (FOURR.) KUBÁT, *Allium carinatum* L. (pův. Hojsova Stráž), *Alyssum alyssoides* (L.) NATH. (ČÍŽEK et KRÁL 1999), *Berteroa incana* (L.) DC., *Carpinus betulus* L., *Chondrilla juncea* L., *Crataegus laevigata* (POIRET) DC., *C. x macrocarpa* HEGETSCHW., *C. monogyna* JACQ., *C. x media* BECHST., *Dryopteris filix-mas* (L.) SCHOTT, *Festuca ovina* L., *Hedera helix* L., *Lychnis coronaria* (L.) DESR. (pův. v Bolešinech u Klatov), *Matricaria discoidea* DC., *Muscari racemosum* (L.) MILLER, *Oreosedum album* (L.) GRULICH, *Phedimus stoloniferus* (S. M. GMELIN) T HART, *Poa compressa* L., *Potentilla tabernaemontani* ASCHERS., *Sarothamnus scoparius* (L.) KOCH (pův. Chudenice), *Scleranthus perennis* L., *Spathulata spuria* (BIEB.) Á. et D. LÖVE, *Taraxacum officinale* WEB. s. 1., *Tithymalus cyparissias* (L.) SCOP.

ad 2. *Acer campestre* L., *A. pseudoplatanus* L., *Acetosa pratensis* MILLER, *Achillea millefolium* L., *Agrostis capillaris* L., *Anthriscus sylvestris* (L.) HOFFM., *Armoracia rusticana* GAERTNER, MEYER et SCHERBIUS, *Arrhenatherum elatius* (L.) BEAUV., *Artemisia vulgaris* L., *Ballota nigra* L., *Betula pendula* ROTH, *Bromus hordeaceus* L. subsp. *hordeaceus*, *B. tectorum* L., *Calystegia sepium* (L.) R. BR., *Campanula rapunculoides* L., *Carex hirta* L., *Carpinus betulus* L., *Cerastium glomeratum* THUILL., *C. holosteoides* FRIES subsp. *triviale*, *Chelidonium majus* L., *Chenopodium album* L. agg., *Cichorium intybus* L., *Cirsium arvense* (L.) SCOP., *Convallaria latifolia* MILLER non JACQ., *Convolvulus arvensis* L., *Corylus avellana* L., *Crepis biennis* L., *Dactylis glomerata* L., *Datura stramonium* L. (přechodný výskyt – jen 1 rostlina v r. 2003), *Daucus carota* L. subsp. *carota*, *Descurainia sophia* (L.) WEBB. ex PRANTL, *Deutzia scabra* THUNB., *Echinochloa crus-galli* (L.) BEAUV., *Echium vulgare* L., *Elytrigia repens* (L.) DESV., *Epilobium montanum* L., *Equisetum arvense* L., *Erodium cicutarium* (L.) L HÉR., *Erophila verna* (L.) DC., *Fagus sylvatica* L., *Festuca ovina* L., *F. rubra* L. agg., *Ficaria bulbifera* (MARSDEN-JONES) HOLUB, *Forsythia suspensa* (THUNB.) VAHL., *Fraxinus excelsior* L., *Fumaria officinalis* L., *Galanthus nivalis* L., *Galium album* MILLER, *Geranium pratense* L., *G. pyrenaicum* BURM., *Geum urbanum* L., *Heracleum mantegazzianum* SOMMIER et LEVIER, *H. sphondylium* L., *Hypericum perforatum* L., *Hypochoeris radicata* L., *Juniperus sabina* L., *Lactuca serriola* L., *Lamium album* L., *L. purpureum* L., *Larix decidua* MILLER, *Leonurus cardiaca* L. s. 1., *Ligustrum vulgare* L., *Linaria vulgaris* MILLER, *Lolium perenne* L., *Lonicera tatarica* L., *Lycium barbarum* L., *Malus domestica* BORKHAUSEN, *Melilotus alba* MED., *Muscari armeniacum* LEICHTL. ex BAK., *Ochlopoa annua* (HAENKE) H. SCHOLZ (*Poa annua*), *Ononis repens* L., *Ornithogalum umbellatum* L., *Padus avium* MILLER (*P. racemosa*), *Papaver rhoeas* L., *Parthenocissus vitacea* (KNERR)–A. S. HITCHCOCK (*P. inserta* (KERNER) FRITSCH), *Persicaria amphibia* (L.) S. F. GRAY, *Phalacrolooma septentrionale* (FERN. et WEIG.) TZVELEV, *Philadelphus coronarius* L., *Phleum pratense* L., *Physocarpus opulifolius* (L.) MAXIM., *Picea abies* (L.) KARSTEN, *P. glauca* (MOENCH) VOSS, *P. omorica* (PANČIČ) PURKYŇ, *P. pungens* ENGELM., *Pilosella officinarum* F. W. et C. H. SCHULTZ, *Pinus nigra* ARNOLD, *P. sylvestris* L., *Plantago lanceolata* L., *P. major* L., *P. media* L., *Poa angustifolia* L., *P. compressa* L., *P. palustris* L., *P. pratensis* L., *Potentilla anserina* L., *P. argentea* L., *P. recta* L., *P. reptans* L., *P. tabernaemontani*

ASCHERS., *Prunus spinosa* L., *Pyrethrum macrophyllum* (W. et K.) WILLD. (1 rostlina – pův. vrch Borek u Horního Staňkova u Velhartic), *Quercus robur* L., *Ranunculus acris* L., *Rhus hirta* (L.) SUDW. (*R. typhina*), *Rosa canina* L., *R. rugosa* THUNB., *Rubus caesius* L., *R. idaeus* L., *Rumex crispus* L., *Sambucus nigra* L., *Saponaria officinalis* L., *Scorzoneroideis autumnalis* (L.) MOENCH, *Securigera varia* (L.) LASSEN, *Senecio vulgaris* L., *Schedonorus pratensis* (HUDS.) P. BEAUV. (= *Festuca pratensis* HUDS.), *Silene latifolia* POIRET, *Solidago gigantea* AIT., *Sonchus oleraceus* L., *Sorbus aucuparia* L., *Spiraea x vanhouttei* (BRIOT) ZABEL, *Symphytum officinale* L., *Tanacetum vulgare* L., *Taraxacum parnassicum* DAHLST. (*T. silesiacum*), *Thuja occidentalis* L., *Tilia cordata* MILLER, *T. platyphyllos* SCOP., *T. tomentosa* MOENCH, *Torilis japonica* (HOULT.) DC., *Trifolium arvense* L., *T. hybridum* L., *T. pratense* L., *T. repens* L., *Tulipa x gesneriana* L., *Urtica dioica* L., *Verbascum nigrum* L., *Veronica chamaedrys* L., *Vicia angustifolia* L., *V. cracca* L., *V. hirsuta* (L.) S. F. GRAY, *V. sativa* L., *Vulpia myuros* (L.) C. C. GMELIN (PL), *Xanthocyparis nootkatensis* (D. DON) FARJON et HARDER.

ad 3. *Acorus calamus* L. (pův. rybník na již. okraji Vrhavče), *Bolboschoenus maritimus* (L.) PALLA, *Butomus umbellatus* L. (pův. z Úhlavy u Lužan), *Carex pseudocyperus* L. (pův. u Kokšína u Švihova), *C. rostrata* STOKES (pův. bažinatá louka jižně od Újezda u Plánice), *Ceratophyllum submersum* L. – pův. z Libice nad Cidlinou (u Nymburka), *Comarum palustre* L., *Eleocharis uniglumis* (na původ. lokalitě – na loukách „Na bubnování“ u Klatov vymizela), *Epilobium hirsutum* L., *Hippuris vulgaris* L. (vysazen asi nějakým akvaristou), *Hottonia palustris* L., *Iris pseudacorus* L. (mokrě louky záp. od Lukavice u Strážova – na původní lokalitě zničeno), *Juncus articulatus* L., *J. tenuis* WILD., *Lycopus europaeus* L., *Menyanthes trifoliata* L., *Naumburgia thyrsoiflora* (L.) REICHENB. (pův. Velký Tisý), *Nymphaea candida* J. PRESL, *Nymphaea* sp. – růžový kultivar, *Persicaria amphibia* (L.) S. F. GRAY, *Phalaroides arundinacea* (L.) RAUSCHERT, *Populus x canadensis* MOENCH, *P. simonii* CARRIÈRE (oba druhy vysazeny r. 2006), *Potamogeton crispus* L., *Ranunculus lingua* L. (druh, který uvádí ONDRÁK 1891 z okolí Klatov ze 3 lokalit, dnes zaniklý, byl introdukován z Podtchořovického rybníka u Blatné), *Salix alba* L., *S. aurita* L., *S. caprea* L., *S. fragilis* L., *Typha latifolia* L. (pův. bažinatá louka jižně od Újezda u Plánice; na pův. lokalitě zničen melioracemi), *Vigna disticha* (HUDS.) PETERM.

Literatura

ČÍŽEK K. et KRÁL M. (1999): Příspěvek k rozšíření jarních efemerů a efemeroidů v okrese Klatovy. – *Erica*, Plzeň, 8: 75–83.

VĚTVIČKA V. et MATOUŠOVÁ V. (2001): Stromy a keře. – 288 p., Aventinum, Praha.

Údaje o původu a době vysazovaných nebo vysévaných druhů rostlin jsou bohužel publikovány málokdy. Výjimkou je výše uvedený článek.

Problematickou se jeví tvrdošijně předkládaná, mnohdy až neopodstatněná nomenklatura některých taxonů, a to nejen z pohledu redakce, ale především čtenářů a uživatelů.

Téma článku je natolik závažné, že redakce požádala o názor dva botaniky, působící mimo západočeský region.

Redakce

Komentář ke článku Co roste v Klatovech v bývalých lomech u hřbitova?

Z článku jsem pochopil, že na uvedené lokalitě byly úmyslně vysazovány druhy velmi různého původu: některé z okolí města, některé z jiných lokalit v Čechách a další pak ze zahraničí. Celá tato dlouhodobá snaha „obohatit“ květenu určitého území

má několik aspektů, stejně jako článek kolegů Čížka a Krále. Nejdříve tedy uvedu své kritické poznámky k celé vysazovací aktivitě.

1. Tato aktivita je riziková, protože může snadno dojít k úniku druhů do přírody. V případě cizích druhů může být takový únik začátkem nové invaze. Začátkem může být i samotné vysazení, které je v takové lokalitě s různými ekologickými podmínkami přece jen jiné, než třeba pěstování v zahradě. Může zde proběhnout klidová (lag) fáze invaze a dojít k vyselektování vhodných genotypů. Příkladem mohou být úniky ze staré botanické zahrady v Praze, která byla v záplavové zóně.

2. Pokud uniknou domácí druhy, ale cizího původu, dojde kvůli nim k narušení planých populací v okolí.

3. Pokud unikne náš druh, může při nedokonalé dokumentaci dojít i k matení samotných botaniků. V některých případech není ani vyloučeno, že se z takové lokality rozšíří i dosud nerozlišovaný druh a pak je často rozhodnutí, zda se v okolí vyskytoval přirozeně či ne, velice obtížné a často zbytečně zaměšnává botaniky zdůvodňováním či vyvracením původnosti na lokalitě (příkladem je veliké množství výsadby z minulosti, jako třeba *Gentiana pannonica* v Krkonoších, která nebyla sázena u chat, ale tam, kde by ji bylo možné očekávat...).

Z toho, co jsem teď napsal, jasně vyplývá, že by měla být ke všem vysazovacím pokusům vedena dobrá dokumentace. Tato dokumentace by měla být i publikována, proto článek pánů Čížka a Krále vítám. V publikovaném materiálu by neměla být pouze jména, ale i místo původu rostlin (je to vhodné i třeba při koupi v zahradnictví, některé ceníky se dají dohledat ještě po dlouhé době) a alespoň přibližně rok výsadby. Pokud je později vysazen i další materiál stejného druhu, měla by být zmíněna i tato opakovaná výsadba. To pak u druhů, které mají tendenci se rozběhnout, zahájit invazi, může sloužit k odhadu počtu generací od vysazení, zda došlo ke křížení materiálu různého původu a tím ke snadnějšímu vzniku „invazních genotypů“. Rada molekulárních metod užívaných v současnosti pak může věrohodnost některých tvrzení otestovat. Význam má i uvedení krátkodobých přechodných výskytů, zejména v těch případech, kdy dozrála semena, která mohou několik let být uchována v semenné bance v půdě.

Článek je na jedné straně odrazem znalostí autorů, ale na druhé straně je určen čtenářům. Proto by neměl užívat například neznámou nomenklaturu, to spíše čtenářům komplikuje život. A pokud jsou stejně jako v práci kol. Čížka a Krále uváděny druhy, které nejsou v našich určovacích pomůckách, neměla by to končit jen uvedením jména. Jde jen o jiné jméno pro naši rostlinu, nebo jde o jiný druh, dosud od nás neudávaný? Nebo jen o odrůdu, uváděnou pod jiným jménem? V době, kdy je k dispozici Klíč, kde jsou všechny významné druhy uvedeny na jednom místě, je zbytečné uvádět jiná jména podle různých dílů Květeny apod. Rodová systematika prodělává v současné době řadu změn a není nutno zvyšovat uměle diversitu jmen jen základě toho, že si myslíme, že toto je jiný rod či druh... (v uvedeném článku je několik takových příkladů). Jména jsou především k dorozumění a ne k exhibici autorů, což bylo donedávna v české literatuře více než obvyklé. Pokud je uváděn do české literatury nový, dosud neudávaný druh, mělo by být povinností to uvést, jak se liší od ostatních, odkud je... Další případem je zavlečení nového synonyma jako platného jména: kritická ruská literatura z poslední doby např. uvádí *Convallaria latifolia* jako synonymum *C. majalis*. Při známém pojetí extrémně úzkých druhů v ruské literatuře je více než pravděpodobné, že nejde o samostatný druh.

Uvedený článek vítám. Důvody jsou uvedeny výše: když už se vysazuje, tak by o tom měla být informována i veřejnost.

František Krahulec

Diskuse ke článku Co roste v Klatovech v bývalých lomech u Hřbitova?

K tématu výsadby cizích druhů, ale i druhů domácích ze vzdálenějších lokalit do volné přírody bylo již napsáno mnohé. Téma je natolik aktuální a závažné, že neuškodí zopakovat i poněkud banální poznatky.

Hlavní myšlenka, kterou by se měl každý, zejména pak zkušený botanik znát širší problematiky, při výsadbách rostlin různého původu do volné přírody řídit, je princip předběžné opatrnosti.

Rizika výsadby nevhodných ekotypů a genetické eroze domácích druhů dřevin si jako první již před několika desetiletími uvědomili lesníci. Zdroj použitého genetického materiálu je proto upraven legislativně (zákon 289/1995 Sb. o lesích (lesní zákon), vyhláška 82/1996 Sb. Ministerstva zemědělství o genetické klasifikaci, obnově lesa, zalesňování a o evidenci při nakládání se semeny a sazenicemi lesních dřevin).

V posledních letech se klade stále vyšší důraz i na původ materiálu při výsadbách dřevin mimo les, ale také při výsevech lučních porostů. Týká se to zejména výsadby a výsevů do volné krajiny, kde finance poskytují orgány státní ochrany přírody (pokud finance pocházejí z jiných zdrojů, je obtížné původ materiálu ovlivnit, protože dosud neexistuje žádná zákonná norma konkrétněji upravující tuto problematiku).

Další obsáhlý okruh problémů přináší úmyslné výsadby a následné zplaňování druhů nepůvodních. I přes dlouhou řadu exaktních studií pokoušejících se predikovat invazní potenciál jednotlivých druhů rostlin podle jejich vlastností, není možné dopředu dost dobře odhadnout, jak se vysazené rostliny budou ve volné přírodě chovat.

Některé druhy jsou docela krotké, jako zplaňující kakost hnědočervený *Geranium phaeum*, který byl pěstován sudetskými Němci nebo neagresivní, zejména na místech zaniklých vesnic často zplaňující denivka plavá *Hemerocallis fulva*. Mezi bylinné druhy původně vysazované jako okrasné rostliny, které se již v některých oblastech intenzivně šíří, ale zatím nedokážeme zhodnotit jejich závažnost, patří např. třapatka dřipatá *Rudbeckia laciniata* a kolotočník zdobný *Telekia speciosa*. Také nejnámější a nejagresivnější invazní druhy, křídlatka sachalinská *Reynoutria sachalinensis* a k. japonská *R. japonica*, netýkavka žláznatá *Impatiens glandulifera* a netýkavka malokvětá *I. parviflora* a samozřejmě také proslulý bolševník velkolepý *Heracleum mantegazzianum* byly během 19. století v Čechách vysazeny záměrně a teprve posléze zplaněly ze zahrad, parků nebo případně i z kultur ve volné krajině (jako užitkové byly v minulosti z uvedených druhů pěstovány nektarodárná *Impatiens glandulifera* a krmná *Reynoutria sachalinensis*. Bolševník velkolepý byl vyséván jako kryt pro bažanty).

Invazní nejsou pouze byliny. Mezi vysazované okrasné dřeviny, které se zejména v lomech dokáží lokálně rozrůst a vytlačit jinou, ochrannářsky hodnotnější vegetaci, patří např. skalník plstnatý *Cotoneaster tomentosus*. Ten má světlé invazní zítřky zatím teprve před sebou. Jinou, také původně okrasnou, avšak již dobře zabydlenou křovinou, rovněž rostoucí s oblibou v lomech a na odvalech, která pohltí vše okolo, je kustovnice cizí *Lycium barbarum*.

Výše zmíněné druhy (s výjimkou bolševníku) se v klatovském lomu nevyskytují. Mají vesměs natolik špatnou pověst, že by jejich vysazení snad nikoho už ani nenapadlo. Jak se však budou za padesát let chovat dnes zdánlivě neškodné druhy, které sem vysazovány jsou?

Jistě by byl velkolepý estetický zážitek za dvacet let se prodírat drsnými trojpučkovými (*Deutzia scabra*) houštinami v plném

květu a vysílen pak spočinout na světlince hustě porostlé červenofialovým kohoutkem věnčítým *Lychnis coronaria*. Poté by vysílený botanik na chvilku usnul a nechal si zdát, jaké to bylo pěkné tenkrát, když ještě v okolí Klatov na mezích rostly hlohy a hvozdíky.

Petr Karlík

BOTANICKÉ ZAHRADY

Pozoruhodný soubor zahrad v Irsku

Jaromír Sofron

Jen několik málo kilometrů jihozápadně od hlavního města Dublinu se rozkládá rozsáhlý areál zahrad zvaný Powerscourt Gardens, budovaný několik století. A dodejme rovnou, že s mimořádně bohatým sortimentem rostlinných druhů.

Centrální část areálu tvoří na pěti terasách stupňovitá Italská zahrada, projektovaná Danielem Robertsonem již roku 1840, s rosarií, petuniemi v keramických květináčích, stříhaným tisem a sečenými trávníky. V nejnižším stupni navazuje Italská zahrada na tzv. Tritonovo jezírko (Triton Lake) s vodotryskem a s *Glyceria maxima* nebo *Nuphar lutea*, *Nymphaea* sp. na hladině.

V blízkosti Tritonova jezírka je na terénních kaskádách koncipovaná romantizující Japonská zahrada z r. 1908 s *Telekia*, *Bambusa* sp., *Osmunda regalis*, *Euryphia glutinosa*, *Sasa curilensis*, palmou *Trachycarpus fortunei* a doplněná umělou, již v 18. století zbudovanou jeskyňkou a malými vodopády.

Pro pokračování prohlídky je nutno se vrátit Tritonovu jezírku a pokračovat do jižních částí areálu. Stezka k Hřbitovu miláčků vede lesní částí s *Prunus subhirtella* ‚Autumnalis‘, *Prunus avium* ‚Plana‘, *Prunus cerasifera* ‚Hessei‘, *Fagus sylvatica* ‚Atropurpurea‘, *Nothofagus betuloides*, *Cedrus deodara*, *Cedrus atlantica* ‚Glaucá‘, *Pinus radiata*, *Sequoia sempervirens*, *Liriodendron tulipifera*, *Calocedrus decurrens*, *Eucalyptus globulus*, *Eucalyptus gunnii*, *Chamaecyparis obtusa*, *Chamaecyparis nootkatensis*, *Chamaecyparis lawsoniana*, z bylin např. *Indocalamus teselatus* nebo *Phyllostachys vivax*.

Pod Hřbitůvkem miláčků se rozkládá oddíl rododendronů.

Cestou dále mineme Delfínův rybník a dostáváme se do Obezdných zahrad (Walled Gardens). V první defiluje bohatý soubor okrasných květin s mnoha kvetoucími druhy rodů, např. *Canna*, *Physalis*, *Acorus*, *Geranium*, *Origanum*, *Dianthus*, *Astilbe*, *Cynoglossum*, *Euphorbia*, *Delphinium*, *Sedum*, *Valeriana*, *Eryngium*, *Hydrangea*, *Dahlia*, *Alchemilla* a další, druhá část je spíše francouzským parkem s rosarií, stříhaným zimoztrázem a sečenými trávníky.

Tyto zahrady s bustami italských mistrů (Michelangelo, da Vinciho, Raphaela, Benvenuto Celliniho) jsou zakončeny bránou z katedrály z Bambergu z r. 1770.

Severní část s rozhlednou Tower Valley z roku 1911, kterou již dokonale přerostly okolní dřeviny převážně obrostlé břečťanem, je výhradně dendrologická (i s druhy z Nového Světa). Z tohoto souboru si připomeňme např. *Cedrus atlantica*, *Cedrus libani*, *Aesculus hippocastanum*, *Thuja plicata*, *Buxus sempervirens*, *Liriodendron tulipifera*, *Rhododendron* sp. div., *Larix occidentalis*, *Larix montana*, *Chamaecyparis pisifera*, *Corylopsis veitchiana*, *Abies alba*, *Tsuga dumosa*, *Pinus radiata*, *Pinus tubuliformis*, *Pinus strobus*, *Castanea sativa*, *Quercus robur*, *Sequoiadendron giganteum*, *Cupressus macrocarpa* aj.

Kromě již jmenovaných skulptur je celý areál doplněn bohatou sochařskou výzdobou, byť jde většinou o repliky antických děl (např. Laokoón), jež by si vyžádala samostatné pojednání.

Botanická zahrada v Lisabonu

Jaromír Sofron

Lisabonskou Jardim botanico, nacházející se uprostřed města na Rua da Escola Politécnica 58, založil Conde de Ficalho (1837–1903). Má dvě, koncepčně i tematicky odlišné části; první, jež se (ač v menším měřítku) trochu podobá madridské botanické zahradě, je založena jako francouzský park, soustředně rozčleněný okolo bazénku Lago de Cima, druhá (pod nefungující hvězdárnou a zchátralým Belvederem) je rozsáhlým svahovým dendrologickým anglickým parkem s menším počtem bylinných druhů.

Na záhonech v první části jsou pěstovány např. *Tetrapanax papyriferus*, *Quillaja brasiliensis*, *Tipuana tipu*, *Ginkgo biloba*, *Magnolia grandiflora*, *Acacia karoo*, *Tristana conferta*, v bazénku: *Euphorbia palustris*, *Hippuris vulgaris*, *Menyanthes trifoliata*, *Nymphaea* sp.

Okraje této části zdobí obří, záměrně srostlé exempláře *Ficus macrophylla* s mohutnými deskovými kořeny.

Plošně mnohem větší svahový dendrologický park hostí obrovské množství převážně mohutných dřevin z celého světa. Tak např. z palem, z nichž některé jsou tu zastoupeny více exempláři nebo jsou z nich vysázeny celé aleje, se zde setkáme s následujícími: *Howea forsteriana*, *Washingtonia robusta*, *Washingtonia filifera*, *Phoenix canariensis*, *Phoenix reclinata*, *Arecastrum romanzoffianum*, *Brahea armata*, *Trachycarpus fortunei*, *Livistona chinensis*, *Livistona australis*, *Sabal minor*, *Sabal palmeto*, *Chamaerops humilis*, *Erythea palmata*.

Z ostatních dřevin si zasluhují pozornost např. *Araucaria bidwillii*, *Araucaria cunninghamii*, *Araucaria heterophylla*, *Cephalotaxus harringtonia*, *Chorisia crispiflora*, *Chorisia insignis*, *Eucalyptus* (více druhů), *Ficus religiosa*, *Metasequoia glyptostroboides* (odumřelá), *Pinus halepensis*, *Porcinus trifoliata*, *Sequoia sempervirens*, *Sophora japonica*, *Taxus baccata*, *Tipuana tipu* a další.

Zajímavá je i samostatná sbírka cykasů, novozélandský endemit *Metrosideros excelsa*, značnou pozornost budí dále např. *Yucca elephantipes*, *Encephalartos horridus*, *Phyllostachys bambusoides*, *Phytolacca dioica*, *Cynamomum camphora*.

Několik poznámek o Královské botanické zahradě v Madridu

Jaromír Sofron

Botanická zahrada hlavního španělského města (Real Jardín Botánico) se nachází v jeho centru, v sousedství známé obrazárny Prado. Hlavní vstup do areálu vede z malého náměstí Plaza de Murillo. Jde o velice starou kulturní instituci, založenou na ploše 9 ha Carlosem III. v roce 1781 na čtyřech terénních, výškově jen nepatrně odstupňovaných terasách, lišících se však tematickou náplní. Systému rostlin, majícímu eminentní význam pro výuku, je věnována druhá terasa (Terraza de las Escuelas Botánicas). V zahradě se dnes nachází kolem 5.000 druhů pěstovaných cévnatých rostlin.

Koncepcí se zahrada podobá francouzskému parku, její plocha je rozčleněna do pravidelných, převážně (byť ne výhradně) čtvercových nebo obdélníkových segmentů, ohraničených stříhaným zimostrázem. Mezi nimi vedou pečlivě udržované pěšinky s lavičkami, bohatě vyzdobené sochami, a to nejen zakladatele Carlose III., ale i významných botaniků. Jednotlivé pěstované druhy jsou označeny jmenovkami.

Ve vstupní části rostou druhy vedle sebe celkem bez jakékoliv větší příbuznosti, tak např. pod *Acer californicum* roste *Hypericum calycinum*, v dalším segmentu jsou u sebe *Leberstroemia indica*, *Paeonia lactiflora*, *Potentilla fruticosa*, *Corylopsis spicata*,

v dalším nacházíme např. *Corylus maxima* ‚Purpurea‘, *Taxus baccata*, *Cytisus praecox*, *Arundo donax* ‚Variegata‘, *Carex divulsa*, *Acer negundo*, *Eleagnus pungens*, *Viburnum odoratissimum*, *Gymnocladus dioicus*, *Euonymus japonicus*, *Sophora japonica*.

Jeden ze záhonů je věnován druhům rodu *Cornus* (*C. mas*, *C. sanguinea*, *C. bretschneideri*, *C. pumila*), dále je zde však i *Ilex aquifolium* (ve více kultivarech), *Eleagnus umbellata*, *Pistacia lentiscus*, *Euphorbia amygdaloides* aj.

Mediterránní *Euphorbia characias*, australské *Callistemon salignus* a *Callistemon pallidus*, evropský *Euphorbia palustris* a brazilský *Manihot palmata* tvoří „společenstvo“ dalšího celku.

Jeden záhon je vyhrazen z větší části rodu *Geranium*, z jeho druhů tu nacházíme např. *Geranium pratense* (označený jako mediteránní! druh), *Geranium wlassovianum*, *Geranium guatemalense*, které doprovází *Citrus reticulata*, *Poncirus trifoliata* aj.

Ze zajímavějších druhů v systematické části si jmenujme např. aspoň *Euonymus japonicus*, *Euonymus yedonensis*, *Euonymus fortunei*, *Fuchsia magellanica*, *Punica granatum*, *Cornus capitata*.

Působivý vzhled dodávají zahradě mohutné nebo jinak zajímavé exempláře následujících dřevin: australský *Callistemon linearifolius*, himálajský *Diospyros lotus*, *Zelkova carpinifolia*, *Celtis australis* (jeden exemplář již v troskách), *Platanus hispanica*, *Cedrus atlantica*, *Ulmus minor*, *Cupressus arizonica*, *Calocedrus decurrens*, čínský *Cephalotaxus fortunei*, *Metasequoia glyptostroboides*, *Ginkgo biloba*, *Celtis australis*, *Celtis occidentalis*, *Sophora japonica*, *Castanea sativa*, *Laurus azorica* aj.

RŮZNÉ

Pohlédnutí za výstavou obrazů hub Františka Tytla (Západočeské muzeum v Plzni 27. 4. 2006 – 24. 9. 2006)

Jaroslava Nesvadbová a Sylvie Pecháčková

Od jara až do prvních podzimních dnů roku 2006 měli Plzeňané i návštěvníci Plzně možnost v Západočeském muzeu v Plzni navštívit zajímavou výstavu obrazů hub plzeňského učitele a mykologa Františka Tytla (1857–1943). Počtem vystavených obrázků hub to byla druhá největší výstava tohoto autora od r. 1914, kdy jich bylo vystaveno celkem 1000. Obrovským přínosem výstavy byl fakt, že určení většiny namalovaných hub prošlo opakovanou revizí současnými specialisty-mykology. Celkovým pojetím výstavy, množstvím dobových fotografií, začleněním do atmosféry Plzně na přelomu 19. a 20. století včetně ukázky kompletní tehdejší školní třídy, i rozsahem doprovodných akcí se jednalo o jednu z nejrozsáhlejších výstav ze sbírek muzea v jeho novodobé historii.

Na výstavě spolupracovalo více institucí i jednotlivců, všem patří dík.

Co předcházelo výstavě:

Tyttlova determinace namalovaných hub byla zrevidována v letech 2001 až 2006 plzeňským mykologem Svatoplukem Holcem.

Část zpracovaného rukopisu byla recenzována kolektivem mykologů – z nichž hlavním garantem byl dr. František Kotlaba.

Pracovníci muzea připravili tiskové zprávy k výstavě i průběžně k přednáškovému cyklu.

Ve spolupráci s Krajským úřadem Plzeňského kraje a Audio video studiem Západočeské univerzity v Plzni byl v létě a na podzim roku 2005 natočen film Barevný svět hub, promítaný během výstavy.

Na jaře 2006 byla pro děti základních škol vyhlášena společně s Krajským centrem vzdělávání a Jazykovou školou s právem

státní zkoušky Plzeň, výtvarná soutěž Houby kolem nás aneb Hledáme nového Tytla. Soutěž byla pedagogy i žáky přijata s velkým zájmem; sešlo se více než 200 prací dětí z 19 škol plzeňského kraje. Vybraná díla byla vystavena v úvodní části výstavy Barevný svět hub a jejich autoři byli oceněni při vernisáži výstavy. Oceněná díla byla po skončení výstavy předána vyhlášovatelé soutěže.

Oddělení výstavnictví Západočeského muzea v Plzni připravilo velice zdařilý plakát; základní motto z plakátu se pak objevovalo na pravidelných měsíčních pozvánkách k přednáškám doprovodného programu.

Pohled kunsthistorika – ředitelky Západočeské galerie Dr. Jany Potužákové – na Tyttlovu kresbu a malbu, byl návštěvníkovi výstavy nabídnut ve skládance, vydané za finanční podpory Nadace 700 let města Plzně.

Pro dokreslení atmosféry lesa instalovaného muzejními výtvarníky za podpory Správy veřejného statku města Plzeň, byla ing. Pavlem Pelzem zhotovena speciální nahrávka hlasů jarního plzeňského lesa.

Pro výstavu bylo tedy připraveno:

Barevný svět hub (2005): – DVD. [Pro Krajský úřad Plzeňského kraje vyrobilo Audio video studio Západočeské univerzity v Plzni, 28 minut, scénář J. Nesvadbová J., režie V. Nový.]

PELZ P. (2006): Hlasy jarního lesa Plzeňska. – [Zvukový záznam na CD pro ozvučení výstavy Barevný svět hub o délce 17 minut 40 sec., depon. oddělení zoologie ZČM v Plzni].

NESVADBOVÁ J. et POTUŽÁKOVÁ J. (2006): Barevný svět. – Skládanka, text, 11 obr., ed. Západočeské muzeum v Plzni.

ANONYMUS (ZČM v Plzni) (2006): Tisková zpráva. Barevný svět hub – unikátní obrazy ze sbírek Západočeského muzea. – ms., 2 p. (depon. Archiv ZČM Plzeň).

Vernisáž byla obohacena vystoupením dětí z 91. mateřské školy v Plzni, které zazpívaly několik písniček o houbách. Autoři výstavy si velice cenili i skutečnosti, že na vernisáž přijely poměrně z daleka děti, které se zúčastnily výtvarné soutěže Hledáme nového Tytla. S dětmi přišli i jejich učitelé a bohatý doprovod rodičů i prarodičů.

Bylo vystaveno celkem 548 obrázků (144 zasklených v původních rámečcích s Tyttlovými popiskami a jeho determinací a 404 obrázků systematicky uspořádaných na 37 panelech, revidovaných Svatoplukem Holcem, Františkem Kotlabou a dalšími předními mykology – specialisty na jednotlivé rody.

Ve spolupráci autorů výstavy s S. Holcem, F. Kotlabou a A. Vitem byla sestavena a na výstavě zveřejněna úplná bibliografie Tyttlových prací a přehled článků, ve kterých je sbírka obrazů nebo její autor zmíněni.

Z muzejních fondů i zápůjčkou od soukromníků byla vystavena základní mykologická určovací literatura jak z doby vzniku sbírky (1901–1941), tak i literatura současná.

Archivní materiály poskytl:

Odborná oddělení Západočeského muzea v Plzni (botanika, národopis, novověk, starší dějiny)

Byl zpracován Tyttlův archiv a archiv Přírodovědeckého klubu v Plzni uložený v oddělení botaniky ZČM.

Z archivu oddělení národopisu a novověku byly zapůjčeny dobové fotografie Plzně z dob, kdy Tyttl působil, a velice cenné fotografie F. Tytla a jeho žáků v obecné škole ve východním obvodu Nad Hamburkem.

Ve Státním okresním archivu v Blovicích jsme získali informace k působení Tytla coby pomocného podučitele v Merklíně, ve Státním okresním archivu v Příbrami vysvědčení a zápisy v třídních knihách z doby Tyttlových studií na učitelském ústavě v Příbrami. V Archivu města Plzně jsme získali fotografii plzeňských houbových trhů.

Sbirkové předměty poskytl:

Západočeské muzeum (obrazy hub, staré plány města Plzně, dermoplastické preparáty)

Muzeum Jižního Plzeňska v Blovicích (část stálé expozice Z historie školství)

Doprovodné programy:

Bylo předneseno 12 mykologických přednášek:

Co jsou houby a jak na ně (S. Holec – 2. 5.), Naše bedly (L. Zelený – 9. 5.), Naše lysohlávky a halucinogenní houby vůbec (J. Borovička – 16. 5.), Naše šupinovky (J. Holec – 23. 5.), Dřevokazné houby bytů a staveb (S. Holec – 6. 6.), Naše helmovky (V. Krs – 13. 6.), Naše chorošovitě (F. Kotlaba – 20. 6.), Pěstování hub ve velkém i v malém (Z. Skála – 27. 6.), Houby v kuchyni (O. Jindřich – 29. 8.), Naše ryzce (P. Dombaj – 5. 9.), Naše muchomůrky (T. Starove – 12. 9.), Naše jedovaté houby a otravy (T. Kučera – 19. 9.).

Pedagogové a studenti katedry výtvarné kultury Západočeské univerzity v Plzni připravili animace pro školní děti převážně ze škol, ve kterých se děti zúčastnily předjarní výtvarné soutěže Hledáme nového Tytla.

Pro mladší i starší děti byly oddělením botaniky muzea připraveny omalovánky a pracovní listy, pracující hlouběji s obsahem Tyttlových obrazů formou hry. Muzeum Dr. Bohuslava Horáka Rokycany zapůjčilo hry a skládky pro dětský koutek.

Na vyžádání byl školním výpravám podán odborný výklad.

Během muzejní noci 26. května pohovořil k návštěvníkům sám „František Tyttl“ (mykolog Luboš Zelený) a na četné dotazy návštěvníků odpovídaly muzejní botaničky.

Návštěvnost výstavy a její ohlas:

Výstavu shlédlo 1897 návštěvníků.

O výstavě vícekrát informoval Český rozhlas Plzeň (ca 4 minutovou odvysílanou reportáž archivuje oddělení botaniky ZČM).

Denní, resp. odborný tisk referoval o výstavě následujícími zprávami a články:

ANONYMUS (ČTK) (2006): Muzeum vystavuje obrazy hub. – Právo, 27. 4. 2006.

ANONYMUS (kov, čtk) (2006): Houby v obrazech. – Plzeňský deník, Plzeň, 27. 4. 2006: 7.

ANONYMUS (eko): Houby najdete v Plzni v muzeu. – Plzeňský deník, Plzeň, 28. 4. 2006: 11. [1 foto].

ANONYMUS (2006): Muzeum představí unikátní obrazy hub. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 28. 4. 2006.

HERNANDEZOVÁ S. (2006): Plzeňská výstava potěší každé houbařovo oko. – Právo, Praha (Zpravodajství z Čech), 29. 4. 2006: 21. [1 foto].

ANONYMUS (2006): Západočeské muzeum připravilo... – Plzeňské noviny, Plzeň, 2. 5. 2006.

ANONYMUS (2006): Kam na výstavu. – Kulturní premiéry – programy: Barevný svět hub. – Lidové noviny, Praha, 11. 5. 2006: VI.

ANONYMUS (2006): Lidé poznají, že i svět hub se mění. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 15. 5. 2006: D6.

ANONYMUS (am) (2006): Halucinogenní houby roztrídí v muzeu. – Plzeňský Deník, Plzeň, 15. 5. 2006. [Doprovodný cyklus přednášek.]

ANONYMUS (2006): Zájemci se dozví o šupinovkách. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 23. 5. 2006: C7. [Doprovodný cyklus přednášek.]

ANONYMUS (2006): Tip na “houbařský” výlet. – Travel Trade Gazette pro ČR, 9/2006, 30. 5. 2006. [1 foto].

ANONYMUS (prk) (2006): Na houby můžete letos jít i do Západočeského muzea. – Radniční Listy, Plzeň, 3/2006 červen: 6.

ANONYMUS (2006): Posluchači poznají houby helmovky. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 16. 6. 2006. [Doprovodný cyklus přednášek.]

- ANONYMUS (rom) (2006): Povídaní o houbách v sále muzea. – Plzeňský Deník, Plzeň, 15. 6. 2006.
- ANONYMUS (2006): Muzeum představuje svět hub [Ve sloupku “Za houbami do muzea nebo na mrtvoly”]. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 23. 6. 2006.
- ANONYMUS (2006): Houby. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 27. 6. 2006: D7. [Upozornění na přednášku v rámci doprovodného přednáškového cyklu k výstavě Barevný svět hub, 1 foto.]
- ANONYMUS (epi) (2006): V muzeu se v úterý dozví vše o ryzcích. – Plzeňský Deník, Plzeň, 4. 9. 2006.
- ANONYMUS (2006): Posluchači se dozví o ryzcích. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 5. 9. 2006.
- ANONYMUS (2006): Řeč bude o muchomůrkách. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský 12. 9. 2006. [Doprovodný cyklus přednášek, 1 foto.]
- ANONYMUS (2006): Návštěvníci zavítají do světa hub. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 18. 9. 2006.
- ANONYMUS (2006): Posluchači se dozví o jedovatých houbách. – Mladá Fronta Dnes, Kraj Plzeňský, 19. 9. 2006: C7. [Doprovodný cyklus přednášek.]
- ANONYMUS (S. Holec) (2006): Barevný svět hub.– Mykol. Sborn., Praha, 83/2: 65.
- NESVADBOVÁ J. (2006): Za houbami do plzeňského muzea. – Věstník asociace muzeí a galerií České republiky, Praha, 3/2006: 17.

JUBILEA

RNDr. Miroslava Šandová (20. 4. 1947)

K nevíře. Při takové aktivitě a vždy v plném pracovním nasazení! Jsem moc rád, že je tomu tak. Už učitel kolegyně M. Šandové doc. A. Pyšek mi o ní před asi třiceti lety řekl: „Slávka, ... to je dřič, který má zákus a ví co chce“. Ano, Slávka je vzor cílevědomé a koncepční práce, jakkoliv náročné a vyčerpávající (myslím si dokonce, že i sebezničující). Vždy dokázala realizovat vzdušné zámky, nikdy nezůstala v polovině cesty, byť osud ji do kolébky tvrdě dal. Je to obětavá, citlivě křehká duše, ke které klíč je dán jen nemnohým (tím více si vážím jejího přátelství). Netřeba více slov. Paní ředitelko, mnoho zdraví do dalších let.

František Němec

P.S.

Ještě trochu historizujících obvyklostí. Tím myslím záznam některých osobních dat dotazníkového charakteru a bibliografii.

Jubilantka se narodila jako učitelské dítě v Hostomicích pod Brdy. Základní i střední školu (SVVŠ, 1965) absolvovala v Hořovicích, kde také krátce působila na poště jako spojová manipulantka. Po absolvování studia přírodopisu a základů zemědělské výroby na Pedagogické fakultě v Plzni (1969) a později i na Přírodovědecké fakultě UK v Praze (1976) pracovala jako botanička v Západočeském muzeu v Plzni. Od 1. 6. 1984 pracovala jako inspektorka pro ochranu přírody, památky a muzea na odboru kultury tehdejšího ONV v Rokycanech. Jako konservátor státní ochrany přírody (dnes Strážce OP) také organizovala terénní školení pro dobrovolné pracovníky ochrany přírody regionu, byla i lektorkou zahrádkářů (1970–1990). Od 1. 5. 1990 řídí Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, kde kromě vlastního ředitelování se nadále věnuje i odborné botanice, práci muzeologické a popularizační. Od roku 1998 je předsedkyní Kolegia muzeí královských měst při AMG, v letech 2000–2004 předsedkyní botanické oborové komise při AMG.

Bibliografie publikovaných prací:

1969

Ekologická studie svazu *Polygonion avicularis* BR.–BL. 1931 v Hořovicích. – 105 p., ms. (dipl. comment., depon. in: knihovna Ped. Fak. Plzeň).

1970

SOFRON J. et ŠANDOVÁ M.: Herbáře západočeského muzea v Plzni. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 5: 195.

1972

Gladiolus imbricatus L. na Rokycansku. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1972/2: 3.

SOFRON J. et ŠANDOVÁ M.: Pflanzengesellschaften des Hochmoores Rokytická slať (Weitfällter Filz) in Šumava Gebirge (Böhmerwald). – Fol. Mus. Rer. Nat. Bohem. Occid., Plzeň, Bot. 1: 1–27, 5 photo.

1975

Exkurze pobočky do Božkova. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1975/2: 1–2.

1976

Lemová společenstva centrální části Šumavy a Předšumaví. – 116 p., ms. (dipl. comment., depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. Univ. Karl., Praha).

Ruderální vegetace obce Holoubkov v okrese Rokycany. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Přír., Plzeň, 19: 41–56.

PYŠEK A. et ŠANDOVÁ M.: Zpráva o činnosti pobočky v roce 1975. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1976/1: 1–2.

1977

Floristické poznámky z Kněžského vrchu u Těškova na Rokycansku. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1977/1: 4–6.

Lemová společenstva Oseckého potoka na Rokycansku. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Přír., Plzeň, 20: 31–44.

Další lokality *Chaerophyllum aromaticum* L. v západních Čechách. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1977/1: 14–16.

Vegetace skal v údolí horní Mže u Svojšína. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1977/2: 16.

Příspěvek k poznání vegetace v údolí horní Mže u Svojšína. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Plzeň, Přír., 21: 13–33.

1978

Indicative properties of vegetation on the pattern of plant communities along Sušice – Modrava road (Šumava Mountains). – Proc. Internat. Sympos. Ground Water Pollution by Oil Hydrocarbons, Praha, p. 383–393.

Exkurze pobočky do okolí Kařizka. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/1: 9.

(red.) Další lokality *Chaerophyllum aromaticum* L. v západních Čechách. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/1: 32–33.

Nový náález *Chenopodium pumilio* R. BR. v Plzni. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/2: 10–11.

PYŠEK A. et ŠANDOVÁ M.: Další lokalita *Chenopodium botrys* L. v západních Čechách. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/2: 11–12.

Dvě nové lokality *Polygonatum verticillatum* (L.) ALL. na Rokycansku. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/2: 14–16.

Některé zajímavější druhy lemů silnice E 12 mezi Plzní a Rokycany v sezoně 1978. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/2: 16–17.

(red.) Další lokality *Chaerophyllum aromaticum* L. v západních Čechách. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1978/2: 27–28.

SOFRON J. et ŠANDOVÁ M.: Nové přírůstky botanických sbírek Západočeského muzea v Plzni. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 13: 128–129.

Ein Beitrag zur charakteristik der anthropogenen nitrophilen Saumgesellschaften im mittleren Böhmerwald und seinen vorgebirge. – Acta Bot. Slovaca Acad. Sci. Slovaca, Bratislava, ser. A, 3, p. 353–362.

1979

Lemová společenstva silnice E12 v úseku Plzeň – Rokycany. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Přír., Plzeň, 22: 53–72.

Informace o lokalitě *Gladiolus imbricatus* L. na Rokycansku. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1979/3: 18–19.

PYŠEK A. et ŠANDOVÁ M.: Die Vegetation der Abraumhalden von Ejpovice. – Fol. Mus. Rer. Nat. Bohem. Occident., Plzeň, Botanica 12, 46 p., append.

Lemová společenstva centrální části Šumavy a Předšumaví. – 178 p., ms. (diss., depon. in: Knih. Kat. Bot. Přír. Fak. Univ. Karl., Praha).

Indikationseigenschaften der Vegetation am Beispiel der Pflanzengesellschaften entlang der Strasse Sušice – Modrava (Böhmerwald). – Fol. Mus. Rer. Natur. Bohem. Occid., Plzeň, Bot. 13, 55 p., append.

Výstava obrazů hub v Západočeském muzeu. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1979/3: 22.

1980

Vegetace ejpovických hald a odvalů. (Téze přednášky pro Západočeskou pobočku ČSBS, 18. 4. 1980). – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1980/2: 3–4.

Flóra a vegetace hradu Rabí na Sušicku. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Přír., Plzeň, 23: 1–8.

Nález *Blechnum spicant* (L.) ROTH. na Rokycansku. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1980/1: 19.

(red.) Další lokality *Chaerophyllum aromaticum* L. v západních Čechách. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1980/1: 19–20.

PYŠEK A. et ŠANDOVÁ M.: Zemřel pan Václav Vacek. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1980/1: 1–2.

Některé zajímavější ruderalní rostliny v sezóně 1979. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1980/1: 7–8.

1981

Příspěvek k poznání plevelů v okrasných výsadbách městských parků v Plzni. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Přír., Plzeň, 24: 25–36.

Übersicht über die Ruderalvegetation der westböhmisches landwirtschaftlichen Betriebe. – Fol. Mus. Rer. Nat. Bohem. Occid., Bot. 16, 33 p.

Lamio-Conietum OBERD. 1957 – nepříliš hojné ruderalní společenstvo v západních Čechách. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1981/2: 10–11.

1982

Lemová společenstva polí v okolí obce Hartmanice u Sušice. – Zpr. Muz. Západočes. Kr., Přír., Plzeň, 25: 39–43.

Evaluation of vegetation in selected agricultural enterprises in west Bohemia region. – Memoires, vol. XVI., Part 1, Proceedings, Prague kongres Czechoslovakia, p. 359–366.

Zpráva o ustavení krajské botanické sekce. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1982/1: 2.

Zpráva o konzultačních dnech botaniků. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1982/1: 3.

„Léčivé rostliny včera a dnes.“ – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1982/1: 3.

1984

Člověk a jeho vliv na vegetaci okresu Plzeň-sever. – Sborn. Mus. Okr. Plzeň-sever, Příroda, 31–34.

1988

Chráněná území v okrese Rokycany. – Sborn. Okres. Muz. Rokycany, no. 1, 52–58.

1994

Záchranný botanický průzkum v části potoka Chejlava (okres Rokycany). – Sborn. Muz. Dr. B. Horáka Rokycany, suppl. Příroda, Rokycany, 1: 1–17, append.

Záchranný botanický průzkum lokality Drahouš a přilehlé části údolí řeky Klabavy (okres Rokycany). – Sborn. Muz. Dr. B.

Horáka Rokycany, suppl. Příroda, Rokycany, 1: 18–36, append.

1995

Vývoj přírodovědných sbírek Muzea dr. Bohuslava Horáka. – Sborn. Muz. Dr. B. Horáka Rokycany, Jubilejní, p. 33–34.

1996

Botanický průzkum vybraných lokalit v jižní části okresu Rokycany. Podklady pro zpracování ÚSES. – ms., 14 p. (Depon. in Okresní úřad Rokycany et Muz. Dr. Bohuslava Horáka Rokycany).

Biologické podklady pro hodnocení záměru vybudování vodní nádrže v k. ú. Trokavec. – ms., 4 p., tab., map., 2 photo. (Depon. in Okresní meliorační správa Rokycany et Muz. Dr. Bohuslava Horáka Rokycany).

1997

Biologické podklady pro hodnocení záměru vybudování vodní nádrže Seč v k. ú. Zvíkovec. – ms., 5 p., 2 map., 10 photo. (Depon. in Muz. Dr. Bohuslava Horáka Rokycany et Pekárna a Cukrárna Hořovice).

1998

Botanický průzkum lokality ppčk. 140 v k. ú. Raková. Podklady pro záměr obnovy vodní nádrže. – ms., 4 p., mapy, tab., foto. (Depon. in Muz. Dr. Bohuslava Horáka Rokycany et Obecní Úřad Raková).

Muzejní přírodovědci se sešli v hornofrankém Kloster Banz. – Rokycanský Deník, Rokycany, 25. 11. 1998.

1999

Významná osobnost a jeho dílo. Přírodovědec prof. Karel Cejp. – Rokycanský deník, 27. 12. 1999.

2000

Spolupráce přírodovědného oddělení Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech s orgány státní správy a samosprávy a přírodovědný výzkum. – Sborn. Muz. Dr. Bohuslava Horáka Rokycany, suppl. Historie 9/2000: 83–86. (Referát přednesený na odborné konferenci „Regionální výzkum a jeho využití v praxi“, konané v MBH v Rokycanech ve dnech 26.–27. 8. 2000).

Botanikové z muzeí Čech, Moravy a Slovenska na zajímavých lokalitách na Příbramsku. – Věstn. Asociace Muz. Gal., Praha, 4/2000: 5.

2002

Botanici z muzeí rokovali na Oravě. – Věstník Asociace Muz. Gal., Praha, 3/2002: 3.

2003

Závěrečná zpráva. Podklady pro hodnocení záměru vybudování vodní nádrže Seč 2 v k. ú. Zvíkovec (okr. Rokycany). – ms., 20 p. (Depon. in Pekárna a Cukrárna Hořovice et Muzeum dr. B. Horáka Rokycany).

SOFRON J. et ŠANDOVÁ M.: Stručná vegetační charakteristika Holoubkovského Podbrdská a Hořovické kotliny. – Calluna, Plzeň, 8/1: 17–19.

ŠANDOVÁ M. /red./: Dílčí materiály z floristického kurzu v Rokycanech 7.–11. 7. 2003. – ms., (Depon. in Krajský úřad Plzeň, odbor životního prostředí).

2004

ŠANDOVÁ M., ŽÁN, M. et al.: Chráněná území okresu Rokycany. – In ZÁHRADNICKÝ J., MACKOVČIN P. et al.: Chráněná území ČR, sv. XI., Plzeňsko – Karlovarsko, AOPK Brno a Ekocentrum Brno, Praha.

2005

Muzejní přírodovědci a jejich činnost v posledních pěti letech. – Sborn. Muz. Dr. Bohuslava Horáka, Rokycany, Jubilejní 2000–2005, p. 8–10.

Lenka Plesková 60

Lenka Plesková je dlouholetou profesorkou rakovnického gymnázia. Přestože její aprobační je český jazyk a dějepis (a žádné přírodní vědy nikdy neučila), přivedla k biologii a „poučené“ ochraně přírody víc studentů než mnohý kantor biologie. Snad nás přitahoval její takt, ohleduplnost a zároveň přímocnost, se kterou k nám „pubertákům“ vždy přistupovala. Na floristické kurzy a botanické exkurze začala jezdit nejprve sama a následně pak s mnoha svými stávajícími či bývalými studenty a jejich přáteli. Paní profesorka, jak jí většina z nás tykající či vykajíce trochu z legrace a trochu z úcty říká, má neuvěřitelnou schopnost nacházet v krajině vzácné a zajímavé druhy. Většinou k nálezu dochází, když se ostatní exkurzanti zabývají zcela jinými věcmi, než je botanika. Připomeňme si např. nález vrabečnice *Thymelaea passerina* na Mělnicku u obce Stračí (v době, kdy ostatní svačili) nebo nález bohaté populace *Bupleurum rotundifolium* u Štětí (ve chvíli, kdy ostatní kradli meruňky; oba nálezy viz HROUDA et al. 1996: 47, 90). Z poslední doby vzpomeňme nález velmi bohaté populace *Goodyera repens* u Líského ve Džbánu (část exkurze tehdy odpočívala, část se snažila determinovat nalezené pětiprstky) nebo znovuobjevení *Adenophora liliifolia* ve Smradenském údolí (oba nálezy viz HADINEC et al. 2005: 119–120, 80–82).

Za kytkami do západních Čech se Lenka Plesková, členka pobočky od roku 1991, dostala jako účastnice památné „hořečkové“ exkurze Vladimíra Skalického na Sušicko (25.–27. 8. 1989 (SKALICKÝ et SOFRON 1990)). Učarovala jí zejména krajina kolem Albrechtic u Sušice. A tak hned od dalšího roku 1990 (a následně pak až do roku 2000) společně s Vaškem Somolem organizovali ochranný tábor na Pastvišti u Finů. Kosení a údržbě této rezervace se tak po mnoho let věnovaly desítky gymnaziálních studentů a jejich kamarádů z Rakovnicka. Odměnou pro účastníky byly tradiční pozdně letní exkurze na kvetoucí švihlíky *Spiranthes spiralis*. Lenka Plesková tak stála u vzniku podrobného studia biologie *Spiranthes spiralis* v NPP Pastviště U Finů, který je na lokalitě, v návaznosti na předchozí práce, prováděn od roku 1998.

*Milá paní profesorko,
přejeme Ti mnoho dalších botanických „špeků“ a neporušení nepřetržitě řady Tvé účasti na sledování švihlíku!*

Jiří Brabec a Václav Somol

Literatura

- HADINEC J., LUSTYK P. et PROCHÁZKA F. [eds] (2005): Additamenta ad floram Republicae Bohemicae. IV. – Zprávy Čes. Bot. Společ. 40: 77–149.
- HROUDA L., MANDÁK B. et HADINEC J. [eds] (1996): Materiály k flóře Kokořínska a Mělnicka. Výsledky 33. floristického kurzu České botanické společnosti v Mělníku. – Příroda 7: 7–109.
- SKALICKÝ V. et SOFRON J. (1990): Zpráva o exkurzi západočeské pobočky ČBS na Sušicko. – Zprav. Západočes. Poboč. Čes. Bot. Společ., Plzeň, 28/1: 6–9.

ODEŠLI OD NÁS

Odešel RNDr. Antonín Kriesl

10. července 2006 zemřel v Plzni ve věku 81 let dr. Antonín Kriesl, geobotanik, rostlinný fyziolog, palynolog, lichenolog.

Narodil se 17. 6. 1925 v Plzni, kde v letech 1936–1944 vystudoval reálné gymnázium na Mikulášském náměstí. Po druhé světové válce, v letech 1946–1952, byl posluchačem Přírodovědecké fakulty UK v Praze, kde studia zakončil doktorátem

přírodních věd na základě obhajoby disertační práce Nástin fytoocenologických poměrů Boleveckých rybníků (107 p.), kterou vypracoval u prof. Jaromíra Kliky.

Od roku 1952 byl nepřetržitě zaměstnán ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství a myslivosti v Praze-Zbraslavi, v oddělení výzkumu lesního prostředí. Od r. 1970 pracoval na detašovaném pracovišti tohoto ústavu v arboretu Sofronka v Plzni-Boleveci, kde se zaměřil na výzkum vodního provozu jehličnatých dřevin a jejich reakce na koncentraci toxických látek v ovzduší, a na pěstování a šlechtění introdukovaných druhů borovic.

Spolupracoval s více spoluautory na metodice výzkumu rašelinišť (1953) i na vlastním průzkumu rašelinišť v povodí Želivky (1954), dále na výzkumu lesních společenstev Vysokých Tater spolu s V. Samkem, V. Jančaříkem a J. Maternou (1957).

Více studií věnoval historickému vývoji lesů na základě pyloanalytických šetření, např. v oblasti Kvildy na Šumavě (viz např. Zprav. CHOŠ 7: 44–47, 1968) i v jiných oblastech Čech.

V poslední době se zaměřil i na lichenologii ve vztahu k bioindikaci znečištění ovzduší.

Publikoval celkem málo, větší část jeho prací zůstala v rukopisných závěrečných zprávách uložených ve VÚLHM v Praze-Zbraslavi.

V západočeské pobočce tehdy Československé botanické společnosti se zřejmě podle svých časových možností zúčastňoval některých jejích akcí, v letech 1977–1979 a 1982–1983 byl i jejím jednatelem.

Do důchodu odešel k 1. 4. 1986.

Kriesl často cestoval, navštívil téměř všechny státy Evropy, dvakrát Kubu, Indonésii.

Povahově byl Antonín Kriesl tichý, neprosazující se, avšak čestný a spolehlivý pracovník. Západočeská pobočka ČBS mu zachová vděčnou vzpomínku.

Redakce

Bibliografie Antonína Kriesla

(podklady poskytla paní Ing. Jana Danysová, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti Jíloviště-Strnady, Praha 5 – Zbraslav a paní dr. Panušová

1952

Nástin fytoocenologických poměrů Boleveckých rybníků u Plzně. – 107 p., ms. (disert. práce), Praha.

1954

Topografická a geobotanická výzkum rašelinišť v povodí Želivky. – 28 p., ms. (nepubl. závěrečná zpráva), VÚLH, Zbraslav-Strnady.

1957

Historický vývoj lesa v oblasti Kvildy na Šumavě na podkladě pylové analýsy. – 31 p., ms. (nepubl. dílčí závěr. zpráva), Praha.

SAMEK V., JANČAŘÍK, KRIESL A. et MATERNA J.: Lesní společenstva severního úbočí Vysokých Tater. (Část I. Javorová dolina). – Lesnický časopis, Bratislava, 3/1: 3–38.

Vzorování. – 8 p., ms. (nepubl. dílčí závěr. zpráva za úkol 295/7), Praha.

Ozelenění příbřeží. – ms. (nepubl. dílčí závěr. zpráva za úkol 295/19), Praha.

1958

ČVANČARA R., KRIESL A. et SAMEK V.: Příspěvek k vývoji lesů na Červenohojnovicku. – Věd. práce lesnické fak. v Praze, Praha, sv. 1: 7–20.

Pyloanalytický průzkum surového humusu v lesích okolí Kutné Hory. – 90 p., ms. (nepubl. dílčí závěr. zpráva), Praha.

Vývoj lesa na Deštné v Orlických horách. – 17 p., ms. (nepubl.

- zpráva, předána Geobotanické laboratoři ČSAV v Průhoních).
- 1959**
Pyloanalytický průzkum lesního humusu v okolí Červených Janovic u Kutné Hory. – Práce VÚLHM, Zbraslav-Strnady, sv. 17: 183–216.
- 1961**
KRIESL A. et TOMĚŠOVÁ J.: Studium vývoje lesa na základě pylových analýz pro jednotlivé lesní typy. – 141 p., 7 fig., 23 tab., ms. (nepubl. dílčí závěr. zpráva za úkol č. 8604 Typologie lesů ČSR, d. ú. 8604 b), VÚLHM Zbraslav-Strnady.
- 1964 (1966?)**
Pyloanalytický výzkum půd a rašelin. – 151 s., tab., lit., ms. (závěrečná zpráva úkolu č. Ú-2 Ekologický a pyloanalytický výzkum lesních půd): VÚLHM, Zbraslav-Strnady.
- 1969**
Zhodnocení významu pylových rozborů lesního humusu. – Práce VÚLHM, Zbraslav-Strnady, sv. 37: 71–85.
- 1971**
Pyloanalytický výzkum rašeliniště na Deštné. – Orlické hory a Podorlicko. Přírodou, dějinami, současností. Sborník vlastivědných prací, Okresní archiv a Muzeum Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou, č. 4: 9–21.
- MATERNA J., JIRGLE J., KUČERA J. et KRIESLA.: Vliv elektrárenských exhalací na porosty Slavkovského lesa. – 31 p., map., tab., ms. (podklad pro průběžné oponentní řízení, úkol č. R VII-30), VÚLH, Zbraslav-Strnady.
- 1972**
MATERNA J., JIRGLE J., KUČERA J. et KRIESL A.: Vliv elektrárenských exhalací na porosty Slavkovského lesa. – 57 p., tab., ms. (závěrečná zpráva, úkol č. R VII-30), VÚLH, Zbraslav-Strnady.
- 1975**
MATERNA J., VINŠ B., BLOCH K., et KRIESLA.: Vliv znečištění ovzduší na lesní porosty v zájmovém území Sokolovské pánve. – 120 p: 11 tab., ms. (závěrečná zpráva, úkol č. P 16-331-056-12), VÚLH, Zbraslav-Strnady.
- 1978**
Bioindikace vlivu imisí sokolovské průmyslové oblasti. – Acta Bot. Slov. Acad. Sci. Slovacae, ser. A, 4: 419–423.
Sledování vodního režimu vybraných jedinců smrku. – 20 s., tab., lit., ms. (etapa 2 dílčí záv. zprávy úkolu C-16-331-04/16 Analýza vztahu mezi zamořením stanoviště a poškozením porostů imisemi), VÚLHM, Jíloviště-Strnady.
Indikace znečištění ovzduší vybraných oblastí Čech pomocí lišejníků. – 61 s., tab., lit., ms. (etapa dílčí záv. zprávy C-16-331-102-11 Sledování vývoje poškození porostů v hlavních oblastech znečištěného ovzduší), VÚLHM, Jíloviště-Strnady.
- 1983**
Vymezení původních regionálních dílčích populací borovice v ČSR. – 59 p., 3 tab., 2 gr., lit., ms. (etapa č. 02 dílčího úkolu 01: Provenienční výzkum a šlechtění rodu *Pinus*, dílčí závěrečná zpráva úkolu č. R 331 002 Šlechtění a introdukce lesních dřevin), VÚLHM, Jíloviště-Strnady.
Zpráva o činnosti pobočky v r. 1982. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1983/1: 16.
- 1984**
Vliv půdní vlhkosti stanoviště na vodní provoz smrku ztepilého [*Picea abies* (L.) KARST.]. – Práce VÚLHM, 65: 121–145.
Zpráva o činnosti pobočky v r. 1983. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1984/1: 10.

Adresy autorů

Jiří Brabec, RNDr., Krajské muzeum Karlovarského kraje p. o., Muzeum Cheb, nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4, 350 11 Cheb, brabcak@seznam.cz

Karel Čížek, Mgr., Palackého 289, 339 01 Klatovy

Zdeňka Chocholoušková, RNDr., Ph.D., Katedra biologie Fakulta pedagogická ZČU v Plzni, Klatovská 51, 306 14 Plzeň, chochol@kbi.zcu.cz

Petr Karlík, Mgr., pkarlik@seznam.cz

Jiří Košnar, Biologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, jiri.kosnar@bf.jcu.cz

František Krahulec, RNDr., CSc., Botanický ústav AVČR Průhonice u Prahy, krahulec@ibot.cas.cz

Miloš Král, MUDr., 296/III, 339 01 Klatovy

Ivona Matějková, Mgr., Plánice 302, 340 34 Plánice, zamira-klub@volny.cz

Jaroslava Nesvadbová, Mgr., Západočeské muzeum v Plzni, Tylova 22, 301 25 Plzeň, jnesvadbova@zcm.cz

František Němec, RNDr., Západočeské muzeum v Plzni, Tylova 22, 301 25 Plzeň, fnemec@zcm.cz

Jana Nová, Bc., Tymákov 70, 332 01 Tymákov, novaj@volny.cz

Radim Paulič, Nábřežní 83, 386 01 Strakonice, Radim.Paulic@seznam.cz

Sylvie Pecháčková, RNDr., Ph.D., Západočeské muzeum v Plzni, Tylova 22, 301 25 Plzeň, spechackova@zcm.cz

Lenka Pivoňková, Ing., Levandulová 31, 312 00 Plzeň, lenka.pivonkova@kr-plzenský.cz

Václav Somol, RNDr., CSc., Český svaz ochránců přírody 13/18 ZO Silvatica

Jaromír Sofron, RNDr., Západočeské muzeum v Plzni, Tylova 22, 301 25 Plzeň, botanika@zcm.cz

Přemysl Tájek, Mgr., Správa CHKO Slavkovský les, Hlavní 504, 353 01 Mariánské Lázně, premysl.tajek@nature.cz

Pokyny pro autory

Rukopis je přijímán v textovém editoru Microsoft Word, formát RTF, případně v textovém editoru T 602 s jednou vytištěnou kopií, nebo v elektronické podobě na adrese spechackova@zcm.cz. Vědecká jména taxonů a syntaxonů je nutné psát kurzívou, autorské zkratky a jména autorů v literatuře velkými písmeny; jinak celý text psát standardním typem písma a zarovnávat vlevo. Entrovat pouze na konci odstavce, neodsazovat, nevynechávat řádky. Tabulky je nutné dodat zpracované v originální i elektronické podobě v tabulkovém procesoru Excel. Budou řazeny jednotlivě za text. Kresby musí být dokonale kontrastní (černá tuš, laserová tiskárna).

U citované literatury je pořadí popisovaných znaků následující:

1. u časopisů: příjmení autora, zkratka křestního jména, tečka, rok vydání práce v závorce, dvojtečka, úplný název práce, pomlčka, název časopisu nebo jeho zkratka, čárka, série, třída apod., čárka, místo vydání, čárka, ročník, dvojtečka, stránky citované práce, tečka.
2. u knih: až po název knihy stejné, po tečce za názvem následuje údaj o edici, svazku apod., tečka, pomlčka, místo vydání, tečka.
3. u sborníků, kompendií aj.: příjmení a zkratka křestního jména autora, rok vydání (stejně jako u časopisů), dvojtečka, název práce, tečka, pomlčka, „In“, dvojtečka, příjmení a zkratka křestního jména redaktora, příp. editora sborníku, zkratka „red.“ v hranatých závorkách, název sborníku, čárka, stránky citované práce uvedené zkratkou „p.“, tečka, pomlčka, místo vydání, tečka.
4. u rukopisů (dipl., disert., kandid. prací apod.) jako u knižní publikace, za pomlčkou za názvem práce následuje zkratka „Ms“; na konci práce je nutno uvést údaj o deponaci, jemuž předchází zkratka „depon.“.

Poznámky: Zkratky křestního jména autora se uvádějí za příjmením; je-li však práce dílem více autorů, zkratka křestního jména druhého a dalších se přesunuje před příjmení, mezi jména autorů se klade čárka. Cituje-li se více prací jednoho autora, vydaných v témže roce, připojuje se za letopočet index ve formě malého písmene. Počáteční písmena časopisu (event. jejich zkratky) se píše velká, členy, spojky a předložky se vynechávají.

Výrazy pro označení edice, svazku, dílu apod. se latinizují (vydání = Ed., svazek = Vol., díl = Tom.), stejně jako výrazy pro označení části, třídy (část = Pars, třída = Cl., řada = Ser.).

František Krahulec Komentář ke článku Co roste v Klatovech v bývalých lomech u hřbitova?	20
Petr Karlík Diskuse ke článku Co roste v Klatovech v bývalých lomech u hřbitova?	20
Jaromír Sofron Pozoruhodný soubor zahrad v Irsku	21
Jaromír Sofron Botanická zahrada v Lisabonu	21
Jaromír Sofron Několik poznámek o Královské botanické zahradě v Madridu	22
Jaroslava Nesvadbová a Sylvie Pecháčková Poohlédnutí za výstavou obrazů hub Františka Tytla (Západočeské muzeum v Plzni 27. 4. 2006 – 24. 9. 2006)	22
RNDr. Miroslava Šandová (20. 4. 1947)	24
Lenka Plesková 60	26
Odešel RNDr. Antonín Kriesl	26